

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ (Ε-ΜΒΑ)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

***ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2004.***

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ Ι. ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΑΡΤΙΚΗΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2007

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	4
------------------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Γενικά	6
1.2. Κοινωνική συμβολή ιδιωτικής ασφάλισης	7
1.3. Οικονομική συμβολή ιδιωτικής ασφάλισης	8
1.4. Αντικειμενικός σκοπός εργασίας	10
1.5. Μεθοδολογία εργασίας	12
1.6. Διάρθρωση εργασίας	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

2.1. Γενικά	16
2.2. Παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	19
2.3. Παγκόσμιος Πληθωρισμός	22
2.4. Παγκόσμια ανεργία	24
2.5. Δημοσιονομικές εξελίξεις	25
2.6. Νομισματικές εξελίξεις	26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

3.1. Γενικά	29
3.2. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	30
3.3. Πληθωρισμός	34
3.4. Ανεργία	36
3.5. Δημοσιονομικές εξελίξεις	38
3.6. Νομισματικές εξελίξεις	43
3.7. Η ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής οικονομίας	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

4.1. Γενικά	49
4.2. Η Ευρωπαϊκή ασφαλιστική αγορά	53
4.3. Η Ελληνική ασφαλιστική αγορά	56
4.4. Τα προβλήματα της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς	61
4.5. Η Εποπτική αρχή	67
4.6. Το ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό πρόβλημα	69
4.7. Οι προοπτικές της ιδιωτικής ασφάλισης	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

5.1. ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.	78
5.2. ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ.	80
5.3. EFG EUROLIFE Α.Ε.Γ.Α.	81
5.4. EFG EUROLIFE Α.Ε.Α.Ζ.	82
5.5. ING ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε.	83
5.6. ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.	85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤ/ΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

6.1. Γενικά	86
6.2. Χρήση Αριθμοδεικτών	88
6.3. Κατηγορίες Αριθμοδεικτών	90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2004

7.1. ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.	99
7.2. ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ.	106
7.3. EFG EUROLIFE Α.Ε.Γ.Α.	113
7.4. EFG EUROLIFE Α.Ε.Α.Ζ.	119
7.5. ING ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε.	124
7.6. ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.	129
7.7. Συγκριτική μελέτη	133

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ.

8.1. Συμπεράσματα	136
8.2. Κατευθύνσεις για περαιτέρω έρευνα	150

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004.	152
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004.	153
ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004.	154
ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ. 2000-2004.	155

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ. 2000-2004.....	156
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ. 2000-2004.....	157
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΦΓ ΕΥΡΟΛΙΦΕ Α.Ε.Γ.Α. 2000-2004.....	158
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΦΓ ΕΥΡΟΛΙΦΕ Α.Ε.Γ.Α. 2000-2004.....	159
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΦΓ ΕΥΡΟΛΙΦΕ Α.Ε.Γ.Α. 2000-2004.....	160
ΠΙΝΑΚΑΣ 10 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΦΓ ΕΥΡΟΛΙΦΕ Α.Ε.Α.Ζ. 2000-2004.....	161
ΠΙΝΑΚΑΣ 11. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΦΓ ΕΥΡΟΛΙΦΕ Α.Ε.Α.Ζ. 2000-2004.....	162
ΠΙΝΑΚΑΣ 12. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΙΝΓ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε. 2000-2004.....	163
ΠΙΝΑΚΑΣ 13. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΙΝΓ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε. 2000-2004.....	164
ΠΙΝΑΚΑΣ 14. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004.....	165
ΠΙΝΑΚΑΣ 15. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004.....	166
ΠΙΝΑΚΑΣ 16. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004.....	167
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	168

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της εκπόνησης της παρούσας μελέτης είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της χρηματοοικονομικής ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων των ελληνικών ασφαλιστικών εταιρειών, οι οποίες είναι θυγατρικές τραπεζών και μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, προκειμένου τα πορίσματά της να αποτελέσουν γνώμονα στη λήψη αποφάσεων αναφορικά με την οικονομική θέση των εν λόγω ασφαλιστικών εταιρειών.

Είναι γεγονός ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση ενδιαφέρει πολλές κατηγορίες μεμονωμένων ατόμων και οικονομικών φορέων και αποτελεί πολύτιμο εργαλείο, καθώς μετατρέπει τα ποικίλα στοιχεία των λογιστικών καταστάσεων από απλούς αριθμούς σε χρήσιμες πληροφορίες.

Κατά συνέπεια, μέσω της παρούσας ανάλυσης θα μπορεί να διαπιστωθεί εάν η πολιτική που ακολουθείται από κάθε ασφαλιστική εταιρεία είναι επιτυχής και αποδοτική και εάν οι προοπτικές για το μέλλον διαγράφονται θετικές ή όχι.

Η επιλογή μελέτης του ασφαλιστικού κλάδου έγινε λόγω της δυναμικότητάς του, της ευρωστίας του, της σημαντικής συμβολής του στην εθνική οικονομία, καθώς και της συνεχούς ανάπτυξής του, προβλέποντας ότι θα διαδραματίσει ισχυρό ρόλο στο προσεχές μέλλον.

Σε αυτό το σημείο επιθυμώ να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον καθηγητή κύριο Γεώργιο Π. Αρτίκη για την αμέριστη βοήθειά του, τον πολύτιμο χρόνο που αφιέρωσε για την επιμέλεια της μελέτης και τη συμβολή του στην έγκαιρη ολοκλήρωσή της. Οι χρήσιμες και εποικοδομητικές παρατηρήσεις του βοήθησαν σημαντικά στην εκπλήρωση του στόχου μου και συνέβαλαν ουσιαστικά στη βελτίωση της παρούσας μελέτης.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους γονείς μου, στους οποίους αφιερώνεται η μελέτη, για τη συμπαράστασή τους και την υποστήριξη που

μου προσέφεραν από τα χρόνια των προπτυχιακών σπουδών μου μέχρι και σήμερα.

Τέλος, αξίζει να δοθούν συγχαρητήρια στον εμπνευστή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Διοίκησης Επιχειρήσεων για Στελέχη κύριο Πέτρο Μάλλιανη ο οποίος έδωσε νέα πνοή στο Πρόγραμμα, ενθάρρυνε τους φοιτητές καθ' όλη τη διάρκεια φοίτησής τους και εισήγαγε καινοτόμες ιδέες οι οποίες έδωσαν συγκριτικό πλεονέκτημα στο Πρόγραμμα.

Χριστίνα Ι. Κοκκινάκη

Απρίλιος 2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Κάθε άτομο κατά τη διάρκεια της ζωής του εκτίθεται σε ένα μεγάλο αριθμό κινδύνων, οι οποίοι καθορίζουν την προσωπική, οικογενειακή, οικονομική και συναισθηματική του κατάσταση. Δεδομένου ότι δεν μπορεί να αποφύγει τις καταστρεπτικές συνέπειες που πιθανόν να προξενήσουν οι παντός τύπου κίνδυνοι, απευθύνεται σε οργανωμένες επιχειρήσεις και ασφαλιστικούς οργανισμούς οι οποίοι του παρέχουν ασφαλιστική κάλυψη για να εξασφαλίσει τα αγαθά που χρειάζεται και να αποκαταστήσει τις ζημιές που πιθανόν υποστεί.

Την ασφάλιση τη διακρίνουμε σε ιδιωτική και κοινωνική, το κύριο δε γνώρισμα της ιδιωτικής ασφάλισης είναι ότι στηρίζεται σε ελεύθερες συμβάσεις, ενώ η κοινωνική ασφάλιση έχει αναγκαστική ισχύ. Η κοινωνική ασφάλιση ασκείται από την κοινωνική πρόνοια, στηρίζεται στην κοινωνική πολιτική και αποβλέπει στην προστασία των εργαζομένων καθώς και των μελών των οικογενειών τους σε περίπτωση που καταστούν ανάκανοι προς εργασία λόγω ασθένειας, ατυχήματος, αναπηρίας, ή προχωρημένης ηλικίας.

Αντίθετα η ιδιωτική ασφάλιση αποτελεί ατομική πρόνοια κάθε ασφαλισμένου, ασκείται συνήθως από οργανωμένες και εξειδικευμένες ιδιωτικές ή και δημόσιες επιχειρήσεις και αποβλέπει όχι μόνο στην προστασία του

ασφαλισμένου από πιθανή ανικανότητα προς εργασία, αλλά και στην εξασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων του από οποιοδήποτε κίνδυνο.

Είναι, επομένως, καθοριστικής σημασίας για τον πολίτη των σύγχρονων κοινωνιών να έχει έναν «συμπαραστάτη» σε όλα τα στάδια της ζωής του για να αντιμετωπίσει έκτακτες καταστάσεις από απρόβλεπτα γεγονότα και ο «συμπαραστάτης» αυτός να είναι η κοινωνική ή η ιδιωτική ασφάλιση ή και οι δύο μαζί.

1.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ο κλάδος της Ιδιωτικής Ασφάλισης είναι ένας μεγάλος, δυναμικός και εύρωστος κλάδος που εκσυγχρονίζεται και αναπτύσσεται συνέχεια συμβάλλοντας, όσο λίγοι, στην οικονομική, ψυχολογική και σωματική υγεία των μελών των σύγχρονων κοινωνιών. Άλλωστε, είναι αποδεδειγμένο ότι όσο πιο αναπτυγμένος είναι ο ασφαλιστικός θεσμός σε μια κοινωνία, τόσο πιο λίγα είναι τα κοινωνικά προβλήματα που εμφανίζονται. Η συμβολή του ασφαλιστικού κλάδου στην υγεία, σταθερότητα και συνοχή της οικογένειας, ως πυρήνας του κοινωνικού ιστού, αλλά και σε τελική ανάλυση της ίδιας της κοινωνίας είναι πολύ μεγάλη γιατί προσφέρει:

§ **Ψυχική και Πνευματική Υγεία:** Το σημαντικότερο ίσως από όλα τα αγαθά που προσφέρει ο ασφαλιστικός κλάδος στους πολίτες των σύγχρονων κοινωνιών, είναι το αίσθημα ασφάλειας, που μειώνει δραστικά την πίεση,

την ανησυχία και το άγχος, που από τη φύση τους είναι γενεσιουργά αίτια ψυχολογικών και οργανικών ασθενειών.

§ **Ποιότητα Ζωής:** Η συμπλήρωση και αναπλήρωση των κοινωνικών ασφαλίσεων σε προσωπικό και οικογενειακό επίπεδο στα θέματα εξασφάλισης οικογενειακού εισοδήματος (σε περιπτώσεις ανικανότητας προς εργασία), υγείας και θανάτου, καθώς και η αποκατάσταση κάθε είδους υλικών ζημιών, συμβάλλει στην ηρεμία, γαλήνη και συνοχή της οικογένειας και άρα στην ποιότητα ζωής. Παράλληλα, διασφαλίζει στα παιδιά και στους νέους ανθρώπους σπουδές και «οικογενειακό κεφάλαιο» για τη δημιουργία νέων οικογενειακών πυρήνων.

§ **Διατήρηση Περιουσίας και Εσόδων:** Οι αποζημιώσεις σε περιπτώσεις ατυχημάτων και μακροχρόνιων ασθενειών διασφαλίζουν, τουλάχιστον σε ένα σημαντικό μέρος, την οικονομική αυτάρκεια του παθόντος και της οικογένειάς του και αποτρέπουν την αύξηση των κοινωνικών προβλημάτων. Παράλληλα, οι αποζημιώσεις καταστροφής της περιουσίας αποτρέπουν την περιθωριοποίηση πρώην εύπορων οικογενειών και τη δημιουργία νεόπτωχων.

1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις ως σύγχρονες οικονομικές μονάδες αποτελούν ένα σημαντικό πεδίο απασχόλησης εργαζομένων αλλά και πηγή φορολογικών

εσόδων του Κράτους, υπηρετώντας συγχρόνως και ένα θεσμό με πολλαπλές θετικές παραμέτρους για την οικονομική ευμάρεια μιας κοινωνίας όπως:

- § **Αποκατάσταση Ζημιών:** Με την αποκατάσταση των κάθε είδους ζημιών, αποτρέπεται η σοβαρή διατάραξη των οικονομικών, επιχειρηματικών, επαγγελματικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων και εξασφαλίζεται η σταθερότητα και η συνέχεια.

- § **Ενθάρρυνση και Προαγωγή Αποταμίευσης:** Τα κεφάλαια που συγκεντρώνονται από τα ασφάλιστρα αποτελούν, ουσιαστικά, διαθέσιμα αποταμιευμένα κεφάλαια τα οποία συμβάλλουν στη δημιουργία υγιής και ισχυρής εθνικής χρηματαγοράς.

- § **Χρηματοδότηση Επενδύσεων:** Φυσικό επακόλουθο της δημιουργίας αποταμιευτικών κεφαλαίων, είναι η αξιόπιστη ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ισχυροποίηση της οικονομίας και στην αύξηση του ΑΕΠ.

- § **Ενθάρρυνση Επιχειρηματικής Πρωτοβουλίας:** Είναι βέβαιο ότι κάτω από τις σημερινές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης και του οξύτατου ανταγωνισμού οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και ιδιαίτερα οι καινοτόμες και, κατά συνέπεια, οι πλέον ριψοκίνδυνες, θα ήταν πολύ λιγότερες, αν οι επιχειρηματίες δεν είχαν το προστατευτικό δίκτυο των ασφαλίσεων.

§ **Ανάπτυξη Έρευνας και Τεχνολογίας:** Ο ασφαλιστικός κλάδος στηρίζει οικονομικά και ενθαρρύνει επιστημονικές έρευνες, που συνδέονται με την υγεία και τις αιτίες πρόκλησης ατυχημάτων, ενώ παράλληλα κάνει εφικτή την παραγωγή προϊόντων προχωρημένης τεχνολογίας, μέσα από τη διασφάλιση του προφανούς κινδύνου.

§ **Διάσωση Προσωπικών, Οικογενειακών και Εθνικών Πόρων:** Το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν θα ήταν σημαντικά μικρότερο, αν δεν υπήρχε ο ασφαλιστικός θεσμός. Αρκεί να υπολογίσουμε πόσο μεγάλη θα ήταν η απώλεια υλικών αγαθών, χωρίς ελπίδα επαναδημιουργίας τους, από μεμονωμένες (τροχαία ατυχήματα, πυρκαγιές) ή συλλογικές καταστροφές (σεισμοί, πλημμύρες, τυφώνες, ηφαίστεια), αν δεν υπήρχε η δυνατότητα αντικατάστασής τους μέσω των ασφαλιστικών αποζημιώσεων.

Εύλογα από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι η ιδιωτική ασφάλιση είναι μοχλός της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και αναμφίβολα ένα αγαθό ζωής, το οποίο αφορά ουσιαστικά τα μεγάλα στρώματα του πληθυσμού, εκείνα τα οποία αδυνατούν να καλύψουν το κόστος της ζημιάς που θα επιφέρει ένα έκτακτο περιστατικό.

1.4 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ρόλος της Λογιστικής, από τεχνικής απόψεως, ολοκληρώνεται με την κατάρτιση των λογιστικών καταστάσεων, για να ακολουθήσει έπειτα ένας

άλλος, εξίσου σημαντικός ρόλος, ο οποίος αφορά στη διερεύνηση, ερμηνεία και αξιολόγηση των στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων. Αυτά παρέχουν πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν τους ενδιαφερόμενους να λάβουν διάφορες αποφάσεις για τις επιχειρηματικές μονάδες, αποτελούν δηλαδή σημαντική πηγή πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων.

Δεδομένου ότι ο ασφαλιστικός κλάδος αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της ελληνικής οικονομίας το οποίο προβλέπεται να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στο προσεχές μέλλον, κρίθηκε σκόπιμη η περαιτέρω μελέτη του.

Ο αντικειμενικός, επομένως, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση των οικονομικών στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων των ασφαλιστικών εταιρειών, οι οποίες είναι θυγατρικές ελληνικών τραπεζών και οι μετοχές τους δεν διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών κατά την περίοδο 2000-2004, προκειμένου να εξαγάγουμε χρήσιμα σχετικά συμπεράσματα.

Πιο συγκεκριμένα, το αντικείμενο της παρούσας χρηματοοικονομικής ανάλυσης είναι η μελέτη των διαφόρων οικονομικών μεταβλητών των εν λόγω ασφαλιστικών εταιρειών όπως η αποδοτικότητα, το περιθώριο κέρδους, η ρευστότητα κλπ με τη χρήση δεικτών, η οποία θα βοηθήσει στην αποτύπωση της οικονομικής θέσης κάθε εταιρείας. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μεθόδου θα είμαστε σε θέση να κάνουμε συγκρίσεις, να κατανοήσουμε πως οι παραπάνω οικονομικές μεταβλητές καθορίζουν την οικονομική κατάσταση των εταιρειών και να αξιολογήσουμε σε τι βελτιώσεις μπορεί να προβεί η κάθε μία για να ενδυναμώσει τη θέση της.

1.5 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στα πλαίσια της μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί στην παρούσα χρηματοοικονομική ανάλυση περιλαμβάνεται αρχικά η μελέτη τόσο της εθνικής όσο και της διεθνούς οικονομίας. Ο λόγος είναι ότι, για να είναι ολοκληρωμένη η ανάλυση οφείλουμε να εξετάσουμε και το ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν οι συγκεκριμένες ασφαλιστικές εταιρείες.

Κατά συνέπεια, κρίνεται απαραίτητη η μελέτη της εθνικής και διεθνούς οικονομίας καθώς και του συνόλου του ασφαλιστικού κλάδου σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο ώστε να μπορεί να ερμηνευτεί πιο εύκολα η πορεία των συγκεκριμένων εταιρειών.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται ορισμένες γενικές πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εταιρείες καθώς και οι τύποι των βασικότερων αριθμοδεικτών οι οποίοι θα χρησιμοποιηθούν στη χρηματοοικονομική ανάλυση. Η μεθοδολογία της ανάλυσης συνίσταται στη μελέτη των μεταβολών των αριθμοδεικτών για κάθε εταιρεία, στην αξιολόγηση και σύγκρισή τους και τέλος στην εξαγωγή των ανάλογων συμπερασμάτων.

1.6 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μετά τη σύντομη αναφορά στην κοινωνική και οικονομική συμβολή της ιδιωτικής ασφάλισης, το Κεφάλαιο 2 πραγματεύεται την ανάλυση της διεθνούς οικονομίας και το Κεφάλαιο 3 την ανάλυση της ελληνικής οικονομίας.

Στα πλαίσια των διαφόρων οικονομικών εξελίξεων ο ασφαλιστικός κλάδος δεν μένει ανεπηρέαστος εφόσον δεν λειτουργεί ανεξάρτητα, αλλά έχει μία δυναμική η οποία επηρεάζεται από τα κοινωνικά και οικονομικά δρώμενα. Κατά συνέπεια είναι χρήσιμη η διερεύνηση των οικονομικών εξελίξεων μέσω της μελέτης του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, του πληθωρισμού, της ανεργίας, της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο, γιατί αυτά τα μεγέθη καθορίζουν το πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί η ασφαλιστική αγορά.

Ως εκ τούτου, στο Κεφάλαιο 4 γίνεται αναφορά στον ευρωπαϊκό ασφαλιστικό κλάδο και στην ελληνική ασφαλιστική αγορά στην οποία λειτουργούν οι εταιρείες που θα συμπεριληφθούν στη χρηματοοικονομική ανάλυση. Επίσης γίνεται αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου, στα προβλήματα που αντιμετωπίζει, στην ανάγκη σύστασης εποπτικής αρχής στα πλαίσια της προσπάθειας εξυγίανσης του κλάδου και τέλος στις προοπτικές που διαφαίνονται για την ιδιωτική ασφάλιση στο μέλλον.

Στη συνέχεια, στο Κεφάλαιο 5 αναφέρονται ορισμένες βασικές πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες είναι θυγατρικές ελληνικών τραπεζών και μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι οποίες θα συμπεριληφθούν στη χρηματοοικονομική ανάλυση της περιόδου 2000-2004 του Κεφαλαίου 7. Οι εταιρείες αυτές είναι: η ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε., θυγατρική του Ομίλου ALPHA BANK, η EFG EUROLIFE Α.Ε.Α.Ζ. και EFG EUROLIFE Α.Ε.Γ.Α., θυγατρικές της τράπεζας EFG EUROBANK, η ING ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε., θυγατρική της τράπεζας ΠΕΙΡΑΙΩΣ, η ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ., θυγατρική του Ομίλου ΑΣΠΙΣ BANK και η ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε., θυγατρική της τράπεζας OMEGA BANK.

Στο επόμενο Κεφάλαιο 6, εισάγεται η έννοια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης και αναφέρονται οι τύποι των αριθμοδεικτών που θα χρησιμοποιηθούν, ενώ στο Κεφάλαιο 7 ουσιαστικά διεξάγεται η χρηματοοικονομική ανάλυση με τη διερεύνηση των αριθμοδεικτών αναλυτικά για κάθε εταιρεία κατά την περίοδο 2000-2004, την περιγραφή των μεταβολών που καταγράφηκαν την ίδια περίοδο και τη μεταξύ τους σύγκριση.

Τέλος στο Κεφάλαιο 8, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα και στοιχεία των προηγούμενων κεφαλαίων, αναφέρονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη μελέτη σχετικά με την ιδιωτική ασφάλιση στην Ελλάδα και την πορεία των υπό εξέταση ασφαλιστικών εταιρειών.

Ακολουθεί Παράρτημα με Πίνακες, οι οποίοι παρουσιάζουν τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των ασφαλιστικών εταιρειών και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες για κάθε μία εταιρεία ξεχωριστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Μετά από μακρά περίοδο οικονομικού προστατευτισμού, η παγκόσμια οικονομία έχει εισέλθει σε φάση έντονου διεθνούς ανταγωνισμού. Χώρες όπως η Κίνα και οι ΗΠΑ, έχουν εξελιχθεί σε εμπορικούς εταίρους με τεράστιες μεταξύ τους ανταλλαγές και έντονη οικονομική αλληλεξάρτηση.

Χαρακτηριστικό των τάσεων διεθνοποίησης είναι η ικανότητα που επιδεικνύουν χώρες με πολύ χαμηλό κόστος εργασίας να εισέρχονται στην αγορά ενός ευρέως φάσματος μεταποιητικών προϊόντων και διεθνώς εμπορεύσιμων υπηρεσιών και να αυξάνουν με ταχείς ρυθμούς την προσφορά τους. Μεταβάλλουν έτσι τους διεθνείς συσχετισμούς συγκριτικού πλεονεκτήματος και ασκούν έντονη πίεση σε χώρες με υψηλότερα επίπεδα αμοιβών. Δεδομένου ότι η μείωση των αμοιβών εργασίας αποκλείεται, μόνη διέξοδος για τις χώρες που υφίστανται την πίεση αυτή είναι η «φυγή προς τα εμπρός», με ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας, βελτίωση της ποιότητας και προώθηση καινοτόμων ιδεών.

Η όξυνση του διεθνούς ανταγωνισμού οδηγεί αναπότρεπτα σε ταχύτερους ρυθμούς μεταβολών στις παραγωγικές μεθόδους και τεχνικές, στα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τις καταναλωτικές προτιμήσεις και συνήθειες. Απαιτούνται,

κατά συνέπεια, αυξημένη προσαρμοστικότητα, συνεχής προσπάθεια ανίχνευσης των εξελίξεων και έγκαιρη προετοιμασία για την αξιοποίηση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των απειλών.

Μια τέτοια στάση, όμως, εγκυμονεί μεγάλους κινδύνους γιατί οι ανταγωνίστριες χώρες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο και εντείνουν συνεχώς τις προσπάθειές τους. Αποτελεί κατά συνέπεια ευθύνη όλων των παραγόντων που διαμορφώνουν την οικονομική πολιτική και επηρεάζουν την κοινή γνώμη να συμβάλλουν για να επιτευχθεί η έγκαιρη προσαρμογή και να επιταχυνθεί η σύγκλιση στις επιδόσεις ανταγωνιστικότητας χωρίς να ξεπεραστούν τα όρια του θεμιτού ανταγωνισμού.

Γενικότερα, το 2005 χαρακτηρίστηκε ουσιαστικά ως ένα όχι καλό έτος για την παγκόσμια οικονομία. Θετική ήταν μεν η φαινομενική ανάπτυξη και η αποκόμιση επενδυτικών κερδών, τα θεμέλια όμως πάνω στα οποία βασίστηκε και η ποιότητα αυτής δεν ήταν δείγματα μιας πραγματικά υγιούς παγκόσμιας οικονομίας. Οι ρυθμοί ανάπτυξης υπήρξαν προϊόν της μεγάλης πιστωτικής επέκτασης και της διατήρησης ενός μοντέλου ανάπτυξης, όπου ο βασικός παγκόσμιος καταναλωτής είναι οι ΗΠΑ και ο βασικός παγκόσμιος παραγωγός είναι η Κίνα. Στην πραγματικότητα, η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της διατήρησης των υφιστάμενων δομών στην παγκόσμια οικονομία οδήγησε σε διεύρυνση των ανισοροπιών και στην υποθήκευση της μελλοντικής ανάπτυξης. Αντίτιμο των ρυθμών επέκτασης της οικονομικής δραστηριότητας ήταν η διόγκωση των ελλειμμάτων, των χρεών και της κερδοσκοπίας διεθνώς.

Ωστόσο, σημαντικοί παράγοντες κινδύνου και αβεβαιότητας που επηρεάζουν το ρυθμό ανόδου της παγκόσμιας οικονομίας και τον έλεγχο του πληθωρισμού ήταν και συνεχίζουν να είναι:

- Οι διακυμάνσεις και η άνοδος της διεθνούς τιμής του πετρελαίου και των τιμών των βασικών εμπορευμάτων,
- Το ενδεχόμενο απότομης και μη ομαλής διόρθωσης των διεθνών μακροοικονομικών ανισορροπιών, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στο μεγάλο και διευρυνόμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των ΗΠΑ, στα αντίστοιχα πλεονάσματα των κυριότερων αναδυόμενων οικονομιών καθώς και στα χαμηλά ποσοστά αποταμίευσης των νοικοκυριών σε ορισμένες προηγμένες βιομηχανικές χώρες και
- Η υπερβολική αύξηση της ρευστότητας τα τελευταία χρόνια και η υποεκτίμηση των πιστωτικών κινδύνων και των κινδύνων της αγοράς.

Οι παραπάνω παράγοντες δεν άφησαν ανεπηρέαστη την παγκόσμια οικονομία. Πιο συγκεκριμένα το 2005 η διεθνής οικονομία χαρακτηρίστηκε από έντονες αυξήσεις της τιμής του πετρελαίου, γεγονός που επηρέασε αρνητικά τα βασικά οικονομικά μεγέθη και ανάγκασε τις κυβερνήσεις των προηγμένων οικονομιών να προσαρμόσουν ανάλογα τη νομισματική πολιτική τους ώστε να περιορίσουν, όσο το δυνατόν, τις αρνητικές επιπτώσεις.

Στα πλαίσια της νομισματικής πολιτικής που ασκήθηκε, καταγράφηκε αύξηση στα βασικά επιτόκια των κυριότερων οικονομιών με σκοπό να περιοριστεί, σε μεγάλο βαθμό, η επίδραση της ανόδου της τιμής του πετρελαίου και κατ'επέκταση να συγκρατηθεί ο παγκόσμιος πληθωρισμός σε χαμηλά επίπεδα. Ο

ρυθμός αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας το 2005 μειώθηκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος, παραμένοντας, ωστόσο, σε υψηλά επίπεδα, ενώ ταυτόχρονα μειώθηκε και η παγκόσμια ανεργία. Τέλος, στον τομέα των δημοσιονομικών ασκήθηκε περιοριστική πολιτική με σκοπό τη μείωση του ελλείμματος ενώ οι περισσότερες ξένες χρηματιστηριακές αγορές, με εξαίρεση την αμερικάνικη, σημείωσαν σημαντικά κέρδη το 2005, διαμορφώνοντας ανάλογες προσδοκίες για το 2006.

2.2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

Οι πληθωριστικές πιέσεις που προκάλεσε η αύξηση των διεθνών τιμών των καυσίμων κατά το 2005, επηρέασαν το παγκόσμιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, με αποτέλεσμα ο ρυθμός αύξησής του να μειωθεί σε 4,8%, σε σχέση με τον υψηλό ρυθμό του 5,3% το 2004. Ωστόσο, αυτός ο ρυθμός ανόδου εξακολουθεί να υπερβαίνει τη μακροχρόνια τάση του κατά την τελευταία 35ετία (4,2%), κυρίως λόγω των χαμηλών μακροπρόθεσμων επιτοκίων, της ανόδου των τιμών στις αγορές ακινήτων, ομολόγων και μετοχών και του δυναμισμού των αναδυόμενων οικονομιών.

Συγκεκριμένα, το ΑΕΠ των ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 3,5% το 2005 έναντι 4,2% το 2004, παραμένοντας ο υψηλότερος ρυθμός ανόδου στις κυριότερες προηγμένες οικονομίες. Το γεγονός αυτό οφείλεται στα ιστορικά χαμηλά μακροπρόθεσμα επιτόκια τα οποία ενίσχυσαν την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις σε εξοπλισμό και κατοικίες.

Στην Ευρωζώνη, οι παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα ήταν η αύξηση των τιμών του πετρελαίου, η ανατίμηση του Ευρώ των προηγούμενων ετών και η επιβράδυνση της αύξησης της παγκόσμιας ζήτησης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2005, τα οποία αποτυπώθηκαν στο ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ, με μια μείωση από 2,1% το 2004 σε 1,3% το 2005. Ωστόσο, οι αξιοσημείωτες ενδείξεις εξαγωγικής ανάκαμψης που εμφάνισαν οι οικονομίες της Ευρώπης στο δεύτερο και τρίτο τρίμηνο του 2005 και η αύξηση των επενδύσεων οδήγησαν σε μικρή αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, όμως το τελευταίο τρίμηνο του έτους παρατηρήθηκε μείωση του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ σε 0,3% από 0,7% το προηγούμενο τρίμηνο.

Σημαντική επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ παρατηρείται και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός αύξησης εκτιμάται στο 1,8% για το 2005 από 3,1% το 2004.

Αντίθετα, στην Ιαπωνία, ο ρυθμός αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας επιταχύνθηκε στο 2,7% από 2,3% το 2004, χάρη στη σημαντική αύξηση της εγχώριας ζήτησης και στην ανάκαμψη των εξαγωγών. Εδώ αξίζει να παρατηρήσουμε ότι, η αύξηση της εγχώριας ζήτησης προήλθε από τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, υποδηλώνοντας έτσι, βελτίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επενδυτών.

Η οικονομική ανάπτυξη συνεχίστηκε δυναμικά και στις αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας σημειώνοντας τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Έτσι, η Κίνα αποτελεί σήμερα την τέταρτη σε μέγεθος οικονομία παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και τη Γερμανία, ενώ ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για το 2005 εκτιμάται σε 9,9% έναντι 10,1% το 2004. Κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης είναι οι εγχώριες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, καθώς και οι εξαγωγές, κυρίως κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Επιπλέον, η Ινδία, αν και παραμένει σχετικά κλειστή οικονομία, έχει κατορθώσει να παρουσιάζει μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ περίπου 8% για την τριετία 2003-2005, ενώ ειδικά για το 2005 η αύξηση του ΑΕΠ υπολογίζεται σε 8,3%. Ο ρυθμός αυτός οφείλεται κυρίως στην εγχώρια ζήτηση, αλλά και στην επιτυχημένη ενσωμάτωση της χώρας στα δίκτυα παραγωγής και εμπορίου της Ανατολικής Ασίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Ινδία αποτελεί προορισμό επενδυτικών κεφαλαίων και διασυνοριακής εκχώρησης εργασιών (outsourcing), ενώ κατέχει παγκοσμίως τα υψηλότερα μερίδια εξωχώρας δραστηριότητας (offshoring) στον κλάδο των υπηρεσιών πληροφορικής. Οι εξελίξεις αυτές υπογραμμίζουν τη διαδικασία ριζικού μετασχηματισμού στην οποία βρίσκεται η παγκόσμια οικονομία συνεπεία αλλαγών στην τεχνολογία, στα πρότυπα παραγωγής και στις διεθνείς εμπορικές συναλλαγές. Η αυξανόμενη ενσωμάτωση των αναδυόμενων οικονομιών στην παγκόσμια οικονομία δημιουργεί συνθήκες έντονου ανταγωνισμού για τις λοιπές οικονομίες αλλά και σημαντικές ευκαιρίες για εξαγωγές αγαθών, υπηρεσιών και επενδύσεις και κατ' επέκταση για περαιτέρω ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας.

2.3 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Ο παγκόσμιος πληθωρισμός το 2005 σημείωσε μικρή μόνο άνοδο, παρά τη συνεχιζόμενη δραματική αύξηση των τιμών του πετρελαίου. Έτσι, ενώ οι διεθνείς τιμές του αργού πετρελαίου αυξήθηκαν κατά 41,3% σε σχέση με το 2004 και 114% σε σχέση με το 2002, οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν κατά 2,3% στις προηγμένες οικονομίες και 5,4% στις λοιπές οικονομίες. Τα αίτια της συγκράτησης του πληθωρισμού είναι κυρίως η παγκοσμιοποίηση των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών και η αυξανόμενη συμμετοχή στο παγκόσμιο εμπόριο χωρών με χαμηλό κόστος παραγωγής, με αποτέλεσμα χαμηλότερες τιμές προϊόντων. Επιπλέον, σημειώθηκε συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων στην προσπάθεια για περιορισμό της επίδρασης των υψηλών τιμών πετρελαίου. Συγκεκριμένα και κατά περιοχή, ο πληθωρισμός παρουσίασε τις μεταβολές που περιγράφονται στη συνέχεια.

Στις ΗΠΑ, η άνοδος της τιμής των καυσίμων και του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, είχαν αντίκτυπο στην αύξηση του πληθωρισμού σε 3,4% το 2005 από 2,7% το 2004, 2,3% το 2003 και 1,6% το 2002. Ωστόσο, οι εισαγωγές από χώρες με χαμηλό κόστος παραγωγής βοήθησαν στη συγκράτηση του δομικού πληθωρισμού στο 2%.

Στη ζώνη του Ευρώ, ο πληθωρισμός παρέμεινε στο επίπεδο των προηγούμενων ετών, ωστόσο κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από τις ΗΠΑ. Έτσι, για το 2005 διαμορφώθηκε σε 2,2% σε μέσα ετήσια επίπεδα. Ο

δομικός πληθωρισμός ήταν επίσης χαμηλότερος από τον αντίστοιχο των ΗΠΑ, κινούμενος στο επίπεδο του 1,5%. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη έπαιξαν, εκτός από την άνοδο της τιμής του πετρελαίου και οι αυξήσεις των έμμεσων φόρων και των διοικητικά καθοριζόμενων τιμών σε ορισμένες χώρες.

Ο πληθωρισμός στο Ηνωμένο Βασίλειο αν και προσέγγισε το επίπεδο-στόχο της Τράπεζας της Αγγλίας άγγιξε το υψηλότερο ποσοστό των τελευταίων ετών, αν σκεφτεί κανείς ότι ο πληθωρισμός του 2004 ήταν στο 1,3%, το 2003 στο 1,4%, και το 2005 διαμορφώθηκε στο 2,1%. Ο κυριότερος λόγος ήταν η αύξηση της τιμής του πετρελαίου και των εισαγόμενων αγαθών.

Στην Ιαπωνία, τα αρνητικά μεγέθη του πληθωρισμού συνεχίστηκαν και για το 2005. Έτσι, ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε σε -0,3%, σε σύγκριση με 0% το 2004 και -0,2% το 2003. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ιαπωνίας για το 2006 είναι ότι η περίοδος αρνητικού πληθωρισμού τελειώνει για τη χώρα.

Μείωση του πληθωρισμού καταγράφεται στις αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας, όπου ο πληθωρισμός για το 2005 διαμορφώθηκε στο 3,6% από 4,2% το 2004. Η μείωση αυτή ουσιαστικά προήλθε από την έντονη υποχώρηση του πληθωρισμού της Κίνας σε 1,8% από 3,9% το 2004. Η άνοδος της τιμής του πετρελαίου δεν είχε καμία σημαντική επίπτωση στον πληθωρισμό, καθώς στη χώρα αυτή η τιμή είναι διοικητικά καθοριζόμενη κι επομένως η υπερπροσφορά από ορισμένους κλάδους και η σταθεροποίηση των τιμών των αγροτικών προϊόντων λειτούργησαν σχεδόν αποκλειστικά στον

καθορισμό του μεγέθους. Αντίθετα, η Ινδία σημείωσε αύξηση του πληθωρισμού σε 4,2% το 2005 από 3,8% το 2004.

Τέλος, ο πληθωρισμός των οικονομιών της Λατινικής Αμερικής μειώθηκε ελάχιστα στο 6,3% από 6,5% το 2004, παραμένοντας, ωστόσο, ένα από τα μεγαλύτερα μεγέθη παγκοσμίως.

2.4 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ

Η παγκόσμια ανεργία φαίνεται να υποχωρεί, σε γενικά επίπεδα, παρά τη διεθνή επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Έτσι, στο σύνολο των προηγμένων οικονομιών η ανεργία έφτασε στο 6% του εργατικού δυναμικού από 6,3% το 2004.

Ειδικότερα, στις ΗΠΑ το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε σε 5,1% από 5,5% το 2004 και 6% το 2003. Στη ζώνη του Ευρώ, το ποσοστό ανεργίας, αν και μειώθηκε σε σχέση με το 2004, παραμένει αρκετά υψηλότερο και φτάνει στο επίπεδο του 8,5% το 2005 από 8,9% το 2004. Το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να καταγράφει ιστορικά χαμηλό ποσοστό ανεργίας (4,8% του εργατικού δυναμικού) χωρίς καμία μεταβολή από το 2004. Τέλος, και στην Ιαπωνία παρατηρείται μείωση του ποσοστού ανεργίας σε 4,4% το 2005 από 4,7% το 2004 και 5,3% το 2003.

2.5 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η δημοσιονομική πολιτική των επτά μεγαλύτερων προηγμένων οικονομιών λειτούργησε περιοριστικά με αποτέλεσμα τη μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος του τομέα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του δυνητικού προϊόντος σε 3,6% το 2005 από 4% το 2004.

Ειδικότερα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ στις ΗΠΑ υποχώρησε στο 4,1% το 2005 από 4,7% το 2004. Το ποσοστό αυτό εξακολουθεί ωστόσο να είναι υψηλό και παρόλο που ενισχύει την οικονομική δραστηριότητα, έχει σαν συνέπεια την αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε 6,4% από 5,7% το 2004, ενώ, μακροπρόθεσμα, αποτελεί παράγοντα κινδύνου για την αμερικανική οικονομία.

Η δημοσιονομική θέση στη ζώνη του Ευρώ φαίνεται, επίσης, να βελτιώνεται σε σχέση με το 2004, καθώς το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκε στο 2,4% του ΑΕΠ από 2,7% το 2004. Συγκεκριμένα, μείωση του ελλείμματος παρουσιάζεται στη Γερμανία, την Ελλάδα και τη Γαλλία, ενώ στην Ισπανία το μικρό έλλειμμα του 0,1% του ΑΕΠ το 2004 μετατράπηκε σε πλεόνασμα της τάξεως του 1% του ΑΕΠ. Αντίθετα, στην Ιταλία και την Πορτογαλία το έλλειμμα αυξήθηκε σημαντικά.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το δημοσιονομικό έλλειμμα αυξήθηκε σε 3,6% του ΑΕΠ από 3,2% το 2004, ενώ αύξηση σημείωσε και το δημόσιο χρέος σε 42,8% από 40,9% το 2004.

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Κίνας συνεχίζει να εμφανίζει πλεόνασμα, κυρίως λόγω των εξαγωγών. Η αύξησή του για το 2005 αντιστοιχεί περίπου σε 90 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ σε σχέση με το 2004 και σε ποσοστό 7,1% του ΑΕΠ.

Αντίθετα, στην Ινδία, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης διαμορφώθηκε στο 7,5% του ΑΕΠ το 2005 παρά τις προσπάθειες για εξυγίανση των δημοσιονομικών μεγεθών της χώρας, ενώ το μικρό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ύψους 0,2% του ΑΕΠ το 2004 διαμορφώθηκε σε έλλειμμα 2,5% του ΑΕΠ το 2005.

2.6 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Στο επίπεδο των νομισματικών εξελίξεων και στα πλαίσια της προσπάθειας για συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων, οι κυριότερες προηγμένες οικονομίες άσκησαν μια λιγότερο χαλαρή νομισματική πολιτική με αύξηση των βασικών επιτοκίων.

Συγκεκριμένα, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ αύξησε σταδιακά με 15 ισόποσες παρεμβάσεις των 25 μονάδων βάσης, το βασικό βραχυπρόθεσμο επιτόκιο από 1% τον Ιούνιο του 2004 σε 4,75% το Μάρτιο του 2006. Αντίθετα και παρά τις αυξήσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, τα μακροπρόθεσμα επιτόκια παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα. Ειδικότερα, το επιτόκιο των δεκαετών ομολόγων του Αμερικανικού Δημοσίου διαμορφώθηκε σε 4,28% το 2005 από 4,26% το 2004.

Στη ζώνη του Ευρώ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διατήρησε κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2005 αμετάβλητα τα βασικά επιτόκια στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του Ιουνίου του 2003. Συγκεκριμένα, το ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης παρέμενε στο 2%, το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης στο 3% και το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων στο 1%. Ωστόσο, η άνοδος της τιμής του πετρελαίου και η αύξηση ορισμένων διοικητικά καθοριζόμενων τιμών και έμμεσων φόρων δημιούργησαν έντονες πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες επέβαλλαν την αύξηση των βασικών επιτοκίων, το Δεκέμβριο του 2005, κατά 25 μονάδες βάσης.

Περαιτέρω αύξηση των βασικών επιτοκίων, κατά 25 μονάδες βάσης, αποφασίστηκε το Μάρτιο του 2006 κι έτσι το ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς για τις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης διαμορφώθηκε, τελικά, στο 2,5%, το επιτόκιο οριακής χρηματοδότησης στο 3,5% και το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων στο 1,5%. Ουσιαστικά, το επίπεδο των επιτοκίων παραμένει

αρκετά χαμηλό ώστε να στηρίζει την οικονομική δραστηριότητα, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στη σταθερότητα των τιμών μεσοπρόθεσμα.

Τα επιτόκια των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων παρέμειναν χαμηλά κατά τη διάρκεια του 2005. Έτσι, στα επιτόκια για καταθέσεις επιχειρήσεων παρουσιάζεται μείωση κατά 22 μονάδες βάσης, σε 2,48%, ενώ τα επιτόκια για καταθέσεις νοικοκυριών αυξήθηκαν κατά 20 μονάδες βάσης, σε 2,15%. Στα επιτόκια δανεισμού, παρατηρείται μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και σταθερότητα ή αύξηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, το επιτόκιο των στεγαστικών δανείων μειώθηκε κατά 46 μονάδες βάσης, σε 4,03%, ενώ αντίθετα, σε λοιπές χορηγήσεις, με αρχική περίοδο καθορισμού του επιτοκίου έως ένα έτος, σημειώθηκε αύξηση του επιτοκίου κατά 24 μονάδες βάσης, σε 4,06%.

Όσων αφορά στα δεκαετή ομόλογα στη ζώνη του Ευρώ, η απόδοσή τους, μετά από διακυμάνσεις και αφού έφτασε στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του 3,1%, διαμορφώθηκε, τελικά, σε 3,41% το Δεκέμβριο του 2005 έναντι 3,7% το Δεκέμβριο του 2004.

Τέλος, και οι Κεντρικές Τράπεζες του Καναδά και της Ελβετίας αύξησαν τα βασικά επιτόκιά τους, ενώ η Κεντρική Τράπεζα της Ιαπωνίας αποφάσισε να διατηρήσει αμετάβλητο σε μηδενικό επίπεδο το επιτόκιο της. Αντίθετα, η Κεντρική Τράπεζα της Αγγλίας μείωσε το βασικό βραχυπρόθεσμο επιτόκιο κατά 25 μονάδες βάσης στο 4,5% μετά τις διαδοχικές αυξήσεις του 2004.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία γνώρισε μία σταθερή οικονομική μεγέθυνση παρά την παγκόσμια οικονομική ύφεση που επηρέασε τα άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πραγματικό ΑΕΠ ακολούθησε το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την περίοδο 1991-1996 (+1,2%) αλλά αμέσως μετά, κατά την περίοδο 1996-2002, αυξήθηκε με ρυθμό 3,8% δηλαδή σημαντικά άνω του Ευρωπαϊκού μέσου όρου και κατά 50% μεγαλύτερο από το μέσο όρο της ζώνης του Ευρώ. Η άνοδος αυτή επιτεύχθηκε ταυτόχρονα με μία σταθεροποιητική προσπάθεια για τα δημόσια οικονομικά και παράλληλα με μία αποπληθωριστική προσπάθεια που απέδωσε μείωση του πληθωρισμού από το 8,2% το 1996 στο 3,4% το 2001.

Το 2005 η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας συνεχίστηκε με ικανοποιητικούς ρυθμούς αν και σημειώθηκε επιβράδυνση, η οποία εκφράστηκε με μια μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ σε 3,7% από 4,7% το 2004, ενώ κατά την τετραετία 2000-2003 ο ρυθμός αύξησης ήταν κατά μέσο όρο 4,4%. Η ραγδαία άνοδος των τιμών των καυσίμων επηρέασε αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη ενώ ο περιορισμός των δημόσιων δαπανών στα πλαίσια της αυστηρής δημοσιονομικής πολιτικής για τη μείωση του ελλείμματος συνέβαλε στην επιβράδυνση της εγχώριας ζήτησης η οποία είναι κύρια συνιστώσα στον υπολογισμό του ΑΕΠ. Η αναγκαία αλλά και υγιής

αυτή εφαρμοζόμενη πολιτική έρχεται σε αντίθεση με την επεκτατική δημοσιονομική πολιτική των προηγούμενων ετών, η οποία βοήθησε μεν στην ανάπτυξη της οικονομίας, με αντίτιμο όμως την εκτίναξη των ελλειμμάτων και την υπερχρέωση του δημοσίου.

Ο πληθωρισμός το 2005 αυξήθηκε σε 3,5% από 3% το 2004 κυρίως λόγω της ανόδου της τιμής του πετρελαίου και της αύξησης του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος από 1,3% το 2003 σε 4,5% το 2004, ενώ μεγάλη απόκλιση από τη ζώνη του Ευρώ εμφάνισε ο δομικός πληθωρισμός ο οποίος μειώθηκε σε 3,2% από 3,4% το 2004. Η ανεργία, επίσης, μειώθηκε ελαφρά σε 9,9% από 10,5% το 2004, παραμένει όμως, ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τέλος, η νομισματική πολιτική συνεχίζει να ασκείται σε χαλαρά πλαίσια ενισχύοντας την ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις.

3.2 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

Παρά την επιβράδυνση που καταγράφηκε στο ρυθμό αύξησης του ελληνικού ΑΕΠ το 2005 σε 3,7% από 4,7% το 2004, ο ρυθμός αυτός ήταν ένας από τους υψηλότερους στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15. Η επίδοση αυτή κρίνεται ικανοποιητική αν ληφθεί υπόψη ότι διαμορφώθηκε μέσα σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό διεθνές περιβάλλον όπου οι τιμές του πετρελαίου άγγιξαν πολύ υψηλά επίπεδα οδηγώντας σε συνεχείς αναθεωρήσεις προς τα επάνω τις

εκτιμήσεις και τις προβλέψεις των διεθνών οργανισμών για τις προσεχείς εξελίξεις στην αγορά πετρελαίου. Οι υψηλές τιμές επιβάρυναν τόσο την τρέχουσα παραγωγή και κατανάλωση όσο και τις προσδοκίες των παραγωγών και των καταναλωτών με φυσικό επακόλουθο να επηρεαστεί αρνητικά και ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της χώρας μας.

Ένας άλλος εξίσου σημαντικός παράγοντας που συνέβαλε στην επιβράδυνση του ΑΕΠ είναι και η μείωση της εγχώριας ζήτησης που προήλθε από την περικοπή των δαπανών και των επενδύσεων που συνδέονταν με τους Ολυμπιακούς Αγώνες καθώς και η εφαρμοζόμενη πολιτική δημοσιονομικής προσαρμογής.

Γενικότερα, η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα διατηρήθηκε έντονη με το ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2005 να υπερβαίνει το μέσο ρυθμό ανόδου της ζώνης του Ευρώ, ωστόσο όμως υπολείπεται των αναπτυξιακών επιδόσεων πολλών από τις νέες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, εξακολουθεί να υστερεί και να είναι κατά 22,6% χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15.

Η συμβολή της ιδιωτικής κατανάλωσης στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,6 εκατοστιαίες μονάδες το 2005 παρέμεινε ισχυρή, αν και η άνοδος της επιβραδύνθηκε. Πράγματι η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 3,7% το 2005, έναντι 4,7% το 2004 και 4,5% το 2003 και στηρίχτηκε στο διαθέσιμο

εισόδημα των νοικοκυριών το οποίο όμως σημείωσε σημαντική μείωση από 6,9% το 2004 σε 1% το 2005 κυρίως λόγω της υποχώρησης του ρυθμού αύξησης των αποδοχών των μισθωτών. Το γεγονός αυτό ισοδυναμεί και με μείωση της μέσης ροπής των νοικοκυριών προς αποταμίευση.

Επιπλέον, η συγκράτηση των συνολικών δαπανών του Ελληνικού Δημοσίου για μισθούς και συντάξεις είχε σαν αποτέλεσμα την επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου της δημόσιας κατανάλωσης σε τρέχουσες τιμές σε 6,2% το 2005 από 7,7% το 2004. Ωστόσο, σε σταθερές τιμές, παρουσιάστηκε αυξημένη σε 3,1% από 2,8% το 2004, λόγω της αύξησης της απασχόλησης στον τομέα της γενικής κυβέρνησης. Τέλος, η συμβολή της δημόσιας κατανάλωσης στο ρυθμό αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη σε 0,5 εκατοστιαίες μονάδες το 2005 από 0,4 εκατοστιαίες μονάδες το 2004.

Παράλληλα, ο ανταγωνισμός της χρηματοπιστωτικής αγοράς είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ρυθμού ανόδου των στεγαστικών δανείων σε 33,4% έναντι 27,2% το 2004 ενισχύοντας τη ζήτηση και κατ'επέκταση τις τιμές των ακινήτων. Μέρος της ενίσχυσης αυτής μπορεί να αποδοθεί στις προαναγγελθείσες φορολογικές μεταβολές από τις αρχές του 2006 για επιβολή Φ.Π.Α. στις νεόδμητες κατοικίες και αναπροσαρμογή των αντικειμενικών τιμών. Στα καταναλωτικά δάνεια ο ρυθμός επιβραδύνθηκε στο 28% από 34,7% το 2004.

Αξιοσημείωτη είναι και η μεταβολή που παρατηρείται στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, οι οποίες μειώθηκαν κατά 1,5% το 2005 σε αντίθεση με την αύξησή τους κατά 5,7% το 2004 και 13,7% το 2003. Αυτή η μεταβολή οφείλεται κυρίως, στο γεγονός ότι ο κύκλος της Ολυμπιακής προετοιμασίας και των αντίστοιχων μεγάλων έργων ολοκληρώθηκε, με αποτέλεσμα η μείωση των επενδύσεων των δημοσίων επιχειρήσεων να φτάσει το 21,4%, ενώ των ιδιωτικών βιομηχανικών επιχειρήσεων το 18,2%.

Μείωση επίσης παρατηρήθηκε και στις επενδύσεις για κατοικίες κατά 1,4% και στις επενδύσεις σε λοιπές κατασκευές κατά 6,1%. Τέλος, οι επιχειρηματικές επενδύσεις σημείωσαν επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου τους σε 1,5% από 7% το 2004, κυρίως λόγω της μετεγκατάστασης επιχειρήσεων σε Βαλκανικές χώρες με χαμηλότερο κόστος εργασίας και φορολογία και της διακοπής λειτουργίας ορισμένων ζημιογόνων επιχειρήσεων.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι, μετά από αρκετά χρόνια αρνητικής συνεισφοράς, οι καθαρές εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών συμβάλλουν στο ρυθμό ανόδου του ΑΕΠ κατά 1,1 εκατοστιαία μονάδα, σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια όπου το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών παρουσίαζε αύξηση των εισαγωγών μεγαλύτερη από την αύξηση των εξαγωγών. Πιο συγκεκριμένα, ο εξωτερικός τομέας της ελληνικής οικονομίας εμφανίζεται κατάλληλα διαφοροποιημένος με αυξανόμενο προσανατολισμό προς τις ταχέως αναπτυσσόμενες περιοχές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με αποτέλεσμα το μερίδιό τους στις ελληνικές εξαγωγές να έχει αυξηθεί κατά

60% την περίοδο 2000-2005 συγκριτικά με την περίοδο 1995-2000 και συγκεκριμένα από 12% σε 23% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών, ενώ τα 2/3 των ελληνικών άμεσων ξένων επενδύσεων διοχετεύονται προς την ίδια περιοχή.

3.3 ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε το 2005 στην Ελλάδα, επιστρέφοντας στα επίπεδα του 2003, ενώ παραμένει ένα από τα υψηλότερα μεγέθη στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15. Συγκεκριμένα, ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός αυξήθηκε στο 3,5% το 2005 από 3% το 2004, όταν το αντίστοιχο μέγεθος στη ζώνη του Ευρώ παρέμεινε σχεδόν σταθερό στο 2,2%. Επιπλέον, ο δομικός πληθωρισμός υποχώρησε στο 3,2% από 3,4% το 2004, με απόκλιση από τη ζώνη του Ευρώ κατά 1,7 εκατοστιαία μονάδα, αφού ο δομικός πληθωρισμός της Ευρωζώνης μειώθηκε στο 1,5% από 2,1% το 2004.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως σε εξωγενείς παράγοντες όπως η επιτάχυνση της ανόδου της τιμής του πετρελαίου και η αύξηση της έμμεσης φορολογίας, ενώ η μεγάλη αυτή απόκλιση οφείλεται κυρίως στη διαδικασία σύγκλισης του επιπέδου των τιμών και εισοδημάτων, αλλά και στις μη ικανοποιητικές συνθήκες ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές που δε λειτουργούν αποτελεσματικά και αυτό συνεπάγεται απώλεια διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας ως προς τις τιμές.

Αναλυτικά για την εγχώρια οικονομία, οι λιανικές τιμές των καυσίμων αυξήθηκαν κατά 18% το 2005 έναντι 7,5% το 2004, ενώ οι χονδρικές τιμές αυξήθηκαν κατά 25,1% έναντι αύξησης 4,3% το 2004. Η μείωση των τιμών των οπωροκηπευτικών το 2005 ήταν μικρότερη από το 2004 (-8,1% έναντι -11,9%). Επιβράδυνση σημειώθηκε στο ρυθμό ανόδου των τιμών των ειδών διατροφής, εκτός νωπών οπωροκηπευτικών, των ενοικίων, των υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης κατοικίας, των ιατρικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών αναψυχής και των ξενοδοχείων-καφέ-εστιατορίων. Αντίθετα, ο ρυθμός ανόδου των τιμών των υπηρεσιών μεταφορών, της νοσοκομειακής περίθαλψης, των διαρκών καταναλωτικών αγαθών, του ηλεκτρισμού και των ειδών ένδυσης-υπόδησης επιταχύνθηκε σε μικρότερο, όμως, βαθμό.

Οι βασικοί παράγοντες που οδήγησαν στην περιορισμένη επιτάχυνση του πληθωρισμού και στη μείωση του πυρήνα του είναι οι εξής:

- § Η αύξηση της έμμεσης φορολογίας δεν επιρρίφθηκε πλήρως στις τιμές, αλλά απορροφήθηκε εν μέρει από τις επιχειρήσεις, λόγω της επιβράδυνσης της ανόδου της ζήτησης ή λόγω φοροδιαφυγής, αφού τα δημόσια έσοδα από Φ.Π.Α. φαίνεται να αυξήθηκαν οριακά κατά 2,8% το 2005.
- § Ο ρυθμός ανόδου των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων επιταχύνθηκε σε 1,4% από 0,6% το 2004, παραμένοντας ωστόσο αρκετά χαμηλός, κυρίως λόγω των εισαγωγών προϊόντων χαμηλού κόστους από τις αναδυόμενες ασιατικές οικονομίες.

- § Οι τιμές των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και ορισμένα τέλη που καθορίζονται από το κράτος αυξήθηκαν με ρυθμό μεγαλύτερο του πληθωρισμού, όμως αυτή η αύξηση ήταν χαμηλότερη από την αύξηση των στοιχείων του κόστους που αντιμετωπίζουν οι ΔΕΚΟ, με αποτέλεσμα η επίδρασή τους στον πληθωρισμό να είναι περιορισμένη.
- § Το Υπουργείο Ανάπτυξης και η Επιτροπή Ανταγωνισμού εντατικοποίησαν τους ελέγχους στην αγορά για να αποφευχθούν φαινόμενα εναρμονισμένων πρακτικών κατά τον καθορισμό των τιμών από τις επιχειρήσεις και να διασφαλιστεί η σωστή λειτουργία του ανταγωνισμού.
- § Ο ρυθμός ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στον επιχειρηματικό τομέα επιβραδύνθηκε, παραμένοντας, όμως, υψηλότερος από ότι στη ζώνη του Ευρώ.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, η απορρόφηση από τις επιχειρήσεις μέρους της αύξησης του κόστους παραγωγής τους, προκειμένου να αποφύγουν τη μεγάλη αύξηση των τιμών τους και να παραμείνουν ανταγωνιστικές, αν δε συνοδευτεί από αύξηση της παραγωγικότητας και μείωση του κόστους παραγωγής, θα οδηγήσει, τελικά, στο να διακινδυνεύσουν την υγιή λειτουργία τους.

3.4 ΑΝΕΡΓΙΑ

Από τις αρχές του 2000 η ανεργία είχε μια ανοδική τάση, με αποτέλεσμα να βρεθεί στο τέλος του 2004 στο 11%, που ήταν το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ

των χωρών της Ευρωζώνης και το τρίτο υψηλότερο μεταξύ των 25 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 2005 όμως η ανεργία βρίσκεται σε καθοδική πορεία, η οποία προβλέπεται να συνεχιστεί και τα επόμενα δύο χρόνια.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας το 2005 ήταν η μείωση του ποσοστού ανεργίας στο 9,9% από 10,5% το 2004, η αύξηση της απασχόλησης κατά 1,3% και η αύξηση του συνολικού αριθμού ωρών εργασίας κατά 1,8%.

Η άνοδος της απασχόλησης οφείλεται κυρίως στην αύξηση της μισθωτής απασχόλησης κατά 1,8% η οποία εξηγείται αφενός από τη σταδιακή συρρίκνωση του αγροτικού τομέα και αφετέρου από τη σταδιακή αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων σε όλους τους κλάδους.

Αναλυτικότερα, άνοδος επίσης παρατηρείται στις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου κατά 2,2%, στο Δημόσιο - πλην των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας όπου σημειώθηκε μείωση κατά 3% - και στις τράπεζες. Στις κατασκευές παρατηρείται αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων σε εργασίες συναφείς με τη συντήρηση και λειτουργία των κτιρίων, ενώ το μόνιμο προσωπικό των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών μειώθηκε ελαφρά.

Στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, οι θέσεις των ατόμων που συνταξιοδοτούνται δε φαίνεται να αναπληρώνονται πλήρως από νέους εργαζόμενους, με αποτέλεσμα να μειώνεται ο συνολικός αριθμός των απασχολουμένων. Τέλος, η μείωση της μεταποιητικής παραγωγής είχε σαν

αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στον τομέα κατά 0,3%.

Γεωγραφικά, η αύξηση της απασχόλησης εντοπίζεται στη Νότια Ελλάδα και τα νησιά, ενώ εξαιτίας της φθίνουσας πορείας συγκεκριμένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας όπως η κλωστοϋφαντουργία, η απασχόληση μειώθηκε σημαντικά στη Βόρεια Ελλάδα, την Ήπειρο και τη Θεσσαλία. Εξαιρέση αποτελεί η περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, όπου η απασχόληση αυξήθηκε με ρυθμό υψηλότερο από το σύνολο της χώρας.

Γενικότερα όμως, παρά τη μείωση του συνολικού ποσοστού ανεργίας, τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών και των νέων ηλικίας 15-24 ετών εξακολουθούν να είναι πολύ υψηλά με ποσοστά 25,9% και 15,3% αντίστοιχα.

3.5 ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Το 2005 χαρακτηρίστηκε από τις προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης για μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από 3% του ΑΕΠ, ύστερα από τις συστάσεις του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών.

Κατά συνέπεια, η κατεύθυνση της δημοσιονομικής πολιτικής έγινε περιοριστική και, παρά την επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης και την υστέρηση των εσόδων, επιτεύχθηκε μείωση του ελλείμματος σε 4,5% του ΑΕΠ από 6,9% το 2004, κυρίως λόγω της συγκράτησης των δαπανών για δημόσιες επενδύσεις. Το μέγεθος αυτό ικανοποιεί τους όρους που είχαν τεθεί

στην Ελλάδα για το 2005 και καθιστά εφικτή την περαιτέρω μείωση του ελλείμματος κάτω από 3% του ΑΕΠ για το 2006. Όμως, το δημόσιο έλλειμμα της Ελλάδας ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν το δεύτερο υψηλότερο στη ζώνη του Ευρώ και το τρίτο υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25.

Η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος προήλθε κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό, το έλλειμμα του οποίου μειώθηκε από 7,6% του ΑΕΠ το 2004, σε 6,2% του ΑΕΠ το 2005. Συγκεκριμένα, τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 6,4% το 2005 έναντι αύξησης κατά 5,5% το 2004, με αύξηση των εισπράξεων από άμεσους φόρους κατά 10,3% έναντι 7,1% το 2004 και 3,9% το 2003 και αύξηση των εσόδων από έμμεση φορολογία κατά 4,1% έναντι 7,1% το 2004.

Η μικρότερη αύξηση των εσόδων από έμμεση φορολογία το 2005 οφείλεται στην υστέρηση των εσόδων από Φ.Π.Α., εξαιτίας της μείωσης της αξίας των εισαγωγών από τρίτες χώρες, των εισαγωγών νέων επιβατικών αυτοκινήτων και της διεύρυνσης της φοροδιαφυγής, όσον αφορά τα εγχώρια αγαθά και υπηρεσίες. Αντίθετα, μεγάλη ήταν η αύξηση των εσόδων από τη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων (56,2%), η οποία προήλθε από την επίσπευση των μεταβιβάσεων ακινήτων ενόψει της αύξησης των αντικειμενικών τιμών και της επιβολής Φ.Π.Α. στα νεόδμητα ακίνητα από 1 Ιανουαρίου 2006.

Επιπλέον, σημαντικές ήταν οι μεταβολές των εσόδων από το φόρο επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών όπου καταγράφηκε μείωση κατά 26,2%, των εισπράξεων από έμμεσους φόρους «παρελθόντων οικονομικών ετών» όπου

σημειώθηκε αύξηση κατά 25,8%, αλλά και των μη φορολογικών εσόδων, όπως η αύξηση του μερίσματος του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου κατά 48%, των εσόδων από κρατικά λαχεία κατά 30,7% και των εσόδων από την κυκλοφορία κερμάτων κατά 76,7%.

Από την άλλη πλευρά, ο ρυθμός αύξησης των δημοσίων δαπανών επιβραδύνθηκε σημαντικά σε 6,2% από 12% το 2004 και 9,4% το 2003. Ειδικότερα, οι δαπάνες προσωπικού αυξήθηκαν κατά 3,4% έναντι αύξησης κατά 13,5% το 2004. Η επιβράδυνση αυτή οφείλεται κατά ένα μεγάλο μέρος στο γεγονός ότι οι δαπάνες προσωπικού του 2004 περιλάμβαναν μισθολογικές αυξήσεις, καταβολή αναδρομικών και έκτακτων επιδομάτων που συνδέονταν με την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων.

Οι δαπάνες για τόκους αυξήθηκαν κατά 3,3% έναντι ανόδου 0,5% το 2004 και οι πληρωμές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση αυξήθηκαν κατά 9,4%, λόγω της μεταβολής του τρόπου προσδιορισμού των εισφορών των κρατών-μελών στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Επιπλέον, αύξηση κατά 8,1% σημείωσαν οι αποδόσεις εσόδων τρίτων, ενώ μειώθηκαν κατά 8,8% οι δαπάνες για επιστροφές φόρων. Τέλος, οι ανειλημμένες υποχρεώσεις για επιχορηγήσεις προς ασφαλιστικούς οργανισμούς και οι διαρκώς αυξανόμενες δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης είχαν σαν αποτέλεσμα την αύξηση των δαπανών αυτών κατά 17,4%.

Πέρα από τις προαναφερθείσες μεταβολές στον τακτικό προϋπολογισμό, σημαντικός παράγοντας μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος ήταν ο περιορισμός των δαπανών για δημόσιες επενδύσεις. Συγκεκριμένα, οι

δαπάνες αυτές μειώθηκαν κατά 21%, λόγω της ολοκλήρωσης των αναγκαίων έργων για τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και της προσπάθειας για συγκράτηση των δημοσίων δαπανών. Επιπλέον, τα έσοδα του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων μειώθηκαν κατά 4,5% και τελικά το έλλειμμα περιορίστηκε σε 2,6% του ΑΕΠ από 3,9% το 2004.

Ένα άλλο μακροοικονομικό μέγεθος που αξίζει να αναφερθεί είναι το δημόσιο χρέος, το οποίο ενώ μειώθηκε σε 107,5% του ΑΕΠ το 2005 από 108,5% το 2004, υπερβαίνει την τιμή αναφοράς (60% του ΑΕΠ) και είναι το υψηλότερο ανάμεσα στις 25 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την αναμενόμενη από το 2015 επιβάρυνση των δημοσίων οικονομικών από δαπάνες που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού, δημιουργεί σημαντικούς κινδύνους για την επιτυχία της δημοσιονομικής προσαρμογής.

Ταυτόχρονα, οι προσπάθειες για επιμήκυνση της μέσης διάρκειας του χρέους είχαν σαν αποτέλεσμα την αύξηση του μακροπρόθεσμου χρέους σε 99,3% στα τέλη του 2005, ενώ αυξήθηκε και η διαπραγματευσιμότητά του σε 88,4%, κυρίως με τη μορφή μεσομακροπρόθεσμων ομολόγων, με το υπόλοιπο να αφορά δάνεια που δεν είναι άμεσα διαπραγματεύσιμα στη δευτερογενή αγορά.

Συνοψίζοντας, οι προσπάθειες δημοσιονομικής προσαρμογής γίνονται εντονότερες δεδομένου ότι το επίπεδο των δημοσιονομικών υποχρεώσεων που θα προκύψουν στο μέλλον θα είναι υψηλό κυρίως λόγω της γήρανσης του πληθυσμού.

Ειδικότερα, για την ταχύτερη μείωση του δημόσιου χρέους, γίνονται προσπάθειες επίτευξης υψηλότερων πρωτογενών πλεονασμάτων. Η εμπειρία από άλλες χώρες δείχνει ότι η δημοσιονομική εξυγίανση μπορεί να επιτευχθεί και να διαφυλαχθεί αν βασιστεί σε μείωση των πρωτογενών δαπανών και όχι σε ευκαιριακή αύξηση των εσόδων ή σε εξοικονόμηση δαπανών για τόκους. Η συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών θεωρείται η κυριότερη διαρθρωτική μεταβολή η οποία μπορεί να έχει διαρκή και μακροχρόνια αποτελέσματα στη διατήρηση υγιών δημοσιονομικών καταστάσεων για αυτό το λόγο η εφαρμοζόμενη δημοσιονομική πολιτική στρέφεται προς αυτή την κατεύθυνση.

Βέβαια η δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων απαιτεί παρεμβάσεις τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών της γενικής κυβέρνησης. Δεδομένου όμως του έντονου φορολογικού ανταγωνισμού ανάμεσα στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και της χαμηλής ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, δεν υπάρχουν μεγάλα περιθώρια άντλησης εσόδων από την επιβολή νέων ή την αύξηση των υφιστάμενων φόρων. Εξάλλου έχει ήδη δρομολογηθεί και βρίσκεται σε εξέλιξη η μείωση των συντελεστών της φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων ενώ αναμένεται και η σταδιακή μείωση της φορολογίας εισοδήματος των φυσικών προσώπων από το 2007. Δυνατότητα αύξησης των εσόδων υπάρχει αν ενταθούν οι προσπάθειες μείωσης της φοροδιαφυγής.

Η πιο πρόσφατη σχετική μελέτη εκτιμά ότι το 1997 το ύψος της φοροδιαφυγής άγγιζε το 14,6% του ΑΕΠ, κατά συνέπεια ο ουσιαστικός περιορισμός της

φοροδιαφυγής και η είσπραξη έστω και μέρους των εσόδων που διαφεύγουν θα επαρκούσαν για να δημιουργηθούν επαρκή πρωτογενή πλεονάσματα στον κρατικό προϋπολογισμό και να επιτευχθεί ουσιαστική μείωση του δημόσιου χρέους.

3.6 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Μικρές ήταν οι μεταβολές των τραπεζικών επιτοκίων στη Ελλάδα, κατά τη διάρκεια του 2005, ενώ εξακολουθούν να υπερβαίνουν τα μέσα επιτόκια στη ζώνη του Ευρώ. Ωστόσο, δεν είναι τα υψηλότερα μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης, κυρίως λόγω του αυξανόμενου ανταγωνισμού μεταξύ των ελληνικών τραπεζών.

Τα επιτόκια των νέων τραπεζικών δανείων (καταναλωτικών και στεγαστικών) προς τα νοικοκυριά μειώθηκαν κατά το 2005, ενώ τα επιτόκια των νέων επιχειρηματικών δανείων σε ορισμένες κατηγορίες αυξήθηκαν ενώ σε άλλες παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητα. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα έγινε περισσότερο αισθητός κατά το 2005 ιδιαίτερα στον τομέα της καταναλωτικής πίστης, με αποτέλεσμα τα επιτόκια των καταναλωτικών δανείων να μειωθούν.

Ειδικότερα, η διαφορά των επιτοκίων στα καταναλωτικά δάνεια χωρίς καθορισμένη διάρκεια μειώθηκε κατά 48 μονάδες βάσης, λόγω της μείωσής τους στην Ελλάδα σε 13,07% και της ταυτόχρονης αύξησής τους στη ζώνη

του Ευρώ. Η διαφορά αυτή αντανακλά το υψηλό διαχειριστικό κόστος των ελληνικών τραπεζών για τα δάνεια μέσω πιστωτικών καρτών που αποτελούν το κυριότερο προϊόν αυτής της κατηγορίας.

Στα νέα καταναλωτικά δάνεια με επιτόκιο σταθερό για περίοδο άνω του ενός έτους και έως πέντε έτη σημειώθηκε σημαντική μείωση κατά 101 μονάδες βάσης, ενώ η διαφορά από τη ζώνη του Ευρώ έφτασε το 2005 τις 2,08 εκατοστιαίες μονάδες από 2,85 εκατοστιαίες μονάδες το 2004. Βέβαια, η διαφορά αυτή παραμένει υψηλή, καθώς τα συγκεκριμένα δάνεια στην Ελλάδα έχουν χαμηλότερη κάλυψη από εμπράγματα εξασφαλίσεις και εγγυήσεις.

Στα επιτόκια του συνόλου των νέων στεγαστικών δανείων, η μείωση έφτασε τις 46 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε τελικά το Δεκέμβριο του 2005 στο 3,91%, ενώ στα στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο ή επιτόκιο σταθερό έως ένα έτος, η μείωση έφτασε τις 35 μονάδες βάσης κι έτσι, διαμορφώθηκαν στο 3,86%. Η διαφορά από τη ζώνη του Ευρώ μειώθηκε σε 37 μονάδες βάσης το 2005 από 78 μονάδες βάσης το 2004.

Η διαφορά επιτοκίων μεταξύ Ελλάδας και Ευρωζώνης στα επιχειρηματικά δάνεια χωρίς καθορισμένη διάρκεια αυξήθηκε το 2005 σε 1,88 εκατοστιαία μονάδα από 1,71 εκατοστιαία μονάδα το 2004, λόγω της μείωσης του αντίστοιχου επιτοκίου στη ζώνη του Ευρώ και της διατήρησής του στην Ελλάδα στο 7%.

Αύξηση σημειώθηκε στα επιτόκια των επιχειρηματικών δανείων καθορισμένου ποσού και με επιτόκιο κυμαινόμενο ή σταθερό έως ένα έτος, σε 5,41% για ποσά μέχρι 1 εκατομμύριο Ευρώ και σε 3,93% για ποσά πάνω από 1 εκατομμύριο Ευρώ. Η διαφορά των επιτοκίων οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι μικρότερες επιχειρήσεις έχουν μικρή διαπραγματευτική ικανότητα και η πιστοδότησή τους εμφανίζει μεγαλύτερους κινδύνους για τις τράπεζες. Επιπλέον, η απόκλιση των επιτοκίων των εν λόγω δανείων από τα αντίστοιχα επιτόκια της Ευρωζώνης αυξήθηκε σε 143 μονάδες βάσης από 107 μονάδες βάσης το 2004, εξαιτίας της προαναφερθείσας αύξησης στην Ελλάδα, και αντανακλά την εξάρτηση των επιχειρήσεων από τον τραπεζικό δανεισμό, ελλείψει άλλων πηγών χρηματοδότησής τους.

Τέλος, μικρές ήταν και οι μεταβολές των επιτοκίων των τραπεζικών καταθέσεων, όπου σημειώθηκε μείωση του επιτοκίου των νέων καταθέσεων των νοικοκυριών διάρκειας μιας ημέρας κατά 5 μονάδες βάσης σε 0,91% και αύξηση του επιτοκίου νέων καταθέσεων των νοικοκυριών με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος κατά 9 μονάδες βάσης σε 2,39%. Τα επιτόκια αυτά είναι υψηλότερα κατά 20 και 24 μονάδες βάσης αντίστοιχα από τα επιτόκια της Ευρωζώνης.

Στην αγορά κεφαλαίων, οι αποδόσεις των ομολογιακών τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου ακολούθησαν πτωτική πορεία, κατά το μεγαλύτερο διάστημα του 2005, λόγω των απαισιόδοξων εκτιμήσεων για την οικονομία στη ζώνη του Ευρώ. Όμως, προς το τέλος του έτους, οι προσδοκίες για αύξηση των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, είχαν σαν αποτέλεσμα την

αύξηση των αποδόσεων. Τελικά, η απόδοση του 10ετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου διαμορφώθηκε σε 3,51% από 3,8% το 2004, με μικρή διαφορά από το αντίστοιχο γερμανικό.

3.7 Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Σε θέματα ανταγωνιστικότητας η ελληνική οικονομία υστερεί κατέχοντας μία από τις τελευταίες θέσεις μεταξύ των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρά τις επιμέρους βελτιώσεις που καταγράφηκαν σε πρόσφατες περιόδους, η γενική τάση είναι αυτή της επιδείνωσης.

Η βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών με τη μείωση του ρυθμού του πληθωρισμού και των επιτοκίων, την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ, καθώς και το, έστω και περιορισμένο, άνοιγμα των αγορών, επέτρεψαν στην ελληνική οικονομία να επιτύχει τα τελευταία χρόνια επιτάχυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Οι βελτιώσεις όμως, αυτές δεν οδήγησαν σε αναβάθμιση της κατάταξης της χώρας σε όρους ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, με αποτέλεσμα η αγορά να παρουσιάζει αποθαρρυντικές δυσκαμψίες από τη σκοπιά των επενδυτών και αυτό να εξηγεί την πολύ ασθενή επίδοση στον τομέα των ξένων άμεσων επενδύσεων.

Άλλωστε, η διεθνής ανταγωνιστικότητα της χώρας επηρεάζεται δυσμενώς και από μια σειρά μικροοικονομικού τύπου παραγόντων που έχουν σχέση με τις δομές και την οργάνωση των ελληνικών παραγωγικών μονάδων.

Το μικρό μέγεθός τους, η αδυναμία απεγκλωβισμού από την παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων εντάσεως εργασίας που δεν διακρίνονται για την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητά τους, σε συνδυασμό με τις παραδοσιακές οργανωτικές αδυναμίες, την έλλειψη επαρκούς εξωστρέφειας και τις χαμηλές τους επιδόσεις στον τομέα της καινοτομίας, περιορίζουν τις ανταγωνιστικές δυνατότητές τους. Και αυτό γιατί η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται ακόμη ως «εντάσεως εργασίας» βασιζόμενη σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας στις οποίες η ποιότητα, το design και η καινοτομία των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι, κάτω από την πίεση του αυξανόμενου διεθνούς ανταγωνισμού και καθώς οι προστατευτικοί φραγμοί υποχωρούσαν την τελευταία δεκαπενταετία, έχουν συντελεστεί μεγάλες αλλαγές σε αρκετές επιχειρήσεις που έχουν πραγματοποιήσει με επιτυχία τη μετάβασή τους από την κατά κύριο λόγο εξυπηρέτηση της εγχώριας αγοράς, σε εξωστρεφή λειτουργία υπό διεθνώς ανταγωνιστικές συνθήκες. Το επίτευγμα αυτό αντανακλάται και στους υψηλούς ρυθμούς αύξησης της παραγωγικότητας σε τμήματα του ιδιωτικού τομέα, η οποία αποτελεί ίσως την πιο σημαντική θετική εξέλιξη των τελευταίων ετών. Η πρόοδος όμως που σημειώθηκε αφορά μόνο μικρό ποσοστό των ελληνικών επιχειρήσεων.

Στην πραγματικότητα, η γενική εικόνα του παραγωγικού συστήματος της Ελλάδας αναλύεται σε έναν παραγωγικό «δυϊσμό». Ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις, ενώ μία ομάδα επιχειρήσεων εμφανίζει έναν υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας και καθαρά σημάδια δυναμικών συμπεριφορών στις νέες συνθήκες της αγοράς.

Επομένως, είναι απαραίτητο να γίνουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας στα πλαίσια της εφαρμογής του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων το οποίο θα στηρίζεται στο τρίπτυχο ανταγωνιστικότητα-εξωστρέφεια-ανάπτυξη της υγιούς ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας προκειμένου να διαμορφωθεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον το οποίο θα προσελκύει εγχώριους και ξένους επενδυτές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η ιδιωτική ασφάλιση στην Ελλάδα αναπτύχθηκε ιδιαίτερα τα τελευταία 20 έτη αν και έχει παρελθόν αρκετά μεγαλύτερο των 100 ετών. Ο κλάδος της διακρίνεται σε δύο βασικούς τομείς εργασιών, τις Ασφαλίσεις Ζωής και τις Ασφαλίσεις Ζημιών, ο καθένας από τους οποίους περιέχει ειδικούς επιμέρους κλάδους οι οποίοι ταξινομούνται ανάλογα με το είδος των κινδύνων.

Αν και κάθε επιχειρηματικός κλάδος βρίσκεται αντιμέτωπος με κινδύνους που απορρέουν από την ιδιαίτερη δραστηριότητά του, για τον χώρο της ιδιωτικής ασφάλισης η αντιμετώπιση των κινδύνων αποτελεί αυτή καθαυτή τη δραστηριότητά του.

Οι Ασφαλίσεις Ζωής ταξινομούνται σε εννέα κλάδους οι οποίοι είναι: Ο κλάδος ζωής, γάμου και γεννήσεως, ασφάλισης ζωής, προσόδων, γάμου και γεννήσεως οι οποίες συνδέονται με επενδύσεις, ασφάλισης υγείας, τοντίνας, κεφαλαιοποίησης, διαχείρισεως ομαδικών συνταξιοδοτικών κεφαλαίων, κλάδο παρομοίων εργασιών με την κοινωνική ασφάλιση και ομαδικών προγραμμάτων πρόνοιας.

Οι Ασφαλίσεις Ζημιών ταξινομούνται στους εξής δεκαοκτώ κλάδους : Στον κλάδο ατυχημάτων, ασθενειών, χερσαίων οχημάτων (εκτός σιδηροδρομικών),

σιδηροδρομικών οχημάτων, αεροσκαφών, πλοίων, μεταφερόμενων εμπορευμάτων, πυρκαϊάς και στοιχείων της φύσεως, λοιπών ζημιών αγαθών, αστικής ευθύνης από χερσαία αυτοκίνητα οχήματα, αστικής ευθύνης από αεροσκάφη, αστικής ευθύνης από θαλάσσια, λιμναία και ποτάμια σκάφη, γενικής αστικής ευθύνης, πιστώσεων, εγγυήσεων, διαφόρων χρηματικών απωλειών, νομικής προστασίας και βοήθειας.

Υπάρχουν ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι οποίες κατέχουν άδεια άσκησης εργασιών και για τους δύο παραπάνω τομείς και είναι γνωστές ως μικτές εταιρείες ενώ άλλες δραστηριοποιούνται μόνο σε έναν από τους δύο τομείς.

Ο τομέας των Ασφαλίσεων Ζωής είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος σε νομοθετικές και φορολογικές ρυθμίσεις αλλά το ισχύον φορολογικό περιβάλλον δεν χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα ευνοϊκό για το χώρο αυτό, αντίθετα ο τομέας των Ασφαλίσεων Ζημιών είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος σε μεγάλα καταστροφικά γεγονότα όπως σεισμοί, πλημμύρες κλπ.

Βασικό χαρακτηριστικό ολόκληρου του χώρου πάντως είναι οι σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης και επέκτασης και των δύο παραπάνω τομέων λόγω του σχετικά χαμηλού βαθμού ασφάλισης που υπάρχει στην χώρα μας.

Η ζήτηση των ιδιωτικών ασφαλιστικών υπηρεσιών καθορίζεται κυρίως από δύο σημαντικούς παράγοντες: Από τη νομική υποχρέωση για ασφάλιση, όπως είναι η αστική ευθύνη αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής και η υποχρεωτική ασφάλιση ορισμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, όπως η εκτέλεση κατασκευαστικών έργων και από την ανάγκη των ατόμων και των επιχειρήσεων για προστασία από

τις οικονομικές συνέπειες των κινδύνων που απειλούν τη ζωή, την υγεία, την επαγγελματική δραστηριότητα και την περιουσία τους.

Οι ειδικότεροι όμως παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά τη ζήτηση για τις εξεταζόμενες υπηρεσίες είναι οι εξής:

- Η απαίτηση των πιστωτικών ιδρυμάτων για ασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων σε περιπτώσεις χορηγήσεων δανείων σε άτομα ή επιχειρήσεις.
- Οι ανακατατάξεις του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος οι οποίες έχουν σαν αποτέλεσμα την αναζήτηση λύσης μέσα από ιδιωτικά ασφαλιστικά προγράμματα του χώρου των Ασφαλίσεων Ζωής.
- Η εκ των συνθηκών επιβαλλόμενη ασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, όπως ισχύει για την περίπτωση εισαγωγής στο Χρηματιστήριο.
- Σημαντικά καταστροφικά γεγονότα που έχουν σαν συνέπεια εκτεταμένες ζημιές σε ακίνητα και κινητά περιουσιακά στοιχεία, όπως σεισμοί, πυρκαϊές, πλημμύρες κλπ. Οι επιπτώσεις τέτοιων γεγονότων συνήθως παίρνουν δημοσιότητα και προκαλούν προβληματισμό στο κοινό.
- Η αρνητική δημοσιότητα σχετικά με τις κρατικές παροχές στον τομέα της υγείας. Τέτοια γεγονότα δημιουργούν συχνά προβληματισμό στο κοινό και προκαλούν την επιθυμία για πρόσθετη ιδιωτική ασφάλιση.

Από τους παραπάνω παράγοντες, ορισμένοι έχουν περισσότερο μόνιμη ισχύ σε σχέση με άλλους που παρουσιάζουν εξάρσεις, ανάλογα με συγκεκριμένα γεγονότα τα οποία προβάλλονται στην επικαιρότητα.

Από την πλευρά της προσφοράς των ασφαλιστικών υπηρεσιών το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα το 2004 ανέρχεται σε 99, εκ των οποίων οι 70 έχουν τη μορφή της Ανώνυμης Ασφαλιστικής Εταιρείας και οι 29 δραστηριοποιούνται με τη μορφή του υποκαταστήματος Αλλοδαπής Ασφαλιστικής Εταιρείας. Από τις 99 αυτές εταιρείες, αποκλειστικά στον κλάδο Ζωής δραστηριοποιούνται 19, στις Ασφαλίσεις Ζημιών 67, ενώ 13 είναι μικτές εταιρείες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών στη χώρα μας βαίνει μειούμενος την τελευταία δεκαετία, καθώς από 161 εταιρείες το 1992, μειώθηκαν σε 100 το 2003 και σε 99 το 2004, ενώ το μεγάλο κύμα απορροφήσεων και συγχωνεύσεων που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια προβλέπεται να μειώσει ακόμα περισσότερο τον αριθμό τους. Ο αριθμός των απασχολούμενων ως εμμίσθου προσωπικού ανέρχεται σε 9.500 άτομα περίπου.

Όσον αφορά στα κανάλια διάθεσης ασφαλιστικών προϊόντων υπάρχουν οι παρακάτω κατηγορίες «διαμεσολαβούντων προσώπων» οι οποίοι ασχολούνται με τη διάθεση των ασφαλιστικών προϊόντων και την κατάρτιση των ασφαλιστικών σύμβασων:

- ασφαλιστικοί πράκτορες
- μεσίτες ασφαλίσεων
- ασφαλιστικοί σύμβουλοι και συντονιστές ασφαλιστικών συμβούλων
- ασφαλιστικοί υπάλληλοι

Από τις παραπάνω τέσσερις κατηγορίες διαμεσολαβούντων, οι δύο περισσότερο διαδεδομένες και πολυπληθέστερες ομάδες είναι αυτές των ασφαλιστικών πρακτόρων και των ασφαλιστικών συμβούλων. Στην ελληνική αγορά οι πωλήσεις των Ασφαλίσεων Ζωής γίνονται ως επί το πλείστον μέσω των ασφαλιστικών συμβούλων, ενώ οι πωλήσεις των Ασφαλίσεων Ζημιών ή Γενικών Ασφαλίσεων γίνονται κυρίως μέσω ασφαλιστικών πρακτόρων.

4.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Το 2004 η ευρωπαϊκή ασφαλιστική αγορά παρουσίασε δείγματα ουσιαστικής ανάκαμψης καθώς τα στοιχεία του έτους κατέγραψαν υγιείς ρυθμούς ανάπτυξης πανευρωπαϊκά. Η αύξηση της παραγωγής ασφαλίσεων κατά 5,5% και των επενδύσεων κατά 6,2% επιβεβαιώνουν ότι η ευρωπαϊκή ασφαλιστική αγορά κατόρθωσε να ξεπεράσει τις αντίξοες συνθήκες που δημιουργήθηκαν από την κατάρρευση των χρηματιστηριακών αγορών και την οικονομική ύφεση των τριών τελευταίων ετών.

Σε αντίθεση με τα χαμηλά ποσοστά αύξησης της παραγωγής ασφαλίσεων που χαρακτήρισαν τα χρόνια που ακολούθησαν τη χρηματοοικονομική κρίση του 2001, το 2004 καταγράφηκε αύξηση της συνολικής παραγωγής ασφαλίσεων των 25 χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά 5,5% με αποτέλεσμα, ο όγκος των ασφαλίσεων να φτάσει τα 875,35 δισ. Ευρώ έναντι 812,39 δισ. Ευρώ το 2003.

Από το παραπάνω σύνολο, το ποσό που αντιστοιχεί στην παραγωγή ασφαλίσεων Ζωής εκτιμάται στα 529,52 δισ. Ευρώ, αυξημένο κατά 6,8% σε σχέση με το 2003, ενώ η παραγωγή ασφαλίσεων κατά Ζημιών εκτιμάται στα 345,83 δισ. Ευρώ, αυξημένη κατά 3,5%. Κατά συνέπεια, το 2004 η συμμετοχή των Ασφαλίσεων Ζωής στο σύνολο της παραγωγής ασφαλίσεων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώνεται στο 60,5%, ελαφρά υψηλότερα από το 2003 όπου έφθασε το 59,7%. Αντίστοιχα, η συμμετοχή των Ασφαλίσεων κατά Ζημιών στο σύνολο της παραγωγής ασφαλίσεων ανέρχεται στο 39,5%, από 40,3% το 2003.

Είναι προφανές ότι καθοριστικό ρόλο στις Ασφαλίσεις Ζωής έπαιξε η δυναμική ανάπτυξη των αγορών των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι ρυθμοί ανάπτυξης ορισμένων από τις οποίες ξεπερνούν το 20% και οι οποίες κατατάσσονται στην κορυφή της λίστας των αναδυόμενων ασφαλιστικών αγορών του κλάδου Ζωής.

Η μέτρηση της οικονομικής επίδρασης των ασφαλιστικών εργασιών στην οικονομία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γίνεται με τη χρήση οικονομικών δεικτών οι οποίοι στο τέλος του 2003 διαμορφώθηκαν ως εξής:

Το ποσοστό ασφαλίσεων επί του Α.Ε.Π. ανήλθε στο 8,3%, το ποσοστό των επενδύσεων επί του Α.Ε.Π. στο 52%, τα συνολικά κατά κεφαλήν ασφάλιστρα για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανήλθαν στα 1.787 Ευρώ, εκ των οποίων

τα κατά κεφαλήν ασφάλιστρα Ζωής ανήλθαν κατά μέσο όρο στα 1.067 Ευρώ, ενώ τα αντίστοιχα των Ζημιών κατά μέσο όρο στα 720 Ευρώ.

Τέλος, η διάρθρωση των ασφαλίσεων του χαρτοφυλακίου των Ασφαλίσεων Ζημιών των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους επιμέρους κλάδους διαμορφώθηκε στον κλάδο Αυτοκινήτων με ποσοστό 34,9%, στον κλάδο Ατυχημάτων και Ασθενείας με 24,1%, στον κλάδο Περιουσίας με 20,6% ενώ στους υπόλοιπους κλάδους το ποσοστό ήταν μονοψήφιο.

Από την πλευρά των επενδύσεων, οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης που παρατηρήθηκαν την περίοδο 1995-1999, επιβραδύνθηκαν σημαντικά το 2000, ενώ το 2001 και το 2002 οι επενδύσεις παρουσίασαν κάμψη. Κατά τα επόμενα δύο έτη οι επενδύσεις των ευρωπαϊκών ασφαλιστικών επιχειρήσεων κατέγραψαν και πάλι θετικούς ρυθμούς μεταβολής.

Πιο αναλυτικά, το 2004 οι επενδύσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσίασαν αύξηση 6,2% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Κυριότερες αιτίες για την αύξηση αυτή θεωρούνται η ανάκαμψη των κεφαλαιαγορών και η αύξηση των δραστηριοτήτων στις Ασφαλίσεις Ζωής.

Ωστόσο, η ανάλυση των επενδύσεων σε κατηγορίες εξαρτάται από το θεσμικό καθεστώς που επικρατεί σε κάθε χώρα και από τους τύπους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με

τα στοιχεία του 2003, το μεγαλύτερο τμήμα των επενδύσεων υπάγεται στην κατηγορία των ομολογιών και άλλων τίτλων σταθερού εισοδήματος, έπειτα στην κατηγορία των μετοχών, μεριδίων Αμοιβαίων Κεφαλαίων και άλλων τίτλων μεταβλητής απόδοσης και στη συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία των δανείων.

Τέλος, ο αριθμός των ασφαλιστικών επιχειρήσεων στις 32 χώρες-μέλη της C.E.A. το 2004 εκτιμάται σε 5.027, ελάχιστα μειωμένος από το 2003 οπότε είχαν καταγραφεί 5.109 επιχειρήσεις. Απ' αυτές, οι 4.674 δηλαδή το 93% προέρχονται από τις 25 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έναντι 4.758 που είχαν καταγραφεί το 2003.

Από την εξέταση των αναλυτικών οικονομικών στοιχείων φαίνεται ότι οι ευρωπαϊκές ασφαλιστικές επιχειρήσεις εφαρμόζοντας αυστηρότερη πολιτική ανάληψης κινδύνων, αναπροσαρμόζοντας τα τιμολόγια τους και μειώνοντας τα λειτουργικά τους έξοδα, κατάφεραν να ενισχύσουν την χρηματοοικονομική τους θέση και παρά τη δεινή κατάσταση στην οποία βρέθηκαν εξαιτίας της οικονομικής κρίσης στις αρχές της δεκαετίας, κατάφεραν να σταθούν στο ακέραιο έναντι των υποχρεώσεών τους προς τους ασφαλισμένους τους.

4.3 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η ελληνική ασφαλιστική αγορά, μετά από δύο χρονιές χαμηλών ποσοστών αύξησης το 2000 και το 2001, επανακάμπτει σταδιακά στους ρυθμούς των προηγούμενων ετών, οι οποίοι ήταν σαφώς ανώτεροι του πληθωρισμού.

Η συνολική εγχώρια παραγωγή ασφαλίσεων της περιόδου 2002-2004 ήταν ανοδική, με τη μεγαλύτερη ετήσια ποσοστιαία αύξηση να σημειώνεται το 2004 και να διαμορφώνεται σε 12%, οπότε τα συνολικά ασφάλιστρα ανήλθαν σε 3.623,9 εκατ. Ευρώ, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 8,9% έναντι του 2003. Το ποσοστό συμμετοχής του κλάδου Ζωής στη συνολική παραγωγή ασφαλίσεων μειώθηκε από 51,3% το 2000 σε 47,7% το 2004, εμφανίζοντας την χαμηλότερη τιμή το 2003 με 44,4%. Αντίθετα, οι Ασφαλίσεις κατά Ζημιών κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών ασφαλίσεων με μερίδιο άνω του 50% την περίοδο 2000-2004 και συγκεκριμένα με 52,3% το 2004.

Πιο συγκεκριμένα, οι Ασφαλίσεις κατά Ζημιών αυξήθηκαν κατά 2,4% το 2004 σε σχέση με το προηγούμενο έτος ενώ οι Ασφαλίσεις Ζωής αυξήθηκαν κατά 17,1% δικαιολογώντας το χαρακτηρισμό ότι αποτελούν την ατμομηχανή του κλάδου.

Στις Ασφαλίσεις Ζημιών ο κλάδος ασφάλισης της αστικής ευθύνης χερσαίων οχημάτων καταλαμβάνει το 47,9% της συνολικής ετήσιας παραγωγής των Ασφαλίσεων Ζημιών, αν και το ποσοστό συμμετοχής του κλάδου μειώνεται σταδιακά τα τελευταία χρόνια από 49,3% το 2003 και 50,3% το 2002. Η ασφάλιση κατά πυρκαϊάς και στοιχείων της φύσης αντιπροσωπεύει το 15,7%, με ποσοστό συμμετοχής σταδιακά αυξανόμενο, ενώ την υψηλότερη ποσοστιαία αύξηση κατά την περίοδο 2003-2004, παρουσίασε η παραγωγή ασφαλίσεων του κλάδου Γενικής Αστικής Ευθύνης με 26%.

Στις Ασφαλίσεις Ζωής, ο κλάδος Ζωής με τα παραδοσιακά ατομικά και ομαδικά ασφαλιστήρια συμβόλαια συγκεντρώνει το 60,3% της παραγωγής των

ασφαλίστρων Ζωής, ακολουθούμενος από τον κλάδο των Ασφαλίσεων Ζωής συνδεδεμένων με επενδύσεις (συμβόλαια τύπου unit – linked), ο οποίος συγκεντρώνει το 26,4% και ο οποίος παρουσίασε την υψηλότερη ποσοστιαία αύξηση της περιόδου 2003-2004 κατά 54,7%.

Από την εξέταση της παραγωγής ασφαλίστρων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιήθηκαν στην Ελλάδα το 2004 καθώς και των μεριδίων αγοράς που καλύπτουν τόσο στις Ασφαλίσεις Ζωής όσο και στις Ασφαλίσεις Ζημιών προκύπτει ότι, στις Ασφαλίσεις Ζωής οι πέντε μεγαλύτερες σε παραγωγή ασφαλίστρων επιχειρήσεις κατέχουν το 64% της αγοράς του κλάδου το 2004 έναντι ποσοστού 62,5% το 2003. Επίσης, οι δέκα μεγαλύτερες κατέχουν το 88,9%, ενώ οι δεκαπέντε πρώτες το 97,4%. Μεριδίο της αγοράς μεγαλύτερο του 10% εμφανίζουν τέσσερις ασφαλιστικές επιχειρήσεις με 54,3% συμμετοχής στο σύνολο της παραγωγής του κλάδου Ζωής, ενώ δέκα εταιρείες εμφανίζουν μερίδιο μεταξύ 1% και 10% καλύπτοντας το υπόλοιπο 42%.

Επομένως, η τάση συγκέντρωσης ασφαλίστρων στις Ασφαλίσεις Ζωής παρουσιάζεται έντονη και το 2004 και χαρακτηρίζεται από τα μεγάλα μερίδια αγοράς που κατέχουν οι μεγαλύτερες, σε παραγωγή ασφαλίστρων, επιχειρήσεις.

Στις Ασφαλίσεις Ζημιών οι πέντε μεγαλύτερες σε παραγωγή ασφαλίστρων επιχειρήσεις συνεισφέρουν το 38,8% της παραγωγής του κλάδου έναντι ποσοστού 42,8% το 2003. Το 2004, οι δέκα μεγαλύτερες κατέχουν το 56,1% έναντι ποσοστού 58,4% το 2003, οι δεκαπέντε πρώτες το 69,4% και οι είκοσι πρώτες το 78,3%. Μεριδίο της αγοράς μεγαλύτερο του 10% στις Ασφαλίσεις Ζημιών εμφανίζει μία μόνο επιχείρηση, με 15,3% συμμετοχή στο σύνολο της

παραγωγής Ασφαλίσεων Ζημιών, ενώ είκοσι πέντε ασφαλιστικές επιχειρήσεις εμφανίζουν μερίδιο μεταξύ 1% και 10%, με 69,9% συμμετοχή στο σύνολο.

Συμπεραίνοντας, η τάση συγκέντρωσης των Ασφαλίσεων Ζημιών εμφανίζεται ελάχιστα διαφοροποιημένη το 2004 έναντι του 2003 για τις πρώτες σε παραγωγή εταιρείες, υπάρχει όμως μεγάλη διασπορά της παραγωγής ασφαλίσεων μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου Ζημιών σε σχέση με αυτή του κλάδου Ζωής.

Η αύξηση της παραγωγής ασφαλίσεων του κλάδου σε πραγματικές τιμές είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση συμμετοχής τους στο Α.Ε.Π. της χώρας κατά 2,2% έναντι 2,1% το 2003. Παράλληλα, το σύνολο των επενδύσεων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων παρουσίασε αύξηση 14,9% σε σχέση με το 2003, τα ίδια Κεφάλαιά τους ανήλθαν σε 1,68 δισ. Ευρώ επιτυγχάνοντας αύξηση 8,9%, και το σύνολο του Ενεργητικού επίσης αυξήθηκε κατά 10,7% και διαμορφώθηκε στα 10,6 δισ. Ευρώ.

Όσον αφορά στα αποτελέσματα της χρήσεως 2004, 70 ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατέγραψαν κέρδη 142,07 εκατ. Ευρώ έναντι 29 οι οποίες, κατέγραψαν ζημίες ύψους 204,94 εκατ. Ευρώ με αποτέλεσμα να παρουσιαστεί ζημία 62,9 εκατ. Ευρώ έναντι κερδών 104,5 εκατ. Ευρώ το 2003.

Ένας πολύ σημαντικός δείκτης του βαθμού ανάπτυξης της ασφαλιστικής αγοράς, ο οποίος αποδεικνύει τη δυναμικότητα και το βαθμό ωρίμανσης ιδιαίτερα του κλάδου Ζωής, προκύπτει από τον υπολογισμό του συνόλου των επενδύσεων

σαν ποσοστό του Α.Ε.Π. της χώρας. Το ποσοστό αυτό, αφού το 2000 έλαβε τη μέγιστη τιμή των τελευταίων 12 ετών, παρουσίασε κάμψη τα επόμενα δύο έτη και το 2004 παρουσίασε ανάκαμψη στο επίπεδο του 4,8%. Απέχει όμως αρκετά από το αντίστοιχο μέσο ποσοστό των άλλων ευρωπαϊκών χωρών με υψηλότερο βαθμό ανάπτυξης της ασφαλιστικής αγοράς.

Ένα άλλο εξίσου σημαντικό μέγεθος το οποίο θα πρέπει να αναλυθεί είναι οι καταβληθείσες παροχές και αποζημιώσεις προς τους ασφαλισμένους. Το σύνολο αυτών ανήλθε το 2004 σε 1.920,1 εκατ. Ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4,4% από την προηγούμενη χρονιά. Το 45,6% του συνόλου αφορούσε τις Ασφαλίσεις Ζωής, το 39,3% τις Ασφαλίσεις Αστικής Ευθύνης Οχημάτων και το 15,1% τις λοιπές Ασφαλίσεις Ζημιών, οι αποζημιώσεις των οποίων παρουσίασαν μείωση 17% σε σχέση με το 2003.

Τα κατά κεφαλήν ασφάλιστρα παρουσιάζουν αυξητική τάση από το 1998, όπου ανέρχονταν σε 178,45 Ευρώ, ώστε το 2004 το ποσό τους να αγγίζει τα 328,22 Ευρώ, εκ των οποίων τα 171,65 Ευρώ αφορούν στα κατά κεφαλήν ασφάλιστρα Ζημιών και τα 156,75 Ευρώ στα κατά κεφαλήν ασφάλιστρα Ζωής.

Οι συνολικές μέσες μηνιαίες δαπάνες για ασφάλιστρα ανά νοικοκυριό σε όλες τις περιοχές της χώρας κατά την περίοδο 2000-2004 ανήλθαν σε 26,34 Ευρώ, αντιπροσωπεύοντας μόλις το 1,9% του συνόλου των μηνιαίων δαπανών ανά νοικοκυριό.

Η μεγαλύτερη αναλογία για ασφαλίσεις στο σύνολο των δαπανών παρουσιάζεται στα νοικοκυριά της περιφέρειας της πρωτεύουσας με 2,2% και η μικρότερη στα νοικοκυριά των αγροτικών περιοχών με 1,3%. Επίσης για όλες τις κατηγορίες των περιοχών, το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών για ασφαλίσεις αντιστοιχεί στις ασφαλίσεις Αυτοκινήτου και ακολουθούν οι Ασφαλίσεις Ζωής, ενώ οι δαπάνες για ασφαλίσεις σχετικές με την κατοικία είναι συγκριτικά οι χαμηλότερες.

4.4 ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ο κλάδος της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς, όπως συμπεραίνουμε από τα παραπάνω βρίσκεται μεν σε τροχιά δυναμικής ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια ωστόσο όμως, αντιμετωπίζει και μια πληθώρα προβλημάτων τα οποία αναλύονται εκτενώς παρακάτω.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του κλάδου είναι ότι υπολείπεται σημαντικά των αντίστοιχων ευρωπαϊκών αγορών, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά. Η κυριότερη αιτία για την υστέρηση αυτή είναι η έλλειψη αξιοπιστίας που αντιμετωπίζει ο συγκεκριμένος κλάδος στην Ελλάδα και η χαμηλή ασφαλιστική συνείδηση των πολιτών.

Η αναξιοπιστία του κλάδου ενισχύεται από την ασύδοτη λειτουργία ενός περιορισμένου αριθμού εταιρειών, ιδίως στον κλάδο του Αυτοκινήτου, οι οποίες επιδίδονται σε αθέμιτο ανταγωνισμό προσφέροντας ιδιαίτερα χαμηλά ασφάλιστρα στους καταναλωτές, καταλήγοντας να δημιουργούν μια αρνητική

εικόνα για τον κλάδο όταν, ελλείψεως επαρκούς ρευστότητας, αδυνατούν τελικά να αποζημιώσουν τους πελάτες τους. Αυτή η πολιτική τις οδηγεί σε πτώχευση ή σε ανάκληση της άδειας λειτουργίας τους με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να γίνονται επιφυλακτικοί.

Όσων αφορά στην έλλειψη ασφαλιστικής συνείδησης από πλευράς του καταναλωτή, θα πρέπει να αναφερθεί ότι δεν υπάρχει συστηματική ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους που διατρέχουν τα άτομα και οι επιχειρήσεις από την καθημερινή τους δραστηριότητα, τους παράγοντες που απειλούν την ατομική περιουσία, ούτε τις δυνατότητες εξασφάλισης που τους παρέχει η ιδιωτική ασφάλιση.

Η ελλιπής πληροφόρηση των καταναλωτών γύρω από τον κλάδο της Ιδιωτικής Ασφάλισης είναι ευθύνη τόσο της Πολιτείας όσο και των ασφαλιστικών εταιρειών και έχει οδηγήσει στην εσφαλμένη εντύπωση ότι η ασφάλιση ταυτίζεται μόνο με τον κλάδο Αυτοκινήτων. Επίσης, η μη επαρκής αναφορά στους τομείς προφύλαξης ή πρόληψης έχει σαν αποτέλεσμα, με την επέλευση των κινδύνων να επιβαρύνεται εις το ακέραιο το ίδιο το άτομο ή η οικογένεια του παθόντος ενώ σε περιπτώσεις μεγάλων καταστροφών όπως σεισμοί ή πλημμύρες καταλήγει να επιβαρύνεται ο κρατικός προϋπολογισμός για την ενίσχυση των πληγέντων.

Παράλληλα, η έλλειψη παροχής κινήτρων από την πλευρά του κράτους είναι σημαντικός παράγοντας αποτροπής των καταναλωτών από την ιδιωτική ασφάλιση. Σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει ένα αρκετά ευνοϊκό φορολογικό πλαίσιο για τις Ασφαλίσεις Ζωής, καθώς αυτές θεωρούνται

ως συμπληρωματικές των κρατικών συνταξιοδοτικών συστημάτων. Το αντίστοιχο πλαίσιο της χώρας μας υπολείπεται σημαντικά των ρυθμίσεων αυτών.

Σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα, το μέτρο της φορολογικής απαλλαγής, από το φορολογητέο εισόδημα, ενός ποσού από τα ετησίως καταβληθέντα ασφαλιστρα κλάδου Ζωής είναι μεμονωμένο, καθώς δεν αναγνωρίζονται οι δαπάνες ασφαλιστικής κάλυψης άλλων κινδύνων, όπως της πυρκαϊάς, ώστε να γίνει πιο συμφέρουσα για τον καταναλωτή η στροφή του προς την ιδιωτική ασφάλιση.

Επομένως, μέχρι και σήμερα δεν έχουν γίνει κινήσεις ανάδειξης της ιδιωτικής ασφάλισης, ούτε έχει δοθεί κατάλληλη έμφαση από τους αρμόδιους φορείς για τη σημασία και το όφελός της ώστε να ενισχυθεί η ασφαλιστική συνείδηση των πολιτών. Ωστόσο, δεδομένων των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα, τα οποία γίνονται περισσότερο δυσεπίλυτα εξαιτίας των δημογραφικών προοπτικών της χώρας, απαιτείται συστηματική προσπάθεια προσέγγισης των καταναλωτών και παροχή κινήτρων ώστε η ασφαλιστική αγορά στην ελληνική κοινωνία να αποκτήσει ακόμα μεγαλύτερο μερίδιο.

Τέλος, ένας άλλος λόγος που ενοχοποιείται για την υστέρηση της ιδιωτικής ασφάλισης είναι το χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα που καταγράφεται στην Ελλάδα, όπως αναφέρουν τα στοιχεία του προηγούμενου κεφαλαίου. Βέβαια υπάρχουν παραδείγματα χωρών, όπως η Πορτογαλία, με επίσης χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα, αλλά με πολύ μεγαλύτερη παραγωγή ασφαλιστρών. Δεν έχει

γίνει δηλαδή ακόμα αντιληπτό στην Ελλάδα ότι η ιδιωτική ασφάλιση είναι πρωταρχική ανάγκη και όχι πολυτέλεια.

Εύλογα από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι ο κλάδος έχει πολλές προοπτικές αρκεί να τις εκμεταλλευτούμε σωστά και να προβούν οι αρμόδιοι φορείς σε κατάλληλες ενέργειες ενίσχυσής του, ώστε να αξιοποιηθούν κατάλληλα όλες οι δυνατότητες και να διαδραματίσει ένα ισχυρότερο ρόλο στο μέλλον.

Εκτός από την υστέρηση του κλάδου υπάρχουν και τα θεσμικά προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με την παρουσία του θεσμού στη χώρα μας και τα οποία αφορούν σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς όπως την Πολιτεία, την εποπτεύουσα αρχή, τις ασφαλιστικές εταιρείες και τους καταναλωτές και τα διαρθρωτικά ή ενδογενή προβλήματα των ίδιων των ασφαλιστικών εταιρειών, που αφορούν κυρίως στην παρουσία τους και στην καθημερινή λειτουργία τους.

Ένα από τα βασικότερα θεσμικά προβλήματα του κλάδου τα τελευταία έτη είναι η καθυστέρηση της προσαρμογής του εθνικού δικαίου στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν κυρίως στη δημιουργία της ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς Ασφαλίσεων.

Συνέπεια της καθυστέρησης εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας, ήταν η ύπαρξη διοικητικά καθοριζόμενων τιμολογίων κυρίως στους κλάδους αυτοκινήτων και πυρός, γεγονός που οδήγησε σε στρέβλωση των συνθηκών ανταγωνισμού μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών. Οι μικρότερες ασφαλιστικές εταιρείες προσπαθούν να αυξήσουν την παραγωγή ασφαλίσεων και τα μερίδια που κατέχουν στην αγορά τιμολογώντας σε αρκετές περιπτώσεις σε ιδιαίτερος

χαμηλά επίπεδα, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τη συχνότητα έλευσης του κινδύνου. Εκτός από την αύξηση της έντασης του εσωτερικού ανταγωνισμού, η συγκεκριμένη πρακτική οδηγεί σε αρνητικά τεχνικά αποτελέσματα και τελικά σε επιβάρυνση του συνόλου των επιχειρήσεων του κλάδου, μέσω του επικουρικού κεφαλαίου. Αποτέλεσμα αυτών είναι ο μη σωστός υπολογισμός των ασφαλίσεων, με βάση τα στατιστικά στοιχεία της εξέλιξης των ζημιών κάθε κλάδου σε συνδυασμό με το λειτουργικό κόστος της εταιρείας.

Επίσης σύμφωνα με την υπάρχουσα κατάσταση, τα προβλήματα λειτουργίας μιας εταιρείας όπως η αδυναμία εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων, η άρνηση ή η αδικαιολόγητη καθυστέρηση πληρωμών αποζημιώσεων και οι οφειλές σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης διογκώνονται, ακολουθούνται από ελέγχους και τέλος, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, επιβάλλονται τα αναλογούντα πρόστιμα ή ανακαλείται η άδεια λειτουργίας της ασφαλιστικής εταιρείας.

Σε αυτό το σημείο επομένως καλείται η εποπτεύουσα αρχή να αναλάβει τον κατάλληλο προληπτικό έλεγχο της δημιουργίας σωστών αποθεμάτων εκκρεμών ζημιών ή της επενδυτικής πολιτικής των αποθεμάτων της εταιρείας ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα οι αιτίες που πιθανόν να οδηγήσουν σε προβλήματα. Με αυτό τον τρόπο θα ελαχιστοποιηθούν οι περιπτώσεις ανακλήσεως αδειών λειτουργίας ασφαλιστικών εταιρειών, αλλά και όταν υπάρξει περίπτωση ανάκλησης αδείας, το πρόβλημα που θα μεταβιβασθεί στις υπόλοιπες εταιρείες θα είναι ελαχιστοποιημένο. Ευνόητο είναι ότι τέτοιου είδους έλεγχοι απαιτούν απόλυτα εξειδικευμένους ελεγκτές, με υψηλή τεχνική και επιστημονική κατάρτιση,

αλλά και πλήρη μηχανογραφική υποστήριξη των υπηρεσιών της εποπτεύουσας αρχής.

Από τα προβλήματα διαρθρωτικής φύσεως του κλάδου το σημαντικότερο είναι η ύπαρξη πολλών μικρού μεγέθους, από πλευράς παραγωγής ασφαλιστρών, εταιρειών, γεγονός που οδηγεί στον κατακερματισμό της αγοράς σε πολλές εταιρείες με μικρό μερίδιο σε σύγκριση με τις αντίστοιχες αγορές των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές οι εταιρείες στηρίζονται κατά κύριο λόγο στην παραγωγή του κλάδου Αυτοκινήτου, με αποτέλεσμα να βρίσκονται συνεχώς εκτεθειμένες στα ζημιογόνα αποτελέσματα της ασφάλισης Αυτοκινήτου. Συνήθως, εταιρείες της κατηγορίας αυτής χαρακτηρίζονται από χαμηλά οικονομικά μεγέθη όπως Ίδια Κεφάλαια, Επενδύσεις και σύνολο Ενεργητικού.

Επιπλέον, οι συγκεκριμένες εταιρείες, λόγω του μεγέθους τους, εκτός από εκτεθειμένες σε υψηλό ασφαλιστικό κίνδυνο, είναι και ευάλωτες σε χρηματοοικονομική αστάθεια. Επιπρόσθετα, στερούνται οργανωμένων τμημάτων διαχείρισης επενδύσεων με αποτέλεσμα να αδυνατούν να εκμεταλλευτούν τα σύγχρονα χρηματοοικονομικά εργαλεία τόσο για την αντιμετώπιση των κινδύνων, όσο και για τη βελτιστοποίηση της απόδοσης των επενδύσεων. Τέλος, το κόστος λειτουργίας τους κρίνεται αρκετά υψηλό σε σχέση με το μέγεθός τους.

Εξίσου σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η επιλογή ορισμένων νέων εταιρειών για σύντομη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους και πραγματοποίηση υψηλών κερδών σε μικρή χρονική και τοπική κλίμακα. Η ύπαρξη έντονου ανταγωνισμού από ένα πλήθος εταιρειών σε μία σχετικά μικρή αγορά αποβαίνει τελικά εις βάρος τους λόγω υπερβολικής αύξησης των εξόδων όπως οι αυξημένες

αποζημιώσεις, το υψηλό λειτουργικό κόστος και η αύξηση διαφήμισης για εταιρική προβολή. Αγνοούν το γεγονός ότι το όφελος των ασφαλιστικών εταιρειών προέρχεται από το μεγάλο αριθμό συμβολαίων σε ένα μακρύ χρονικό διάστημα.

Η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων θα συμβάλλει στην άρση των εμποδίων και στην πιο εύρυθμη λειτουργία του κλάδου.

4.5 Η ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Στα πλαίσια της προσπάθειας επίλυσης των προβλημάτων που παρουσιάζει ο κλάδος, καθίσταται αναγκαία η σύσταση μιας εποπτικής αρχής, σκοπός της οποίας θα είναι η εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα την Ελλάδα, των υποκαταστημάτων τους στο εξωτερικό, καθώς και των αλλοδαπών ασφαλιστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και ειδικότερα:

- Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων περί περιθωρίου φερεγγυότητας και τεχνικών αποθεματικών.
- Η γενικότερη αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων και των προοπτικών βιωσιμότητας των εποπτευόμενων ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

- Ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Προς εκπλήρωση του σκοπού της η Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Χορηγεί και ανακαλεί τις άδειες λειτουργίας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.
- Εποπτεύει την τήρηση της νομοθεσίας, καθώς και τη λειτουργία των ασφαλιστικών εταιρειών έως και την εκκαθάρισή τους.
- Ρυθμίζει με κανονιστικές πράξεις κάθε ειδικότερο αντικείμενο για την εκπλήρωση του σκοπού της.
- Επεξεργάζεται και εισηγείται προς τον εποπτεύοντα Υπουργό, για την τροποποίηση και συμπλήρωση του θεσμικού πλαισίου της ιδιωτικής ασφάλισης.
- Καθορίζει το περιεχόμενο της εποπτείας των διαμεσολαβούντων προσώπων στις ασφαλίσεις.
- Καθορίζει τις περιπτώσεις επιβολής τακτικών ή έκτακτων ελέγχων, τη διαδικασία και τα όργανα διεξαγωγής των ελέγχων αυτών.
- Επιβάλλει τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία πρόστιμα, πειθαρχικές ποινές και λοιπές διοικητικές κυρώσεις.
- Συνεργάζεται με άλλες αρχές για την άσκηση εποπτείας και ελέγχου στον ευρύτερο χρηματοοικονομικό τομέα, καθώς και με την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Συνεργάζεται επίσης με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Αποφασίζει περί της καταλληλότητας των μετόχων ή προσώπων τα οποία σκοπεύουν να αποκτήσουν ειδική συμμετοχή σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν και λειτουργούν στην Ελλάδα.
- Συντάσσει κάθε χρόνο έκθεση πεπραγμένων που υποβάλλει μέσα σε ένα τρίμηνο από τη λήξη του έτους στον Πρόεδρο της Βουλής, τον εποπτεύοντα Υπουργό και τον Υπουργό Ανάπτυξης.
- Μπορεί να επιβάλλει στις εποπτευόμενες ασφαλιστικές επιχειρήσεις τη λήψη μέτρων εξυγίανσης και την ανάκληση της άδειας λειτουργίας.

4.6 ΤΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ-ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η χώρα μας διαθέτει ένα εξαιρετικά προβληματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, η πολυπλοκότητα του οποίου έχει συντελέσει στην καθυστέρηση εξυγίανσής του. Παράλληλα, αποτελεί μεγάλο χρηματοοικονομικό πρόβλημα το οποίο συμπιέζει το βαθμό της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας μας στο χαμηλότερο επίπεδο από όλες τις άλλες χώρες της ζώνης του Ευρώ.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης που οδηγούν στην ανισορροπία του αναφέρονται παρακάτω:

§ Η σχεδόν καθολική λειτουργία του υπό τον κρατικό έλεγχο και η στήριξη της βιωσιμότητάς του σε μεγάλο βαθμό στη χρηματοδότησή του από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Δεδομένου ότι τα αποθεματικά του συστήματος ως συνόλου είναι ελάχιστα και παρά το γεγονός ότι ορισμένα Ταμεία μπορεί να διαθέτουν υψηλότερα αποθεματικά από άλλα, η τελική υποχρέωση για την κάλυψη των

ελλειμμάτων των 173 Ασφαλιστικών Ταμείων της χώρας μεταφέρεται τελικά στο Δημόσιο, δηλαδή στους μελλοντικούς φορολογούμενους. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών στον κλάδο κύριας ασφάλισης καλύπτουν μόλις το 60% των αντίστοιχων εξόδων, ενώ το υπόλοιπο 40% καλύπτεται από κοινωνικούς πόρους και την κρατική χρηματοδότηση.

§ Η λειτουργία του στο σύνολό του ως σύστημα στο οποίο οι εργαζόμενοι της τρέχουσας περιόδου πληρώνουν τις συντάξεις των συνταξιούχων της τρέχουσας περιόδου.

Σε μεγάλο βαθμό ακόμα και οι επικουρικές συντάξεις στην Ελλάδα πληρώνονται με το σύστημα των πληρωμών από τις τρέχουσες εισπράξεις, με αποτέλεσμα τα διαθέσιμα των Ταμείων να μην επαρκούν για να καλύψουν τις μελλοντικές υποχρεώσεις από αυτές τις συντάξεις. Ακόμη και οι επιπλέον εισφορές που πληρώνουν οι σημερινοί εργαζόμενοι για να λάβουν υψηλότερες συντάξεις στο μέλλον δεν αποταμιεύονται αλλά δαπανώνται συνήθως για να πληρωθούν υψηλότερες συντάξεις στους συνταξιούχους της τρέχουσας περιόδου. Έτσι, στα περισσότερα Ταμεία τα αποθεματικά που υπάρχουν είναι ανεπαρκή σε σχέση με τις δεδομένες μελλοντικές υποχρεώσεις τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι ετήσιες αυξήσεις των συντάξεων δεν αποφασίζονται από τα ίδια τα Ταμεία σύμφωνα με τις οικονομικές τους δυνατότητες, αλλά από την Κυβέρνηση στα πλαίσια της εισοδηματικής πολιτικής.

- § Όσων αφορά στη θεσμοθετημένη ηλικία συνταξιοδότησης, για πολλά Ταμεία διαμορφώνεται στα 60 έτη για τις γυναίκες και τα 65 έτη για τους άνδρες για όσους εισήλθαν στην αγορά εργασίας πριν από την 31/12/2002 και στα 65 έτη για άνδρες και γυναίκες για όσους εισήλθαν στην αγορά εργασίας μετά την 1/1/2003. Ο αριθμός όμως των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων (αναπηρίας, με ανήλικα τέκνα, ναυτικών, βαρέων και ανθυγιεινών, κ.ά.) είναι γενικά πολύ υψηλότερος στην Ελλάδα από ότι σε άλλες χώρες. Τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με τις τάσεις γήρανσης του πληθυσμού, οδηγούν στη ραγδαία μείωση της αναλογίας των εργαζομένων προς συνταξιούχους στο 2,0 το 2010, στο 1,7 το 2020 και κάτω από το 1,25 το 2040. Ειδικότερα, με τις σημερινές παραμέτρους του ΕΣΚΑ, ο αριθμός των συνταξιούχων αναμένεται να αυξηθεί κατά 50% περίπου μέχρι το 2040, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων στην ίδια περίοδο προβλέπεται να μειωθεί κατά 13% περίπου.
- § Η εισφοροδιαφυγή η οποία έχει αυξηθεί λόγω των αδήλωτων εργαζομένων μεταναστών. Οι απώλειες λόγω της εισφοροδιαφυγής που έχει το σύστημα το 2006, εφόσον συνεχιστεί η ίδια κατάσταση, θα φθάσουν στα 4,5 δις Ευρώ για το σύνολο των ταμείων, ενώ ο αριθμός των ανασφάλιστων εργαζομένων θα πλησιάσει το 1.100.000.
- § Το υψηλό επίπεδο ανεργίας, έχει επίσης στερήσει σημαντικά έσοδα από τα Ασφαλιστικά Ταμεία καθώς ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού θα μπορούσε να είναι εργαζόμενοι-ασφαλισμένοι, αλλά και η μερική απασχόληση, η οποία δεν συνοδεύεται από εργοδοτικές εισφορές.

- § Οι μεγάλες δαπάνες που αφορούν στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη έχουν συμβάλει στην επιδείνωση των ελλειμμάτων των Ασφαλιστικών Ταμείων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες έχουν αυξηθεί κατά 20-30% κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας σε αρκετά Ασφαλιστικά Ταμεία, ενώ η σταδιακή γήρανση του πληθυσμού θα προκαλέσει μεγάλη αύξηση των συγκεκριμένων δαπανών στο μέλλον.
- § Οι μεγάλες πιέσεις που ασκούνται στα Ασφαλιστικά Ταμεία από τους μισθωτούς - εργαζόμενους λόγω των χαμηλών αποδοχών που λαμβάνουν. Οι πραγματικοί μισθοί έχουν διατηρηθεί σε χαμηλό επίπεδο, καθώς ο πληθωρισμός παραμένει σχετικά υψηλός και τα επιτόκια σε ανοδική τροχιά, επιφέροντας αυξημένες καταναλωτικές δαπάνες και αποπληρωμές δανείων.

Μετά την καταγραφή των προβλημάτων που ταλαιπωρούν το ασφαλιστικό σύστημα στην Ελλάδα, η μεταρρύθμισή του καθίσταται αναγκαία. Από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνονται συστάσεις προς όλα τα κράτη-μέλη για το συγκεκριμένο θέμα. Οι συστάσεις όμως αυτές δεν μπορούν να λάβουν υποχρεωτικό χαρακτήρα στο βαθμό που, από τις υπάρχουσες συμφωνίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να υποχρεώσει τις χώρες σε συγκεκριμένα μέτρα. Παρόλα αυτά, οι συστάσεις γίνονται ολοένα και περισσότερο συγκεκριμένες και είναι πιθανό σύντομα η Ευρωπαϊκή Ένωση να φθάσει στο σημείο να θέσει τουλάχιστον τις απαραίτητες βασικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρεί το συνταξιοδοτικό σύστημα της κάθε χώρας-μέλους.

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι το ασφαλιστικό πρόβλημα αποτελεί μια πρόκληση για τον κλάδο της Ιδιωτικής Ασφάλισης ο οποίος καλείται περισσότερο από κάθε άλλη φορά να συμβάλει στην εξυγίανσή του. Οι ασφαλιστικές εταιρείες θα πρέπει να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία και να ανταποκριθούν αποτελεσματικά, προσφέροντας ποιοτικά και ανταγωνιστικά προϊόντα τα οποία θα καλύπτουν τις ανάγκες των Ελλήνων πολιτών δεδομένου ότι τα προβλήματα κοινωνικής ασφάλισης και το ζοφερό μέλλον που προοιωνίζεται για τα Ταμεία έχουν αφυπνίσει τους καταναλωτές, οι οποίοι επιζητούν την ενίσχυση του εισοδήματός τους στα χρόνια της συνταξιοδότησής τους. Καθοριστικό επομένως ρόλο για την επίλυση του ασφαλιστικού προβλήματος μπορεί να παίξει ο κλάδος της Ιδιωτικής Ασφάλισης ως συμπληρωματικός πυλώνας στην κρατική ασφάλιση.

Στην εγχώρια αγορά κυριαρχεί η λειτουργία της κρατικής ασφάλισης ως πρώτος πυλώνας ασφάλισης και ακολουθούν τα Επαγγελματικά Ταμεία και η ιδιωτική ασφάλιση τα οποία αναμένεται να αποτελέσουν το δεύτερο και τρίτο πυλώνα αντίστοιχα, χορηγώντας επιπλέον συνταξιοδοτικές παροχές στους ασφαλισμένους τους. Συνεπώς, η αναδιαμόρφωση και ο επανασχεδιασμός του συνταξιοδοτικού συστήματος επικεντρώνονται σε τρεις κυρίως άξονες και συνίστανται σε μία συνεργασία μεταξύ του κράτους, των εργοδοτών και των ασφαλιστικών εταιρειών.

Οι τελευταίες θα πρέπει να προωθήσουν κατάλληλα συνταξιοδοτικά-αποταμιευτικά προϊόντα και να εντείνουν τις προσπάθειές τους ώστε να προσελκύσουν τους καταναλωτές προβάλλοντας τις θετικές επιπτώσεις της

εναλλακτικής μορφής συνταξιοδοτικής προστασίας που προσφέρει η ιδιωτική ασφάλιση.

Πιο συγκεκριμένα, η προώθηση προϊόντων που βασίζονται στην ενίσχυση της μακροχρόνιας αποταμίευσης θα αποδειχθεί ιδιαίτερα θετική. Ο λόγος είναι ότι θα συμβάλλουν στη συσσώρευση επαρκών κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση της περιόδου της συνταξιοδότησης και των λοιπών ασφαλιστικών αναγκών και στη δημιουργία αποθεματικών για τη διασφάλιση ενός ελάχιστου ανεκτού επιπέδου διαβίωσης. Επιπλέον, η αποταμίευση δρα θετικά και στην εγχώρια οικονομική ανάπτυξη, καθώς η συσσώρευση κεφαλαίων ενισχύει την κεφαλαιαγορά.

Εκτός από τα συνταξιοδοτικά-αποταμιευτικά προϊόντα απαραίτητη θα είναι και η προώθηση κατάλληλων προγραμμάτων ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης προκειμένου να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υγειονομικές υπηρεσίες και να μειωθεί η επιβάρυνση των κρατικών φορέων.

Επομένως, η μεταρρύθμιση του συστήματος προς αυτή την κατεύθυνση θα οδηγήσει στο να αντιμετωπιστούν τα ανωτέρω προβλήματα, να εξασφαλιστούν οι μελλοντικές συντάξεις και οι άλλες παροχές και κατ' επέκταση η βιωσιμότητα του συστήματος σε μόνιμη βάση, με τελικό ζητούμενο την εξασφάλιση της σταθερής αναπτυξιακής πορείας της Ελληνικής οικονομίας.

4.7 ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η αναπτυξιακή πορεία του κλάδου της Ιδιωτικής Ασφάλισης που ξεκίνησε με πολύ έντονους ρυθμούς στα μέσα της δεκαετίας του 1980 ιδίως στις Ασφαλίσεις Ζωής, συνεχίζεται μέχρι και σήμερα με αποτέλεσμα να είναι ένας από τους δυναμικούς κλάδους του τομέα των υπηρεσιών στη χώρα μας.

Παρά τη σημαντική του ιστορία όμως, ο χώρος των ασφαλίσεων της ελληνικής αγοράς παρουσιάζει υστέρηση ενώ υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης τόσο για τον κλάδο των Γενικών Ασφαλίσεων, όσο και για τον κλάδο των Ασφαλίσεων Ζωής.

Η προσπάθεια σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας με τις οικονομίες των άλλων χωρών-μελών είναι βέβαιο ότι θα έχει σαν αποτέλεσμα την άνοδο της ζήτησης για ασφαλιστικές υπηρεσίες μελλοντικά, δεδομένου ότι η ζήτηση των ασφαλιστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα σχετικά περιθώρια είναι σημαντικά, αρκεί να εκμεταλλευτούμε κατάλληλα τις ευκαιρίες.

Ειδικότερα, μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης υπάρχουν στην ασφάλιση της οικονομικής δραστηριότητας τόσο των ατομικών περιουσιακών στοιχείων όσο και των επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα υστερεί ο κλάδος της Γενικής Αστικής Ευθύνης ο οποίος, δεδομένων των έντονων τάσεων που επικρατούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την προστασία των εργαζομένων και των καταναλωτών,

αναμένεται να συμβάλλει σημαντικά στην εξέλιξη της αγοράς στα επόμενα χρόνια.

Στην άνοδο της ζήτησης ασφαλιστικών υπηρεσιών θα συμβάλλει σημαντικά το ενδεχόμενο - και αναμένεται η στάση της Πολιτείας επ' αυτού - τα επόμενα χρόνια να αυξηθούν τα είδη υποχρεωτικής ασφάλισης όπως η ασφάλιση σεισμού και η ασφάλιση επαγγελματικής αστικής ευθύνης. Ακόμη, προβλέπεται ανάπτυξη στο χώρο των Ασφαλίσεων Ζωής σαν αποτέλεσμα των αλλαγών που αναμένονται στον χώρο των κοινωνικών ασφαλίσεων, οι οποίες θα έχουν σαν συνέπεια την αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη παράγραφο καθώς και η μεγάλη ανάπτυξη των τραπεζών (δάνεια-bancassurance).

Καταλυτική θα είναι και η κρατική παρέμβαση στην περίπτωση αυτή, μέσω της παροχής υψηλότερων φορολογικών κινήτρων προς τα φυσικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις για τη σύναψη Ασφαλίσεων Ζωής.

Γίνεται αντιληπτό ότι η πορεία αυτή θα είναι δύσκολη, μέσα σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, το οποίο μετά από την εφαρμογή των νέων οδηγιών για την φερεγγυότητα (solvency II) και την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εποπτείας, θα οδηγεί αναπόφευκτα στη συσσώρευση εργασιών σε λιγότερες αλλά υγιείς εταιρείες.

Απαιτείται επομένως από την πλευρά των ασφαλιστικών εταιρειών στροφή στη δημιουργία περισσότερο ανταγωνιστικών προϊόντων, εξεύρεση και εκμετάλλευση

εναλλακτικών δικτύων διανομής, αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών, αλλαγή σε επίπεδο οργάνωσης και δικτύου και επέκταση των συνεργασιών με ευρωπαϊκές ασφαλιστικές εταιρείες ώστε να επιτευχθεί βελτίωση της επίδοσης του κλάδου μακροχρόνια.

Συμπεραίνοντας, ο κλάδος της Ιδιωτικής Ασφάλισης θα χρειαστεί να αποδείξει την ευελιξία και την ικανότητα προσαρμογής του στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται σήμερα στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 : ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθενται περιληπτικά ορισμένες γενικές πληροφορίες για τις ασφαλιστικές εταιρείες, τα οικονομικά στοιχεία των οποίων θα συμπεριληφθούν στη χρηματοοικονομική ανάλυση του επομένου κεφαλαίου. Σημειώνεται ότι οι παρακάτω ασφαλιστικές εταιρείες είναι θυγατρικές ελληνικών τραπεζών και οι μετοχές τους δεν διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

5.1 ALPHA ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η Alpha Ασφαλιστική ιδρύθηκε το 1940 στην Αθήνα υπό την επωνυμία «Εμπορική Γενικών Ασφαλειών Α.Ε.». Το 1998 απορρόφησε τις «Ελληνοβρετανική Α.Ε. Ασφαλίσεων Κατά Ζημιών» και «Ελληνοβρετανική Α.Ε. Ασφαλίσεων Ζωής» και έκτοτε χρησιμοποιεί την σημερινή της επωνυμία. Το προσωπικό της αριθμεί σε 372 υπαλλήλους και δραστηριοποιείται στους κλάδους Ζωής, Πυρός, Μεταφορών και Γενικών Ασφαλίσεων. Τα έσοδά της για το 2004 ανήλθαν σε 110.171.704 Ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία του 2003, η εταιρεία κατατάσσεται στην 8^η θέση μεταξύ των 20 μεγαλύτερων ασφαλιστικών εταιρειών βάσει συνόλου ενεργητικού και στην 13^η θέση βάσει καθαρών κερδών το ίδιο έτος.

Ωστόσο η Alpha Ασφαλιστική εντείνει συνεχώς τις προσπάθειες για ισχυροποίηση της θέσεώς της στην αγορά και συνεχίζει τη στρατηγική κατάκτησης υγιούς μεριδίου στους κερδοφόρους κλάδους, διασφαλίζοντας την ανάπτυξη ισχυρών σχέσεων εμπιστοσύνης με την πελατεία της και την εδραίωση του ονόματός της.

Πιο συγκεκριμένα, στους μεσοπρόθεσμους στόχους της εταιρείας περιλαμβάνεται η εντατικοποίηση των προωθητικών ενεργειών στον τομέα του Bancassurance ο οποίος αποτελεί το δυναμικότερο τομέα ανάπτυξης των ασφαλιστικών εργασιών της με αυξημένη κερδοφορία, καθώς και ο σχεδιασμός νέων προϊόντων και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων τα οποία θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πελατών.

Στην κατηγορία των επιχειρήσεων δίδεται ιδιαίτερο βάρος στην προώθηση των ομαδικών ασφαλίσεων του προσωπικού τους και στην περαιτέρω αξιοποίηση των ασφαλισμένων. Γενικότερα η Alpha Ασφαλιστική θεωρείται μία από τις πλέον υπολογίσιμες μονάδες της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς καθώς η παρουσία της χαρακτηρίζεται ως ισχυρή, με ενισχυμένη ανταγωνιστικότητα.

5.2 ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΖΗΜΙΩΝ

Η Ασπίς Πρόνοια ιδρύθηκε το 1994 υπό την επωνυμία «Ηνίοχος Α.Ε.». Το 1998 απορρόφησε την «Ασπίς Πρόνοια Α.Ε. Ασφαλίσεων Ζημιών» και έκτοτε χρησιμοποιεί την σημερινή της επωνυμία. Είναι μέλος του Ομίλου Ασπίς και το προσωπικό της αριθμεί σε 114 υπαλλήλους.

Δραστηριοποιείται στους κλάδους πυρός, μεταφορών, γενικών ασφαλίσεων, αγροτικών ασφαλίσεων και κινδύνων πολέμου. Σύμφωνα με στοιχεία του 2003, η εταιρεία κατατάσσεται στην 16^η θέση μεταξύ των 20 μεγαλύτερων ασφαλιστικών εταιρειών βάσει καθαρών κερδών ενώ τα έσοδά της το 2004 ανήλθαν σε 45.749.590 Ευρώ.

Στρατηγικής σημασίας για την εταιρεία αποτελεί η εκπαίδευση του ανθρωπίνου δυναμικού. Με πνεύμα στραμμένο στο μέλλον, υλοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα τεχνογνωσίας αιχμής με άρτια εκπαίδευση του προσωπικού της, αποσκοπώντας στην παροχή εκσυγχρονισμένων χρηματοασφαλιστικών τεχνικών γνώσεων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων με απώτερο σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών.

Παράλληλα, η Ασπίς Πρόνοια παρέχει πολύτιμες υπηρεσίες στους πελάτες της προσφέροντας τα πιο εξελιγμένα και συμφέροντα ασφαλιστικά προγράμματα, αναπτύσσοντας δραστηριότητες σε ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων επενδυτικών και

τραπεζικών προϊόντων. Τα τελευταία έτη μάλιστα, οι ασφαλιστικές της δραστηριότητες επεκτάθηκαν και σε μεγάλες ευρωπαϊκές αγορές.

5.3 EFG EUROLIFE A.E.Γ.A.

Η EFG Eurolife A.E.Γ.A. ιδρύθηκε το 1988 στην Αθήνα αρχικά υπό την επωνυμία «Ακμή Ελληνική A.E.» την οποία και άλλαξε σε Efg Ασφαλιστική A.E.Γ.A. το 2000. Από το 2005 φέρει τη σημερινή της επωνυμία και είναι θυγατρική εταιρεία της Efg Eurobank. Το προσωπικό της αριθμεί σε 40 υπαλλήλους και δραστηριοποιείται στον κλάδο των Γενικών Ασφαλίσεων. Σύμφωνα με στοιχεία του 2003, η εταιρεία κατατάσσεται στην 9^η θέση μεταξύ των 20 μεγαλύτερων ασφαλιστικών εταιρειών βάσει καθαρών κερδών για τη χρήση 2003 ενώ τα έσοδά της το 2004 ανήλθαν σε 11.264.347 Ευρώ.

Έχοντας επιδείξει εξαιρετική οικονομική ευρωστία και ιδιαίτερα υψηλές αποδόσεις επενδύσεων η EFG Eurolife A.E.Γ.A. παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες για όλους τους κλάδους ασφαλίσεων έχοντας τη δυνατότητα κάλυψης εξειδικευμένων ασφαλιστικών αναγκών.

Ταυτόχρονα το πρόγραμμα προστασίας ατομικής επιχείρησης που προωθεί απαλλάσσει τους πελάτες από πρόσθετα άγχη και τους στηρίζει προκειμένου να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία της επιχείρησής τους.

Τέλος, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της EFG Eurolife A.E.Γ.A. είναι το υψηλό επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών το οποίο διασφαλίζεται από τα

έμπειρα στελέχη της, την τεχνογνωσία αιχμής του ομίλου Eurobank, την υποδειγματική εξυπηρέτηση των πελατών και την εξελιγμένη μηχανογραφική τεχνολογία που χρησιμοποιεί.

5.4 EFG EUROLIFE A.E.A.Z.

Η EFG Eurolife ιδρύθηκε το 1988 στην Αθήνα υπό την επωνυμία «Ακμή Ζωής Α.Ε.» η οποία άλλαξε το 2000 σε «Efg Ασφαλιστική Ζωής Α.Ε.». Από το 2005 φέρει τη σημερινή της επωνυμία όντας θυγατρική εταιρεία της EFG Eurobank. Το προσωπικό της αριθμεί σε 41 υπαλλήλους και δραστηριοποιείται μόνο στον κλάδο Ζωής. Σύμφωνα με στοιχεία του 2003 η εταιρεία κατατάσσεται στην 19^η θέση μεταξύ των 20 μεγαλύτερων ασφαλιστικών εταιρειών βάσει συνόλου ενεργητικού, καθώς επίσης και στην 5^η θέση βάσει καθαρών κερδών για το ίδιο έτος, ενώ τα έσοδά της το 2004 ανήλθαν σε 168.371.768 Ευρώ.

Η EFG Eurolife Ασφαλιστική αναγνωρίζοντας τις ανάγκες των πελατών της και διαθέτοντας σύγχρονες υποδομές, προσφέρει ολοκληρωμένη ασφαλιστική προστασία, με προϊόντα σύγχρονα και καινοτομικά.

Παράλληλα, αποδεικνύει έμπρακτα την ευαισθητοποίησή της στη μοναδικότητα του κάθε πελάτη και στην αναγνώριση των ιδιαίτερων αναγκών του, μέσα από την παροχή εξειδικευμένων και ολοκληρωμένων λύσεων με το πιο ανταγωνιστικό κόστος και με ασφαλιστική καθώς και χρηματοοικονομική τεχνογνωσία αιχμής.

5.5 ING ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε.

Η ING Πειραιώς ιδρύθηκε το 1998 αρχικά υπό την επωνυμία «Χioslife Α.Ε.» την οποία και άλλαξε σε «Πειραιώς Ζωής Α.Ε.» το 2000, ενώ από το 2003 φέρει τη σημερινή της επωνυμία.

Η ING Πειραιώς συγκροτήθηκε από δύο μεγάλες δυνάμεις, τον όμιλο ING και την Τράπεζα Πειραιώς. Ο Όμιλος ING είναι ένας παγκόσμιος χρηματοοικονομικός οργανισμός που δραστηριοποιείται από το 1980 στην Ελλάδα και αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους στον κόσμο, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα ολοκληρωμένων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε περισσότερες από 60 χώρες με θυγατρικές εταιρείες, γραφεία και υποκαταστήματα στην Ευρώπη, στη Βόρεια και Νότια Αμερική, στην Ασία και στην Αυστραλία. Το ανθρώπινο δυναμικό του Ομίλου ING ανέρχεται στους 115.000 υπαλλήλους και οι πελάτες που εξυπηρετεί σε 60 εκατομμύρια.

Ο Όμιλος Πειραιώς από την άλλη πλευρά αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς και δραστήριους της ελληνικής οικονομίας, με την Τράπεζα Πειραιώς να συγκαταλέγεται μεταξύ των τριών μεγαλύτερων ιδιωτικών Τραπεζών της Ελλάδας. Σήμερα, η Τράπεζα Πειραιώς ηγείται ενός Ομίλου επιχειρήσεων που καλύπτει το σύνολο των εργασιών και δραστηριοτήτων του χρηματοοικονομικού τομέα στην Ελλάδα. Παράλληλα, ο εν λόγω Όμιλος έχει παρουσία και στο εξωτερικό, η οποία εστιάζεται κυρίως στην Νοτιοανατολική Ευρώπη αλλά και με παρουσία στα μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα της Δυτικής Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Εύλογα γίνεται κατανοητό ότι το αποτέλεσμα της στρατηγικής συμμαχίας μεταξύ Ομίλου ING και Τράπεζας Πειραιώς δίνει μια νέα πνοή στον τομέα των τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων στην Ελλάδα. Με αφετηρία και κέντρο τον άνθρωπο και με στόχο να προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις κάθε στιγμή φιλοδοξεί να σηματοδοτήσει μια νέα εποχή.

Στην υλοποίηση του στόχου αυτού συμβάλλουν τα, ανταγωνιστικά στην τιμή και εύκολα στην απόκτηση προϊόντα της για ιδιώτες και επιχειρήσεις, τα οποία φέρουν παράλληλα το κύρος και την αξιοπιστία των διεθνώς καταξιωμένων ονομάτων της ING και της Τράπεζας Πειραιώς. Το υψηλό επίπεδο παρεχομένων υπηρεσιών σε συνδυασμό με μια σειρά ευέλικτων προγραμμάτων που προσαρμόζονται κάθε φορά στο κοινωνικό και οικονομικό προφίλ των πελατών έφεραν μέσα σε λίγα χρόνια την εταιρεία στην κορυφή της ελληνικής ασφαλιστικής αγοράς.

Τέλος, η εταιρεία δραστηριοποιείται μόνο στον κλάδο Ζωής και τα έσοδά της το 2004 ανήλθαν σε 12.304.616 Ευρώ.

5.6 ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.

Η Ωμέγα Ασφαλιστική ιδρύθηκε το 1974 στην Αθήνα. Έως το 2001 έφερε την επωνυμία «Πήγασος Ασφαλιστική Α.Ε.» ενώ το 2004 απορρόφησε την «Ωμέγα Finance Α.Ε.». Είναι θυγατρική της Omega Bank και δραστηριοποιείται στους κλάδους των γενικών ασφαλίσεων, πυρός, μεταφορών και πολέμου ενώ τα έσοδά της το 2004 ανήλθαν σε 14.512.007 Ευρώ.

Η Ωμέγα Ασφαλιστική είναι μία ταχύτατα αναπτυσσόμενη εταιρεία που απασχολεί 57 εξειδικευμένα άτομα και σημαντικό αριθμό συνεργατών που εξυπηρετούν πλέον των 20.000 πελατών σε όλη την Ελλάδα.

Ιδρύθηκε με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ασφαλιστικών αναγκών των πελατών της στο χώρο των γενικών ασφαλίσεων ενώ στους αντασφαλιστές της συμπεριλαμβάνονται οι μεγαλύτερες διεθνείς ασφαλιστικές εταιρείες.

Η πολύχρονη εμπειρία και το εξειδικευμένο προσωπικό δυναμικό της αναλαμβάνει με προσωπική φροντίδα, την ασφαλιστική κάλυψη της προσωπικής και επαγγελματικής δραστηριότητας των πελατών της. Με ολοκληρωμένα προγράμματα και νέα αντίληψη στην εξυπηρέτηση η Ωμέγα Ασφαλιστική είναι κοντά στους πελάτες για να τους καθοδηγήσει να επιλέξουν αυτές τις λύσεις που εξασφαλίζουν τις δικές τους ασφαλιστικές ανάγκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΧΡΗΜ/ΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

6.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι λογιστικές καταστάσεις που καταρτίζει κάθε επιχείρηση αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών για κάθε ενδιαφερόμενο και η ανάλυσή τους, η οποία ονομάζεται χρηματοοικονομική ανάλυση, αποτυπώνει την παρούσα χρηματοοικονομική κατάσταση κάθε επιχείρησης.

Η χρηματοοικονομική ανάλυση, ανάλογα με τη θέση εκείνου που τη διενεργεί, διακρίνεται σε δύο είδη την εσωτερική και την εξωτερική. Η εσωτερική ανάλυση εκπονείται από εξειδικευμένα στελέχη της επιχείρησης τα οποία έχουν πρόσβαση σε όλες τις πηγές πληροφοριών και μπορούν να ελέγξουν τους επιμέρους λογαριασμούς επιτυγχάνοντας μεγαλύτερη εμβάθυνση και διαύγεια, ενώ η εξωτερική πραγματοποιείται από αναλυτές εκτός της επιχείρησης οι οποίοι βασίζονται μόνο στα δημοσιευμένα στοιχεία. Το κυριότερο μειονέκτημα αυτού του είδους ανάλυσης είναι ότι όσο πιο συνοπτικά είναι τα στοιχεία που δημοσιεύονται, τόσο πιο δύσκολο γίνεται το έργο του αναλυτή με αποτέλεσμα να μη μπορεί να διεισδύσει βαθύτερα στα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης.

Επομένως οι επενδυτές, οι οποίοι είναι κατά κανόνα οι μέτοχοι της επιχείρησης και δίνουν τα επιχειρηματικά κεφάλαια τα οποία εκτίθενται σε πολλούς και ποικίλους κινδύνους, αποβλέπουν κυρίως στη λήψη μερίσματος, κατά συνέπεια ενδιαφέρονται για την κερδοφορία της επιχείρησης, τη θέση της μέσα στον κλάδο

και την εξέλιξή της διαχρονικά. Χρειάζονται δηλαδή πιο γενικές πληροφορίες τις οποίες μπορούν να αντλήσουν από την εξωτερική ανάλυση.

Από την άλλη πλευρά, οι πιστωτές οι οποίοι ενδιαφέρονται για την ασφάλεια επιστροφής των κεφαλαίων τους και φυσικά των τόκων, δίνουν μεγάλη έμφαση στη ρευστότητα, δεδομένου ότι η επιχείρηση υποχρεούται να καταβάλλει τα δανειακά κεφάλαια και τους τόκους στους δανειστές της ανεξαρτήτως από την οικονομική της κατάσταση. Στην περίπτωση βέβαια που η δραστηριότητά της περιορίζεται και πραγματοποιεί ζημίες, αυξάνονται οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι δανειστές τόσο για την λήψη των τόκων όσο και για την επιστροφή των δανειακών τους κεφαλαίων. Επομένως για τους πιστωτές, η εξωτερική ανάλυση παρέχει χρήσιμες πληροφορίες και ενδείξεις σχετικά με την επάρκεια ή μη των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης για την κάλυψη των υποχρεώσεών της.

Εκτός από τους επενδυτές και τους πιστωτές υπάρχουν και άλλες ομάδες ενδιαφερομένων, οι οποίοι χρησιμοποιούν την εξωτερική ανάλυση ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν, δίνοντας έμφαση κάθε φορά στα διάφορα επιμέρους στοιχεία.

Για παράδειγμα η Διοίκηση, η οποία ενδιαφέρεται κυρίως για τον προσδιορισμό της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, την κερδοφόρα δυναμικότητα, τη σύνθεση και τη διάρθρωση των κεφαλαίων της, μπορεί να εξάγει χρήσιμα συμπεράσματα από την εσωτερική ανάλυση αλλά και να ελέγχει τις διάφορες μεθόδους και διαδικασίες που εφαρμόζονται. Επίσης της δίνεται η δυνατότητα να

ερμηνεύει τις μεταβολές της οικονομικής θέσης της και την πρόοδο που πραγματικά επιτελείται, σε σύγκριση με τους στόχους που θέτει.

Τέλος, οι εργαζόμενοι ενδιαφέρονται για τη μακροχρόνια σταθερότητα και προοπτική της επιχείρησης γιατί συνδέονται με την ικανότητά της να καταβάλλει τις αμοιβές τους και να τους προσφέρει απασχόληση.

6.2 ΧΡΗΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Η ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων γίνεται με τη χρησιμοποίηση διαφόρων μεθόδων, όπως η χρήση αριθμοδεικτών και πινάκων κεφαλαίου κίνησης, η πιο διαδεδομένη όμως μέθοδος η οποία και θα χρησιμοποιηθεί στην παρούσα ανάλυση, είναι η χρήση των αριθμοδεικτών.

Αριθμοδείκτης είναι η σχέση ενός κονδυλίου του Ισολογισμού ή της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης προς ένα άλλο, η οποία εκφράζεται με απλή μαθηματική σχέση και βοηθάει στην ερμηνεία ορισμένων βασικών οικονομικών μεταβλητών μιας επιχείρησης όπως η αποδοτικότητα, το περιθώριο κέρδους, η ρευστότητα, κ.α.

Βέβαια οι δείκτες δεν έχουν καμία χρησιμότητα ως απόλυτοι αριθμοί, ούτε ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης μπορεί να δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής

κατάστασης της επιχείρησης αν δε συγκριθεί με προγενέστερους της ίδιας επιχείρησης ή με τους αντίστοιχους των ανταγωνιστών της.

Από την άλλη, σε τίποτα δεν ωφελεί ο μεγάλος αριθμός αριθμοδεικτών, οι οποίοι δεν αξιοποιούνται συστηματικά, αντίθετα, ο υπολογισμός των περισσότερο αντιπροσωπευτικών και πιο σημαντικών αποτελεί την καταλληλότερη μέθοδο για την ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων και τη λήψη των σχετικών αποφάσεων.

Δεδομένου επίσης ότι η κάθε επιχείρηση έχει τα δικά της χαρακτηριστικά, τα οποία επηρεάζουν την οικονομική της θέση και τη λειτουργικότητά της, είναι χρήσιμος ο υπολογισμός των αριθμοδεικτών και του συνόλου του κλάδου στον οποίο ανήκει. Χωρίς τις πληροφορίες σχετικά με το τι συμβαίνει στον κλάδο είναι δύσκολο για τον αναλυτή να σχηματίσει σαφή γνώμη για την οικονομική θέση και την αποδοτικότητα της επιχείρησης. Βέβαια, το γεγονός ότι μια επιχείρηση έχει συμπεριφορά καλύτερη από το μέσο όρο του κλάδου δε σημαίνει απαραίτητα ότι είναι και υγιής. Αν η συμπεριφορά του κλάδου είναι μη ικανοποιητική, τότε απλώς η επιχείρηση έχει καλύτερη συμπεριφορά από τις λοιπές επιχειρήσεις, αλλά αυτή η διαπίστωση δεν την κατατάσσει απαραίτητα στις υγιείς επιχειρήσεις.

Στη χρηματοοικονομική ανάλυση, η οποία θα διεξαχθεί στο επόμενο κεφάλαιο, δεν θα χρησιμοποιηθεί η παραπάνω μέθοδος, αλλά μόνο η μέθοδος των αριθμοδεικτών για τις εν λόγω ασφαλιστικές εταιρείες, διότι η πρώτη θα καθιστούσε τη μελέτη αρκετά πολύπλοκη. Σκοπός μας είναι απλά η καταγραφή της οικονομικής θέσης τους και η μεταξύ τους σύγκριση. Γενικότερα, η ποικιλία

των δεικτών που χρησιμοποιούνται στις χρηματοοικονομικές αναλύσεις είναι μεγάλη. Η επιλογή όμως των πιο κατάλληλων εξαρτάται από τη σκοπιά της ανάλυσης, το είδος της και το σκοπό που επιδιώκει ο αναλυτής.

Παρακάτω παρατίθενται οι πιο σημαντικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες, πρέπει όμως να σημειωθεί ότι στις μικτές ασφαλιστικές εταιρείες τα μεγέθη του Ισολογισμού απεικονίζονται συνολικά για τις δραστηριότητες των ασφαλίσεων ζωής και των ασφαλίσεων ζημιών, γεγονός που δυσκολεύει τον υπολογισμό ορισμένων δεικτών ξεχωριστά. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάγνωση των δεικτών καθώς και την εξαγωγή των σχετικών συμπερασμάτων.

6.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Συνολική Αποδοτικότητα = Συνολικά Κέρδη / Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης της συνολικής αποδοτικότητας ορίζεται ως το πηλίκο των συνολικών κερδών προς το σύνολο του ενεργητικού και εκφράζει την ικανότητα της επιχείρησης να πραγματοποιεί κέρδη.

Η συνολική αποδοτικότητα μπορεί να αναλυθεί σε περιθώριο κέρδους και σε συνολική κυκλοφοριακή ταχύτητα, δηλαδή να οριστεί ως το γινόμενο του δείκτη του περιθωρίου κέρδους και του δείκτη της συνολικής κυκλοφοριακής ταχύτητας.

Ο πρώτος, όπως αναφέρεται παρακάτω, ορίζεται ως ο λόγος των κερδών ή ζημιών της χρήσης προς το σύνολο των ασφαλίστρων, ενώ ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ορίζεται ως το πηλίκο των πωλήσεων (συνολικών ασφαλίστρων) προς το σύνολο του ενεργητικού. Πιο αναλυτικά, η κυκλοφοριακή ταχύτητα προσδιορίζει τον αριθμό των κύκλων περιστροφής που πραγματοποιούν τα κεφάλαια που επενδύθηκαν σε ενεργητικά στοιχεία μέσα σε ένα έτος, μέχρι την επανάκτησή τους από τα κέρδη που θα προκύψουν.

Συνεπώς, η συνολική αποδοτικότητα μπορεί να βελτιωθεί με δύο τρόπους, είτε με την αύξηση του περιθωρίου κέρδους, είτε με την εξασφάλιση μεγαλύτερης συνολικής κυκλοφοριακής ταχύτητας.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων = Καθαρά Κέρδη / Ίδια Κεφάλαια

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τον λόγο των κερδών της χρήσης προ φόρου, προς τα ίδια κεφάλαια και έχει μεγαλύτερη αξία όταν γίνεται σύγκριση μεταξύ των επιχειρήσεων όμως, σε αρκετές περιπτώσεις ένας δείκτης από μόνος του μπορεί να δώσει συμπεράσματα και σε ό,τι αφορά την εικόνα μίας ασφαλιστικής επιχείρησης.

Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι ενδεικτικό του ότι η επιχείρηση δεν είναι επιτυχημένη εξαιτίας της μη καλής διοίκησης, της μη ικανοποιητικής παραγωγικότητας, των δυσμενών οικονομικών συνθηκών, ή

άλλων μη ευνοϊκών παραγόντων. Αντίθετα, ένας υψηλός αριθμοδείκτης αποτελεί ένδειξη ότι η επιχείρηση ευημερεί και αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στις ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες είτε στην εύστοχη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων της.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Περιθώριο Κέρδους = Κέρδη χρήσης / Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χρήσης

Ο δείκτης αυτός ορίζεται ως ο λόγος των κερδών της χρήσης προ φόρου, προς το σύνολο των εγγεγραμμένων ασφαλίσεων της ίδιας χρήσης και μπορεί να βελτιωθεί με την αύξηση των ασφαλίσεων, την αύξηση των πωλήσεων, τη μείωση του κόστους ή με το συνδυασμό και των τριών αυτών παραγόντων. Υπολογίζεται πάνω στο σύνολο της εταιρείας και όχι κατά κλάδο ασφάλισης αφού και το ποσό των τελικών κερδών στις οικονομικές καταστάσεις δεν εμφανίζεται κατά κλάδο αλλά στο σύνολο της επιχείρησης.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης περιθωρίου κέρδους τόσο καλύτερη από άποψης κερδών είναι η θέση της επιχείρησης. Γενικά, η επίδραση από μια ενδεχόμενη αύξηση του κόστους θα είναι λιγότερο δυσμενής για μια επιχείρηση που έχει υψηλό αριθμοδείκτη περιθωρίου κέρδους.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ρευστότητα = Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο δείκτης ρευστότητας εκφράζεται ως ο λόγος του κυκλοφορούντος ενεργητικού προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και εκφράζει την ικανότητα της

επιχείρησης να ανταποκρίνεται σε αυτές, αποτελώντας κύριο αντικείμενο ενδιαφέροντος κάθε βραχυπρόθεσμου πιστωτή. Είναι δεδομένο ότι η επιχείρηση πρέπει να είναι σε θέση να εξοφλεί τους προμηθευτές, τους πιστωτές, να καταβάλλει τους μισθούς και τους οφειλόμενους τόκους και γενικότερα να εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να διατηρεί μια υγιή πιστοληπτική ικανότητα.

Κατά συνέπεια, η ύπαρξη ρευστότητας σε μια επιχείρηση έχει επίδραση στα κέρδη της γιατί αν τα κυκλοφοριακά της στοιχεία δεν μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά ή αν δεν υπάρχουν επαρκή ρευστά διαθέσιμα, τότε η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να καλύψει τις υποχρεώσεις της, με αποτέλεσμα τη δυσφήμισή της και τη μείωση της εμπιστοσύνης των πελατών της προς αυτή.

Ο δείκτης ρευστότητας, αν και μπορεί να μεταβληθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα καθώς βασίζεται σε στοιχεία βραχείας διάρκειας όπως το κυκλοφορούν ενεργητικό και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, αποτελεί σαφή ένδειξη ύπαρξης ρευστότητας της επιχείρησης. Είναι λογικό η οικονομική κατάσταση μιας εταιρείας να θεωρείται καλή αν έχει επαρκή ρευστότητα και αυτό επιτυγχάνεται όταν το κυκλοφορούν ενεργητικό αποτελείται από μετρητά και απαιτήσεις παρά όταν αποτελείται από αποθέματα.

§ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Ποσοστό Επενδύσεων επί Ενεργητικού = Επενδύσεις/Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τι ποσοστό του ενεργητικού της εταιρείας αποτελούν οι επενδύσεις της χρήσης. Φυσικά όσο πιο υψηλός είναι ο συγκεκριμένος δείκτης τόσο καλύτερο για την εταιρεία.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αποδοτικότητα Επενδύσεων = (Έσοδα από Επενδύσεις – Έξοδα από Επενδύσεις) / Σύνολο Επενδύσεων χρήσης

Ο συγκεκριμένος δείκτης εκφράζει το ποσοστό των καθαρών εσόδων από τις επενδύσεις της χρήσης ως προς το σύνολο των επενδύσεων και προσδιορίζει κατά πόσο οι αναλαμβανόμενες επενδύσεις ήταν αποδοτικές ή όχι. Είναι σαφές πως εάν τα έσοδα από επενδύσεις είναι περισσότερα από τα αντίστοιχα έξοδα το ποσοστό θα είναι θετικό, το δε ακριβές μέγεθός του θα εξαρτηθεί από τον παρονομαστή του κλάσματος. Στην αντίθετη περίπτωση όπου τα έξοδα των επενδύσεων είναι περισσότερα από τα έσοδα, το ποσοστό που θα προκύψει θα είναι αρνητικό και ενδεικτικό της αρνητικής απόδοσης της επένδυσης.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΙΣΠΡΑΚΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ

$$\text{Ανείσπρακτα Ασφάλιστρα} = \frac{(\text{Χρεώστες Ασφαλίστρων} + \text{Ληξιπρόθεσμοι Χρεώστες Ασφαλίστρων τέλους χρήσης})}{\text{Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χρήσης}}$$

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τον λόγο του ποσού που έχει καταχωρήσει η εταιρεία στους συνολικούς χρεώστες ασφαλίστρων στο τέλος της χρήσης προς το σύνολο των εγγεγραμμένων ασφαλίστρων της χρήσης.

Με το δείκτη αυτό γίνεται φανερή η «εισπραξιμότητα» των ασφαλίστρων της επιχείρησης. Όσο χαμηλότερος είναι, τόσο καλύτερη είναι η ικανότητα είσπραξης της επιχείρησης, ενώ καλό είναι να μην υπερβαίνει το 20%.

Επιπλέον, ο δείκτης αυτός αποτελεί και μέτρο για την διαβάθμιση της «ποιότητας» του ενεργητικού. Όσο χαμηλότερος είναι ο δείκτης τόσο καλύτερη είναι η «ποιότητα» του ενεργητικού της επιχείρησης γιατί υποδηλώνει ότι η επιχείρηση εισπράττει έγκαιρα τα ασφάλιστρα και δεν υπάρχουν υπόλοιπα στους ληξιπρόθεσμους χρεώστες ασφαλίστρων.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

$$\text{Επισφαλείς Απαιτήσεις} = \frac{\text{Ληξιπρόθεσμοι Χρεώστες Ασφαλίστρων τέλους χρήσης}}{\text{Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα χρήσης}}$$

Ο δείκτης των επισφαλών απαιτήσεων εκφράζει το λόγο του ποσού που έχει καταχωρήσει η εταιρεία στους ληξιπρόθεσμους χρεώστες ασφαλίστρων στο

τέλος της χρήσης, προς το σύνολο των εγγεγραμμένων ασφαλιστρών της χρήσης.

Επιτρέπει την εκτίμηση του ποσοστού των ασφαλιστρών που έχουν καθυστερήσει υπερβολικά και κατά συνέπεια, ενδέχεται να μην εισπραχθούν έγκαιρα, άρα αποτελεί ένα ακόμη μέτρο της «εισπραξιμότητας» της επιχείρησης. Όσο χαμηλότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο καλύτερη είναι η ικανότητα είσπραξης της επιχείρησης και το ιδανικό ποσοστό δεν υπερβαίνει το 8%. Γενικότερα οι επισφαλείς απαιτήσεις πρέπει να διατηρούνται πάντα σε χαμηλό επίπεδο και όσο αυτό δεν επιτυγχάνεται η κάθε επιχείρηση οφείλει να προβεί σε κατάλληλες ενέργειες είσπραξης των απαιτήσεων.

Κατά συνέπεια και αυτός ο δείκτης αποτελεί μέτρο για τη διαβάθμιση της «ποιότητας» του ενεργητικού της επιχείρησης. Όσο χαμηλότερος είναι, τόσο καλύτερη είναι η «ποιότητα» του ενεργητικού της επιχείρησης.

§ ΔΕΙΚΤΗΣ ΖΗΜΙΩΝ

Δείκτης Ζημιών = (Αποζημιώσεις + Απόθεμα Εκκρεμών Ζημιών τέλους χρήσης – Απόθεμα Εκκρεμών Ζημιών αρχής χρήσης) / (Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα + Δικαιώματα Συμβολαίων – Απόθεμα Μη Δεδουλευμένων Ασφαλιστρών τέλους χρήσης + Απόθεμα Μη Δεδουλευμένων Ασφαλιστρών αρχής χρήσης)

Ο δείκτης αυτός εκφράζει το ύψος των πληρωμών που καλείται να καταβάλλει η ασφαλιστική επιχείρηση ως ποσοστό πάνω στα έσοδα από ασφάλιστρα, λαμβανομένων υπόψη μόνο των ασφαλιστικών αποζημιώσεων που προέρχονται από τις αναλαμβανόμενες εργασίες της. Πρόκειται για το καθαρά ασφαλιστικό μέρος (ασφάλιστρα – αποζημιώσεις). Μπορεί να υπολογιστεί ξεχωριστά για κάθε κλάδο, για την αστική ευθύνη οχημάτων, τους λοιπούς κλάδους των ασφαλίσεων ζημιών και ζωής.

§ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΤΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Ποσοστό Αντασφάλισης = Εκχωρηθέντα Αντασφάλιστρα / Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα

Η αντασφάλιση είναι η χρηματοοικονομική προστασία που παρέχεται σε ασφαλιστικές εταιρείες από εξειδικευμένες εταιρείες αντασφάλισης, οι οποίες διαθέτουν την απαραίτητη οικονομική ευρωστία και τεχνογνωσία για να προστατεύουν τις πρώτες, από ασφαλιζόμενες ζημιές. Η ασφαλιστική επιχείρηση καθορίζει το ασφάλιστρο που πληρώνει στην αντασφάλιστρια κάθε χρόνο και η δεύτερη αναλαμβάνει να καλύψει την ενδεχόμενη ζημιά από ένα σύνολο κινδύνων μέχρι ένα καθορισμένο ποσό. Εάν αυτό το ποσό υπερβεί τότε επιβαρύνεται η ασφαλιστική εταιρεία.

Σκοπός της αντασφάλισης είναι να σταθεροποιεί τα αποτελέσματα των ασφαλιστικών εταιρειών και να προστατεύει έτσι τον ισολογισμό τους.

Ο συγκεκριμένος δείκτης εκφράζει το ποσοστό επί των εγγεγραμμένων ασφαλιστρών αποτέλεσαν τα αντασφάλιστρα και μπορεί να υπολογιστεί ξεχωριστά για τις ασφαλίσσεις ζωής, την αστική ευθύνη οχημάτων και τους λοιπούς κλάδους των ασφαλίσεων ζημιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2004

7.1 ALPHA ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Μετά το 1999, έτος ευφορίας για τις ασφαλιστικές εταιρείες τόσο για τις μικρές όσο και για τις μεγάλες, ακολούθησε το 2000 με αναιμική ανάπτυξη και ελαττωμένη κερδοφορία. Τα πρώτα στοιχεία της αγοράς έδειξαν μικρή ανάπτυξη από πλευράς παραγωγής ασφαλιστρών, κυρίως λόγω της επίδρασης της πτώσης των τιμών του Χρηματιστηρίου.

Ωστόσο η Alpha Ασφαλιστική συνέχισε τη σταθερή μεγέθυνσή της με ρυθμούς ταχύτερους από την αγορά. Πιο συγκεκριμένα, από το 2003 και μετά εμφανίζονται σημάδια ανάκαμψης στην εταιρεία, τα οποία εκφράστηκαν με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση των κερδών προ φόρων της τελευταίας πενταετίας, κατά 152,7% (Πίνακας 1). Τα κέρδη προ φόρων είχαν ακολουθήσει πτωτική πορεία από το 2000-2002 φτάνοντας τα 1.092.278 Ευρώ από 7.957.670 Ευρώ το 2000.

Η ανοδική τάση συνεχίστηκε και το 2004 όπου τα κέρδη σχεδόν τριπλασιάστηκαν έναντι της προηγούμενης χρονιάς και ανήλθαν σε 6.316.180 Ευρώ, ισχυροποιώντας ακόμα περισσότερο τη θέση της εταιρείας στην ασφαλιστική αγορά.

Παράλληλα, η Alpha Ασφαλιστική επιδόθηκε σε συνεχείς αυξήσεις της συνολικής παραγωγής καθ' όλη την πενταετία. Ειδικότερα, η αύξηση της παραγωγής των ασφαλίσεων κατά 28,6% το 2000 ήταν πολύ υψηλότερη από το μέσο όρο της αγοράς και είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του μεριδίου της εταιρείας στην ελληνική αγορά από 3,2% το 1999 σε 4,1% το 2000.

Η αύξηση αυτή προήλθε κυρίως από τις συνεχόμενες αυξήσεις του κλάδου ζωής και των λοιπών κλάδων, οι οποίοι αποτέλεσαν σημαντικό μέρος του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου της εταιρείας για το οποίο καταβλήθηκε έντονη προσπάθεια να διαφυλαχθεί η υγιής ανάπτυξη. Αντίθετα, ο κλάδος αυτοκινήτου κατέγραψε σημαντική μείωση το 2001, 2003 και 2004, γεγονός που αποδεικνύει την τήρηση πολιτικής περιορισμού του συγκεκριμένου κλάδου λόγω των πολλών κινδύνων που εμπεριέχει.

Το ενεργητικό της Alpha Ασφαλιστικής (Πίνακας 2) συνεχώς ανέρχεται, διαμορφωμένο σε υψηλά επίπεδα κατά την πενταετία 2000-2004, ακολουθώντας την ίδια πορεία με τα ίδια κεφάλαια, τα οποία επίσης κινούνται ανοδικά αλλά με μικρότερους ρυθμούς.

Οι συνολικές αποζημιώσεις εμφανίζονται ενισχυμένες, επιβαρύνοντας την εταιρεία και αποτελώντας ίσως έναν από τους βασικότερους παράγοντες μείωσης των κερδών κατά τα έτη 2000-2002. Πιο συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό των συνολικών αποζημιώσεων της Alpha Ασφαλιστικής προέρχεται από τον κλάδο ζωής και έπειτα από τους λοιπούς κλάδους και τα

αυτοκίνητα, παρόλο που τα τελευταία θεωρούνται ο πιο ζημιογόνος κλάδος. Τα αναλυτικά ποσά των αποζημιώσεων που κατέβαλε η εταιρεία παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία καθώς και τα μεγέθη των οικονομικών καταστάσεων των Πινάκων 1 και 2 για τα έτη 2000-2004, υπολογίστηκαν για την ALPHA Ασφαλιστική οι παρακάτω αριθμοδείκτες, οι οποίοι παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος, η μελέτη των οποίων δίνει τη δυνατότητα εξαγωγής χρήσιμων συμπεράσματος.

Ο δείκτης συνολικής αποδοτικότητας όπως προαναφέρθηκε παρέχει μια πρώτη εικόνα της κερδοφορίας της κάθε εταιρείας. Στην προκειμένη περίπτωση και δεδομένου ότι τα κέρδη της Alpha Ασφαλιστικής βαίνουν μειούμενα από το 2000 έως και το 2002, ο δείκτης, εμφανώς επηρεασμένος, ακολουθεί καθοδική πορεία φτάνοντας μέχρι και 0,8% το 2003. Το ποσοστό αυτό χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα χαμηλό και είναι σαφές δείγμα της έλλειψης επαρκούς ευρωστίας της εταιρείας. Οι λόγοι που οδήγησαν προς αυτή την κατεύθυνση είναι, εκτός από τις δυσμενείς συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην ασφαλιστική αγορά και οι οποίες ισχύουν για όλες τις εταιρείες, τα αρνητικά μεγέθη που κατέγραψε την ίδια περίοδο (υψηλές αποζημιώσεις, ληξιπρόθεσμοι χρεώστες ασφαλιστρών, χαμηλό κυκλοφορούν ενεργητικό, υψηλά ποσά υποχρεώσεων).

Την εξέλιξη αυτή επιβεβαιώνει και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων ο οποίος εμφανίζει έντονη καθοδική πορεία κατά τα έτη 2000-2002 κινούμενος από 19,2% σε 1,9%, ενώ από το 2003 αρχίζει να επανακάμπτει σταδιακά.

Η μείωσή του προέρχεται από τη μείωση των δύο συνιστωσών του, τα ίδια κεφάλαια και τα καθαρά κέρδη, ενώ η αύξηση αυτών των συνιστωσών κατά τα έτη 2003, 2004 αντανακλάται με μία αύξηση του δείκτη.

Ένας εξίσου αντιπροσωπευτικός της χρηματοοικονομικής κατάστασης της εταιρείας αριθμοδείκτης, είναι εκείνος του περιθωρίου κέρδους ο οποίος εκφράζει τα κέρδη προ φόρων ως ποσοστό επί των εγγεγραμμένων ασφαλιστρών. Στην υπό εξέταση εταιρεία, ο δείκτης αυτός κυμάνθηκε από 7,9% το 2000 οπότε και κατέγραψε τα μεγαλύτερα κέρδη της πενταετίας 2000-2004, ήτοι 7.957.670 Ευρώ, έως και 0,9% το 2002, ποσοστό το οποίο θεωρείται αρκετά χαμηλό, αλλά ερμηνεύεται επίσης από τα χαμηλά κέρδη προ φόρων που σημειώθηκαν εκείνη τη χρονιά. Στη βελτίωση του παραπάνω χαμηλού ποσοστού κατά τα έτη 2003 και 2004 σε 2,1% και 4,4% αντίστοιχα, έπαιξε καθοριστικό ρόλο η αύξηση των ασφαλιστρών, ή η μείωση του λειτουργικού κόστους κατά τα δύο έτη, ή και οι δύο αυτοί παράγοντες μαζί. Παρά τα σημάδια ανάκαμψης όμως, ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης θεωρείται χαμηλός και δεν αντικατοπτρίζει ιδιαίτερη κερδοφορία για την εταιρεία.

Ομοίως, ο δείκτης ρευστότητας εμφανίζεται εξαιρετικά χαμηλός καθ' όλη την πενταετία και προσδιορίζει την ανεπάρκεια ρευστών διαθεσίμων για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Στα πλαίσια του αρνητικού κλίματος που επικρατεί, θετική θεωρείται η σύνθεση του ενεργητικού της Alpha Ασφαλιστικής. Πράγματι, οι επενδύσεις αντιπροσωπεύουν σημαντικό μέρος του ενεργητικού της, το οποίο υπερβαίνει το 50% το 2000, 2001 και 2004, γεγονός που μπορεί να δώσει περαιτέρω ώθηση στην εταιρεία όταν αυτές είναι αποδοτικές.

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα των Πινάκων 2 και 3 του Παραρτήματος, οι επενδύσεις της Alpha Ασφαλιστικής ιδιαίτερα κατά τα τελευταία έτη προσφέρουν ικανοποιητική απόδοση. Οι αποδόσεις τους εμφανίζονται συμφερότερες κατά το 2003 και 2004, κυρίως λόγω των χαμηλών εξόδων που εμπεριέχουν.

Αντίθετα, το 2001 και 2002, τα έξοδα που συνεπάγονται οι επενδύσεις ανέρχονται σημαντικά με αποτέλεσμα να σημειώνεται υποχώρηση στο δείκτη αποδοτικότητας.

Ο δείκτης των ανεισπράκτων ασφαλιστρών, με εξαίρεση το 2002 όπου σημειώθηκε αύξηση, μειώθηκε κατά τα έτη 2001, 2003 και 2004 και διαμορφώθηκε στο 40,5%, 38,2% και 31,5% αντίστοιχα, γεγονός που αντανάκλα την προσπάθεια της εταιρείας να μειώσει τα ανεισπρακτα ασφαλιστρά της, παρόλα αυτά όμως ο δείκτης χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα υψηλός και η εταιρεία πρέπει να επιταχύνει τις διαδικασίες είσπραξης των υπερήμερων πελατών της.

Την ίδια πορεία με το δείκτη ανεισπράκτων ασφαλιστρών κατέγραψε και ο δείκτης επισφαλών απαιτήσεων, ο οποίος μειώθηκε κατά τις χρήσεις 2001, 2003 και 2004 διαμορφωμένος στο 15,7%, 14,6% και 8,5% αντίστοιχα. Τα ποσοστά αυτά, ειδικά για τα έτη 2001 και 2003, είναι ιδιαίτερα υψηλά δεδομένου ότι το ιδανικό ποσοστό για το συγκεκριμένο δείκτη, όπως αναφέρεται στο προηγούμενο κεφάλαιο, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 8%. Κατά συνέπεια, αποτελούν δείγμα όχι καλής ποιότητας του ενεργητικού της εταιρείας, το οποίο όμως φαίνεται να βελτιώνεται το 2004, με τη μείωση του δείκτη στο 8,5%.

Όσον αφορά στο δείκτη ζημιών, για τον κλάδο αυτοκινήτου διαμορφώθηκε σε 134,4% το 2000, σε 66,2% το 2001, 73,2% το 2002, 96,1% το 2003 και σε 77,5% το 2004. Παρατηρείται επομένως το 2000 ένα πολύ υψηλό ποσοστό το οποίο μειώθηκε κατά 68 ποσοστιαίες μονάδες το επόμενο έτος, με φυσικό επακόλουθο τη μείωση των αποζημιώσεων του κλάδου κατά 13,1%. Αντίθετα, κατά τα επόμενα δύο έτη 2002 και 2003 ο αριθμοδείκτης σημείωσε άνοδο, γεγονός που οδήγησε στην αύξηση των αποζημιώσεων, ενώ από το 2004 ξανάρχισε η καθοδική πορεία του κυρίως λόγω της εφαρμοζόμενης πολιτικής περιορισμού του συγκεκριμένου ζημιογόνου κλάδου.

Παρόμοια πορεία κατέγραψαν και οι λοιποί κλάδοι της εταιρείας με εξαίρεση τη χρήση του 2003 όπου σημειώθηκε μείωση, σε κάθε περίπτωση όμως οι δείκτες των ζημιών των λοιπών κλάδων ήταν πολύ χαμηλότεροι από τους αντίστοιχους του κλάδου αυτοκινήτου σε όλη τη διάρκεια της πενταετίας 2000-2004.

Το ποσοστό αντασφάλισης στον κλάδο αυτοκινήτου μειώθηκε σημαντικά από το 2002 έως το 2004 φτάνοντας το 0,7%, το οποίο εκφράζει το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν τα αντασφάλιστρα επί των συνολικών ασφαλίσεων.

Σημειώνεται ότι αντασφάλιση είναι η σύμβαση μεταξύ ασφαλιστικών εταιρειών με την οποία μέρος των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η μία μεταβιβάζεται στην άλλη.

Παρόμοια, το αντίστοιχο ποσοστό για τους λοιπούς κλάδους σημείωσε μείωση κατά την περίοδο 2000-2004, με εξαίρεση το 2002 όπου σημειώθηκε αύξηση, λόγω του δυσμενούς κλίματος που διαμορφώθηκε διεθνώς για τις αντασφαλιστικές εταιρείες από τις σοβαρές οικονομικές απώλειες που υπέστησαν λόγω της τρομοκρατικής ενέργειας της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001. Κατόπιν αυτού του γεγονότος αύξησαν σημαντικά τα αντασφάλιστρα σε όλες τις κατηγορίες καλύψεων και μείωσαν το εύρος αναλήψεως κινδύνων στα πλαίσια μιας προσπάθειας να θωρακιστούν απέναντι σε παρόμοια γεγονότα, αναλαμβάνοντας στο εξής με μεγάλη δυσκολία και έναντι υψηλού επασφαλίστρου την κάλυψη τρομοκρατικών ενεργειών και φυσικών καταστροφών σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν. Παρόλα αυτά τα ποσοστά που καταγράφηκαν στους λοιπούς κλάδους είναι πολύ υψηλότερα από τα αντίστοιχα του κλάδου αυτοκινήτου.

7.2 ASPIS ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΖΗΜΙΩΝ

Η πορεία της ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ, κρίνοντας από την εξέλιξη των κερδών της κατά την περίοδο 2000-2004, δεν ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκή. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε συρρίκνωση των κερδών με αποκορύφωμα το 2002 όπου καταγράφηκαν ζημιές ύψους 3.827.286 Ευρώ (Πίνακας 4). Στην επόμενη χρήση μετά από έντονες προσπάθειες σημειώθηκαν κέρδη 1.074.082 Ευρώ, η άνοδος όμως αυτή δεν διατηρήθηκε αφού το 2004 καταγράφηκε ξανά μείωση κατά 30% σε σχέση με το προηγούμενο έτος φτάνοντας τα 755.940 Ευρώ, ποσό εξαιρετικά χαμηλό .

Όσον αφορά στην παραγωγή ασφαλιστρών (Πίνακας 4) ο ρυθμός βαίνει αυξανόμενος καθ' όλη τη διάρκεια της πενταετίας 2000-2004, με την αύξηση όμως να προέρχεται κυρίως από τους λοιπούς κλάδους και συγκεκριμένα με ποσοστό 35% το 2001 έναντι του 2000 και 21%, 17% και 10% αντίστοιχα τα επόμενα έτη. Αντίθετα, ο κλάδος αυτοκινήτου κυμάνθηκε στα ίδια επίπεδα με πολύ μικρές αυξομειώσεις, αποδεικνύοντας την επικέντρωση της εταιρείας στους λοιπούς κλάδους και τη μικρότερη βαρύτητα που επιρρίπτει στο ζημιογόνο κλάδο του αυτοκινήτου.

Ο συγκεκριμένος κλάδος αφενός μεν παρέμεινε στάσιμος ως προς την παραγωγή ασφαλιστρών, αφετέρου σημείωσε σημαντικές αυξήσεις στα ποσά των αντίστοιχων αποζημιώσεων με ποσοστό 52,9% κατά την περίοδο 2000-2001, ενώ το 2002 καταγράφηκε το υψηλότερο ποσό αποζημίωσης της

περιόδου 2000-2004, 17.232.547 Ευρώ, γεγονός που ενισχύει την πολιτική περιορισμού του κλάδου. Οι αποζημιώσεις των λοιπών κλάδων σημείωσαν αύξηση τόσο το 2002 όσο και το 2003 και διαμορφώθηκαν στα 6.694.919 Ευρώ παραμένοντας ωστόσο σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από τα αντίστοιχα του κλάδου αυτοκινήτου.

Τα Ίδια Κεφάλαια (Πίνακας 4) παρουσίασαν μείωση επί δύο συνεχόμενα έτη, το 2001 και το 2002, ενώ από το 2003 και 2004 αυξήθηκαν σημαντικά κατά 128% και 137% αντίστοιχα, αγγίζοντας τα 37.202.241 Ευρώ. Η μεγάλη αυτή αύξηση οφείλεται στο ποσό της διαφοράς αναπροσαρμογής της αξίας των συμμετοχών και των χρεογράφων.

Το ενεργητικό της εταιρείας (Πίνακας 5) μετά από μια μικρή μείωση το 2001 αυξήθηκε κατά 56% το 2003 και κατά 33% το 2004 φτάνοντας στα 130.747.049 Ευρώ. Το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης προέρχεται από τις επενδύσεις και ειδικότερα από την αύξηση του ποσού των συμμετοχών.

Ανάλογα με την εξέλιξη των παραπάνω μεγεθών αλλά και άλλων εξίσου σημαντικών τα οποία παρουσιάζονται στους Πίνακες 4 και 5 του Παραρτήματος, διαμορφώνονται οι αντίστοιχοι αριθμοδείκτες στον Πίνακα 6, οι οποίοι βοηθούν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τη χρηματοοικονομική κατάσταση της εταιρείας.

Η συνολική αποδοτικότητα της ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ διατηρήθηκε σε χαμηλά επίπεδα κατά τη διάρκεια 2000-2004 καταγράφοντας ακόμα και αρνητικό ποσοστό το 2002 αποτελώντας δείγμα έλλειψης κερδοφορίας.

Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε σε επίπεδα της τάξεως του 9% κατά την περίοδο 2000-2004 με το χαμηλότερο ποσοστό να διαμορφώνεται το 2002 σε -42%, επίσης επηρεασμένο από τις ζημιές της χρήσης αυτής. Η ανάκαμψη όμως των κερδών το 2003 οδήγησε σε αύξηση του δείκτη σε 9,5%, για να μειωθεί σε 2,9% το 2004 ακολουθώντας την πτωτική πορεία των κερδών. Από το δείκτη αυτό συμπεραίνεται ότι η κερδοφόρα δυναμικότητα της εταιρείας κατά την εξεταζόμενη περίοδο είναι χαμηλή.

Το παραπάνω συμπέρασμα ενισχύεται και από την εξέλιξη του δείκτη του περιθωρίου κέρδους ο οποίος από το 2001 έως και το 2004 διαμορφώθηκε στα χαμηλά επίπεδα του 4,1%, -9,2%, 2,3% και 1,6% αντίστοιχα. Όσο πιο χαμηλός είναι ο εν λόγω δείκτης, τόσο πιο δυσχερής είναι η θέση της εταιρείας από πλευράς των κερδών ως ποσοστό επί των συνολικών ασφαλιστρών.

Τα παραπάνω μεγέθη συνδέονται άρρηκτα με τα χρηματικά διαθέσιμα της εταιρείας με αποτέλεσμα να επηρεάζεται άμεσα και η ρευστότητά της. Ο δείκτης της απεικονίζει τα χαμηλά ποσά ρευστών διαθεσίμων που έχει στην κατοχή της σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 2002-2004, τα οποία δεν επαρκούν να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους. Η κατάσταση δυσχεραίνεται το

2003 όπου οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σχεδόν τριπλασιάζονται (Πίνακας 5), ενώ το κυκλοφορούν ενεργητικό παραμένει στα ίδια επίπεδα των προηγούμενων ετών.

Γνωρίζοντας ότι για την καλύτερη απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης μιας εταιρείας είναι απαραίτητη και η μελέτη των επενδύσεών της, θα χρησιμοποιηθούν δύο δείκτες, ο δείκτης των επενδύσεων ως ποσοστό επί του ενεργητικού και ο δείκτης της αποδοτικότητας των επενδύσεων.

Ο πρώτος περιγράφει τη σύνθεση του ενεργητικού από την πλευρά των επενδύσεων και φυσικά θεωρείται ικανοποιητικός όταν είναι υψηλός.

Γενικότερα, ο συγκεκριμένος δείκτης για την περίοδο 2000-2004 ήταν υψηλός και διαμορφώθηκε σε 47% το 2000, 32,7% το 2001, 33,8% το 2002, 28,6% και 25% το 2003 και 2004 αντίστοιχα. Τα ποσοστά αυτά προσδιορίζουν το μέρος του συνόλου του ενεργητικού της εταιρείας που κατέχουν οι επενδύσεις και τα υψηλά επίπεδα στα οποία κυμάνθηκαν, είναι απόδειξη ότι οι επενδύσεις αποτελούν ένα σημαντικό μέρος του συνόλου του ενεργητικού για την ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ.

Βέβαια, δεν αρκεί οι επενδύσεις να αποτελούν μεγάλο μέρος του ενεργητικού αν δεν είναι ταυτόχρονα και αποδοτικές. Την αποδοτικότητα των επενδύσεων την προσδιορίζει ο δείκτης αποδοτικότητας επενδύσεων ο οποίος απεικονίζει τα καθαρά έσοδα από επενδύσεις μετά από αφαίρεση των αντίστοιχων εξόδων, ως ποσοστό επί του συνόλου των επενδύσεων, δηλαδή ερμηνεύει

κατά πόσο η επένδυση ήταν συμφέρουσα ή όχι, βάση των καθαρών εσόδων που απέδωσε.

Για το 2000 ο δείκτης αποδοτικότητας των επενδύσεων της ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ διαμορφώθηκε σε 17,4%, που σημαίνει ότι τα έσοδα που προέκυψαν από τις επενδύσεις αποτέλεσαν σαν ποσοστό το 17,4% του συνόλου των επενδύσεων της χρήσης. Η επόμενη χρήση με δείκτη 3,1% δεν ήταν το ίδιο αποδοτική, ενώ το 2002 κατέγραψε αρνητικό ποσοστό που σημαίνει ότι οι επενδύσεις όχι μόνο δεν απέδωσαν, αλλά προκάλεσαν και ζημιές αφού τα έξοδα που προέκυψαν ήταν κατά πολύ μεγαλύτερα από τα έσοδα (Πίνακας 5). Το 2003 ο δείκτης παρουσίασε ανάκαμψη και διαμορφώθηκε σε 5,9%, ενώ το 2004 συνεχίστηκε η καθοδική πορεία του με ποσοστό 0,04%, αρκετά χαμηλό για να θεωρηθεί ικανοποιητικό.

Σχετικά με την ικανότητα της εταιρείας να εισπράττει έγκαιρα τα ασφάλιστρα των πελατών της, η ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ βρίσκεται σε καλό επίπεδο, δεδομένου ότι ο δείκτης ανεισπράκτων ασφαλίστρων κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα κατά την περίοδο 2000-2004. Πιο αναλυτικά, διαμορφώθηκε σε 8,9% το 2000, 9,3% το 2001, 7,9% το 2002 και περίπου στο 8% τα επόμενα δύο έτη, ποσοστά πολύ ικανοποιητικά, αν αναλογιστεί κανείς ότι ο ιδανικός δείκτης δεν πρέπει να ξεπερνάει το 20%. Η θετική αυτή εξέλιξη οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στην κατηγορία χρεώστες ασφαλίστρων ληξιπρόθεσμοι (Πίνακας 4), η οποία είναι συνιστώσα του αριθμητή του κλάσματος και η οποία με τις

μικρές αυξομειώσεις που κατέγραψε συνέβαλε στη διατήρηση του δείκτη σε χαμηλά επίπεδα.

Η κατηγορία χρεώστες ασφαλιστρών ληξιπρόθεσμοι, επίσης, όντας κύρια συνιστώσα στον υπολογισμό του δείκτη των επισφαλών απαιτήσεων, τον διατηρεί σε χαμηλά επίπεδα, με το μεγαλύτερο ποσοστό να διαμορφώνεται σε 6,9% το 2001 και το χαμηλότερο σε 0,9% το 2002. Τα ποσοστά αυτά θεωρούνται ιδανικά για τις ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες επιδιώκουν να συγκρατούν σε χαμηλά επίπεδα τις απαιτήσεις αυτής της κατηγορίας για να εξασφαλίζουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εισπραξιμότητα. Επιπλέον, τα παραπάνω ποσοστά κυμαίνονται χαμηλότερα από το 8% το οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνεται για να θεωρείται ο δείκτης ικανοποιητικός.

Ένας εξίσου χρήσιμος δείκτης είναι εκείνος των ζημιών, ο οποίος αποτυπώνει τα ποσά που καλείται να καταβάλλει η εταιρεία ως ποσοστό επί των ασφαλιστρών που έχει εισπράξει και μπορεί να υπολογιστεί ξεχωριστά για τον κλάδο αυτοκινήτου και τους λοιπούς κλάδους. Ειδικότερα, για τον κλάδο αυτοκινήτου ο δείκτης ζημιών εμφάνισε υψηλά ποσοστά πάνω από 70% σε όλη την περίοδο 2000-2004, ενώ οι λοιποί κλάδοι κατέγραψαν πολύ χαμηλότερα ποσοστά. Συγκεκριμένα, για τις χρήσεις 2000 έως 2002 σημειώθηκε αύξηση, με το υψηλότερο ποσοστό να αγγίζει τα 48,8% το 2002, ενώ το 2003 ο δείκτης μειώθηκε σε 24,9% και το 2004 έφτασε το 35,2%. Πάντως, τα ποσοστά των λοιπών κλάδων θεωρείται ότι κινούνται σε πιο

λογικά πλαίσια από τα αντίστοιχα του κλάδου αυτοκινήτου, για αυτό το λόγο η ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ εστιάζει περισσότερο σε αυτούς.

Μετά από την καταγραφή του δείκτη ζημιών ακολουθεί η μελέτη του ποσοστού αντασφάλισης το οποίο στον κλάδο αυτοκινήτου σημείωσε χαμηλά ποσοστά, γεγονός που αποδεικνύει ότι για το συγκεκριμένο κλάδο δεν είναι πολύ απαραίτητη η αντασφαλιστική κάλυψη, σε αντίθεση με τους λοιπούς κλάδους οι οποίοι βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στις αντασφαλιστικές εταιρείες. Επομένως, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 6 του Παραρτήματος το ποσοστό αντασφάλισης των λοιπών κλάδων διαμορφώθηκε σε 46,2% το 2000, 50,6% το 2001, 52,8% το 2002, 55% το 2003 και 53,6% το 2004. Κατά συνέπεια, τα αντασφάλιστρα καθ' όλη τη διάρκεια της πενταετίας 2000-2004 αποτέλεσαν σχεδόν το ήμισυ του συνολικού ποσού των ασφαλίστρων.

Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τα τελευταία έτη ο αριθμός των αντασφαλιστικών εταιρειών μειώνεται παγκοσμίως και η στάση τους στην ελληνική αγορά κατά τα τελευταία έτη χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα σκληρή ως αποτέλεσμα των μεγάλων ζημιών που έχουν υποστεί από φυσικές καταστροφές.

7.3 EFG EUROLIFE A.E.Γ.A.

Η EFG EUROLIFE A.E.Γ.A. κατά την περίοδο 2000-2004 ακολούθησε μια πολύ ικανοποιητική πορεία αφού τα περισσότερα μεγέθη της παρουσίασαν ανοδικές τάσεις γεγονός που αντικατοπτρίζει μία εξαιρετικά υγιή εταιρεία.

Ενδεικτική της καλής πορείας της ήταν η αύξηση των κερδών προ φόρων τα οποία ανήλθαν από 743.466 Ευρώ το 2000 σε 7.222.868 Ευρώ το 2004, δηλαδή σχεδόν δεκαπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια της πενταετίας (Πίνακας 7). Πιο συγκεκριμένα, η θετική πορεία τους κορυφώθηκε το 2004 όπου καταγράφηκε αύξηση των κερδών κατά 103% έναντι του 2003.

Παράλληλα, ανοδική τάση παρουσίασε και η συνολική παραγωγή ασφαλιστρών καταγράφοντας επί πέντε συνεχόμενα έτη αξιόλογες θετικές μεταβολές (Πίνακας 7). Χαρακτηριστικό της ραγδαίας αύξησης ήταν το ποσοστό 87,7% που σημειώθηκε το 2001 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, φτάνοντας τα 5.358.185 Ευρώ και η μετέπειτα αλματώδης αύξηση που κατέληξε το 2004 σε 13.372.744 Ευρώ. Αναλυτικότερα, η μεγάλη αύξηση προήλθε από τα ασφάλιστρα των λοιπών κλάδων και λιγότερο από τον κλάδο αυτοκινήτου, καθώς ως γνωστό ο τελευταίος εντάσσεται στα πλαίσια της περιοριστικής πολιτικής της εταιρείας, γιατί είναι επιρρεπής σε αρνητικά αποτελέσματα.

Συγκεκριμένα, η αύξηση της παραγωγής ασφαλιστρών των λοιπών κλάδων άγγιξε έως και το 92% το 2001 σε σχέση με το 2000 αποτέλεσμα των προσπαθειών της εταιρείας για περαιτέρω αξιοποίηση των κλάδων αυτών.

Όσον αφορά στα ασφάλιστρα του κλάδου αυτοκινήτου κινήθηκαν ελαφρώς ανοδικά καθ' όλη την πενταετία με εξαίρεση το 2004, όπου σημειώθηκε μικρή μείωση φτάνοντας τα 208.880 Ευρώ.

Ανοδική επίσης πορεία ακολούθησε και το ενεργητικό (Πίνακας 8) από 10.059.684 Ευρώ το 2000 σε 27.471.816 Ευρώ το 2004, η οποία οφείλεται κυρίως στις επενδύσεις, οι οποίες παρουσίασαν αύξηση σε όλη την περίοδο 2000-2004 φτάνοντας τα 23.117.677 Ευρώ το 2004 (Πίνακας 8).

Παρόμοια εξέλιξη παρουσίασαν και τα ίδια κεφάλαια της EFG EUROLIFE A.E.G.A., τα οποία κινήθηκαν ανοδικά καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, αγγίζοντας το 2004 το υψηλότερο ποσό της πενταετίας 2000-2004 με 12.370.831 Ευρώ (Πίνακας 7).

Τέλος, παρά τις θετικές επιδόσεις στα παραπάνω μεγέθη, οι αποζημιώσεις τόσο του κλάδου αυτοκινήτου όσο και των λοιπών κλάδων εμφάνισαν αξιοσημείωτες αυξήσεις. Ειδικότερα, ο κλάδος αυτοκινήτου σημείωσε ραγδαία αύξηση από 60.437 Ευρώ το 2000 σε 390.709 Ευρώ το 2001, έπειτα παρέμεινε αμετάβλητος το 2002 και μειώθηκε σε 130.686 Ευρώ και 80.610 Ευρώ το 2003 και 2004 αντίστοιχα, σε μια προσπάθεια ανάκαμψης (Πίνακας 7).

Οι αποζημιώσεις των λοιπών κλάδων κατά τα δύο πρώτα έτη της εξεταζόμενης περιόδου σημείωσαν αύξηση φτάνοντας τα 370.812 Ευρώ για να μειωθούν στη συνέχεια σε 205.458 Ευρώ. Η πορεία αυτή δεν διατηρήθηκε, με αποτέλεσμα το 2003 να ανέλθουν σε 458.735 Ευρώ και το 2004 να αγγίξουν το υψηλότερο ποσοστό όλης της περιόδου, 471.084 Ευρώ.

Τα πολύ καλά αποτελέσματα που κατέγραψε γενικότερα η EFG EUROLIFE A.E.Γ.A. για τη συγκεκριμένη περίοδο αντανακλώνται στους αντίστοιχους δείκτες, οι οποίοι επιβεβαιώνουν την πολύ καλή πορεία της εταιρείας. Επομένως, μετά την παρουσίαση των βασικών μεγεθών της EFG EUROLIFE A.E.Γ.A. ακολουθεί η ανάλυση των αριθμοδεικτών της όπως προκύπτουν από τα στοιχεία της περιόδου 2000-2004 και παρουσιάζονται στον Πίνακα 9 του Παραρτήματος.

Ο δείκτης συνολικής αποδοτικότητας κατέγραψε υψηλά ποσοστά και κυμάνθηκε από 15,6% το 2001 έως 30% το 2004. Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ο δείκτης συνολικής αποδοτικότητας αναλύεται στο γινόμενο του περιθωρίου κέρδους και της κυκλοφοριακής ταχύτητας και η διαμόρφωσή του εξαρτάται από την εξέλιξη αυτών των δύο επιμέρους δεικτών.

Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση δεν είναι εύκολος ο εντοπισμός του παράγοντα που έπαιξε καθοριστικότερο ρόλο στη διαμόρφωση των υψηλών ποσοστών της συνολικής αποδοτικότητας, αφού και οι δύο παραπάνω

συντελεστές της σημείωσαν σημαντική άνοδο συνεπεία της αύξησης τόσο των κερδών και των ασφαλίσεων όσο και του ενεργητικού.

Ο δείκτης περιθωρίου κέρδους συγκεκριμένα κυμάνθηκε από 26% το 2000 έως 54% το 2004, επίδοση που αποδείχθηκε πολύ ικανοποιητική. Επομένως η εξέλιξη της συνολικής αποδοτικότητας φαίνεται να είναι αποτέλεσμα της θετικής πορείας και των δύο συνιστωσών.

Σημαντική άνοδο κατέγραψε και ο δείκτης αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων ο οποίος σημείωσε υψηλά ποσοστά καθ' όλη την περίοδο με το μεγαλύτερο να αγγίζει το 64,1% το 2004 σαφώς επηρεασμένος και αυτός από τα πολύ καλά αποτελέσματα κερδών που εμφάνισε η εταιρεία τη χρήση αυτή. Και η εξέλιξη αυτή αποτελεί ένδειξη της ευημερίας της εταιρείας.

Σχετικά με τη ρευστότητά της, τα ποσά που εμφάνισε θεωρούνται μεν χαμηλά ώστε να καλύπτουν τις υποχρεώσεις της, ωστόσο όμως παρατηρείται ότι είναι υψηλότερα από τα αντίστοιχα των άλλων υπό εξέταση εταιρειών. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 2004 το κυκλοφορούν ενεργητικό (Πίνακας 8) μειώθηκε σημαντικά έναντι του 2003, παρατηρώντας μεγάλη αύξηση στην κατηγορία καταθέσεις προθεσμίας δεσμευμένες σε πιστωτικά ιδρύματα.

Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης των επενδύσεων επί του ενεργητικού κατέγραψε πολύ καλές επιδόσεις, γεγονός που φανερώνει ότι οι επενδύσεις αποτελούν σημαντικό μέρος του ενεργητικού. Χαρακτηριστικό είναι ότι από το

σύνολο του ενεργητικού το οποίο ανήλθε σε 27.471.816 Ευρώ το 2004, τα 23.117.677 Ευρώ αποτελούν τις επενδύσεις καλύπτοντας σχεδόν το 82% και από το σύνολο του ενεργητικού των 20.661.859 Ευρώ το 2003, οι επενδύσεις κατέχουν τα 16.910.010 Ευρώ, αποτελώντας ποσοστό 84,2%, σύμφωνα με τα στοιχεία των Πινάκων 8 και 9.

Οι επενδύσεις της EFG EUROLIFE Α.Ε.Γ.Α. καλύπτουν μεν μεγάλο ποσοστό του ενεργητικού της αλλά δεν είναι πολύ αποδοτικές όπως προκύπτει από το δείκτη αποδοτικότητας των επενδύσεων της περιόδου 2000-2001. Αναλυτικότερα, ο εν λόγω δείκτης για την παραπάνω περίοδο κυμάνθηκε περίπου στο 6% και στη συνέχεια μετά από μικρές αυξομειώσεις κατέληξε στο 4% το 2004, ποσοστό το οποίο δεν αντανakλά ιδιαίτερα συμφέρουσες επενδύσεις. Η επίδοση αυτή οφείλεται στα καθαρά έσοδα από τις επενδύσεις (Πίνακας 8) τα οποία έφτασαν στο χαμηλότερο ποσό όλης της πενταετίας το 2002, σε 123.779 Ευρώ, ενώ το 2004 καταγράφηκε το υψηλότερο ποσό το οποίο ανήλθε σε 927.148 Ευρώ. Τα μεγέθη αυτά αποδείχθηκαν ανίσχυρα να διαμορφώσουν υψηλούς δείκτες αποδοτικότητας των επενδύσεων αφού σαν ποσά επί του συνόλου των επενδύσεων θεωρήθηκαν χαμηλά.

Όσον αφορά στο καθαρά ασφαλιστικό μέρος της εταιρείας, ο δείκτης ανεισπράκτων ασφαλίσεων δίνει μια εξίσου αντιπροσωπευτική εικόνα της κατάστασής της. Πιο συγκεκριμένα, κινήθηκε σε αρκετά χαμηλά επίπεδα από το 2001 έως το 2004 το οποίο δείχνει ότι η εταιρεία εισπράττει σχετικά έγκαιρα

τα ασφάλιστρα από τους πελάτες της, έχοντας σε εκκρεμότητα μόνο ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 1,5% το 2004.

Ο δείκτης ζημιών για τον κλάδο αυτοκινήτου κατέγραψε αρχικά αρνητικό ποσοστό, - 53% το 2000, συνεπεία των εξαιρετικά χαμηλών αποζημιώσεων του κλάδου σε σχέση με τα επόμενα έτη και της αρνητικής διαφοράς που προέκυψε από τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών τέλους και αρχής της χρήσης (Πίνακας 7). Το 2001 όμως αυξήθηκε σημαντικά σε 143,9% επηρεασμένος από την κατά πέντε περίπου φορές αύξηση των αποζημιώσεων, καθιστώντας τον κλάδο ζημιογόνο. Το 2002 μειώθηκε σε 60,4% για να ανέλθει σε 114,4% το 2003 και 23,2% το 2004, ποσοστό αρκετά ικανοποιητικό. Η μεγάλη αυτή μείωση προήλθε από την αντίστοιχη σημαντική μείωση του ποσού των αποζημιώσεων και του γενικότερου θετικού κλίματος που επικράτησε στην ασφαλιστική αγορά το 2004.

Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης των λοιπών κλάδων σημείωσε το 2000 ποσοστό 19,7%, ενώ κατά τα επόμενα έτη κατέγραψε πολύ χαμηλά ποσοστά ζημιών, τα οποία κυμάνθηκαν από 1% έως 9,7%, γεγονός που δείχνει ότι οι ζημιές των λοιπών κλάδων δεν επιβάρυναν σημαντικά την εταιρεία.

Τέλος, το ποσοστό ανασφάλισης για τον κλάδο αυτοκινήτου κινήθηκε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα από το 2000 έως και το 2003, με εξαίρεση το 2004 όπου καταγράφηκε ποσοστό 100,3% ως αποτέλεσμα του υψηλού ποσού ανασφαλίσεων που ανήλθε σε 209.506 Ευρώ (Πίνακας 8).

Ο αντίστοιχος δείκτης των λοιπών κλάδων βαίνει αυξανόμενος για τα έτη 2000-2003 ακολουθώντας την αυξητική πορεία του ποσού των αντασφαλίστρων και θεωρείται εξαιρετικά υψηλός, ερμηνεύοντας το σημαντικό ρόλο που παίζουν τα αντασφάλιστρα στο σύνολο της παραγωγής του κλάδου.

Συνοψίζοντας, κατά την πενταετία 2000-2004 η EFG EUROLIFE A.E.Γ.Α. πέτυχε υψηλούς ρυθμούς ευημερίας και αύξησε σημαντικά την κερδοφορία της θέτοντας ισχυρά θεμέλια για μεγαλύτερη ανάπτυξη στο μέλλον.

7.4 EFG EUROLIFE A.E.A.Z.

Στον Πίνακα 10 παρουσιάζονται τα σημαντικότερα μεγέθη της EFG EUROLIFE A.E.A.Z. τα οποία σημείωσαν, όπως και στην EFG EUROLIFE A.E.Γ.Α., ιδιαίτερα θετικές μεταβολές κατά την περίοδο 2000-2004, κατατάσσοντάς την στην 5^η θέση από πλευράς κερδοφορίας το 2003 και στην 3^η θέση από πλευράς παραγωγής ασφαλίστρων το 2004.

Πιο αναλυτικά, τα κέρδη προ φόρων κινήθηκαν ανοδικά καθ' όλη την περίοδο 2000-2004 και συγκεκριμένα από 1.908.398 Ευρώ το 2000 ανήλθαν σε 23.344.928 Ευρώ το 2004, δικαιολογώντας την κατάκτηση υψηλής θέσης μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών το 2003.

Όσον αφορά στην παραγωγή ασφαλίσεων, τα ασφαλίσιμα του κλάδου ζωής ανήλθαν από 4.669.101 Ευρώ σε 70.531.4990 Ευρώ καταγράφοντας ραγδαίες αυξήσεις με αποκορύφωμα το 2004 όπου κατέγραψαν 252.726.880 Ευρώ, παραγωγή που δίκαια την κατέταξε στην 3^η θέση, όπως προαναφέρθηκε.

Παράλληλα όμως με την αύξηση των ασφαλίσεων αυξήθηκαν και τα ποσά των αποζημιώσεων κατά 392% έναντι του προηγούμενου έτους. Η αύξηση στα ποσά που κατέβαλε η εταιρεία για αποζημιώσεις το 2001 διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα έχοντας προφανή επίδραση κατά τα επόμενα έτη και οφείλεται κυρίως στις εξαιρετικά δυσμενείς οικονομικές συνθήκες της χρονιάς αυτής καθώς και στο ιδιαίτερα βεβαρημένο κλίμα που διαμορφώθηκε.

Το σύνολο του ενεργητικού της EFG EUROLIFE A.E.A.Z. ακολούθησε ανοδική πορεία από 9.089.734 Ευρώ το 2000, σε 13.107.405 Ευρώ το 2001, 29.895.980 Ευρώ το 2002 και 91.378.743 Ευρώ το 2003, ενώ μεγάλη εντύπωση προκαλεί η ραγδαία αύξηση που καταγράφηκε το 2004 φτάνοντας στα 341.717.740 Ευρώ, σημειώνοντας δηλαδή μια ποσοστιαία μεταβολή κατά 274% έναντι του 2003.

Ομοίως με το ενεργητικό, αυξήσεις σημείωσαν και οι επενδύσεις, οι οποίες αποτέλεσαν αξιόλογο μέρος του και οι οποίες ανερχόμενες κάθε έτος από το 2000 έως το 2003 έφτασαν σε 75.849.090 Ευρώ, σημαντικά ενισχυμένες σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Αξιόλογη είναι επίσης η αλματώδης αύξηση που ακολούθησε το 2004, όπου καταγράφηκε συνολικό ποσό επενδύσεων

181.316.852 Ευρώ το οποίο ήταν και το υψηλότερο της τελευταίας πενταετίας, με ποσοστιαία μεταβολή 139% έναντι του 2003. Τα ίδια κεφάλαια επίσης παρουσίασαν άνοδο και ανήλθαν από 5.907.043 Ευρώ το 2000 σε 21.408.616 Ευρώ το 2004.

Τα παραπάνω μεγέθη καθώς και τα υπόλοιπα που παρουσιάζονται στον Πίνακα 10 διαμόρφωσαν ανάλογα τους αριθμοδείκτες της εταιρείας, οι οποίοι αναλύονται παρακάτω και παρουσιάζονται στον Πίνακα 11.

Ο δείκτης της συνολικής αποδοτικότητας για την EFG EUROLIFE A.E.A.Z. κατέγραψε σχετικά υψηλά ποσοστά κατά την περίοδο 2000-2004, ωστόσο όμως βαίνει μειούμενος καθ' όλη την διάρκεια της πενταετίας με ποσοστά 31,8%, 24,7%, 18,1% και 10,8%. Η καθοδική αυτή πορεία δεν συνάδει με την ανοδική τάση των συνολικών κερδών την ίδια περίοδο και κρίνοντας κανείς μόνο από αυτήν θα ανέμενε ότι ο δείκτης θα ακολουθούσε αντίστροφη πορεία.

Στην πραγματικότητα ο δείκτης της συνολικής αποδοτικότητας επηρεάζεται από τα συνολικά κέρδη προ φόρων και το ποσό του καθαρού ενεργητικού τα οποία, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 6, συνιστούν τον αριθμητή και τον παρονομαστή του κλάσματος αντίστοιχα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση οι ποσοστιαίες μεταβολές των κερδών κατά την περίοδο 2000-2004 είναι μεν πολύ υψηλές (85%, 50%, 106%, 113%), ωστόσο όμως είναι χαμηλότερες από τις αντίστοιχες του συνόλου του ενεργητικού (44%, 128%, 206%, 274%), κατά συνέπεια ο δείκτης επηρεάστηκε περισσότερο από τον παρονομαστή του και παρουσίασε κάμψη.

Αντίθετα, η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων ακολούθησε την ανοδική πορεία των κερδών και διαμορφώθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα καθ' όλη την περίοδο 2000-2004, γιατί επηρεάστηκε περισσότερο από τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση των κερδών έναντι της ποσοστιαίας μεταβολής της μέσης τιμής των ιδίων κεφαλαίων. Η ποσοστιαία μεταβολή των κερδών διαμορφώθηκε σε 85%, 50%, 106%, 113%, επίπεδα εμφανώς υψηλότερα σε σχέση με τα αντίστοιχα των ιδίων κεφαλαίων (37,45%, 22,79%, 30,05%, 65,13%), δηλαδή του παρονομαστή. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμητής κατέγραψε μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις έναντι του παρονομαστή, εξηγείται λογικά η μεγαλύτερη επίδραση του αριθμητή, δηλαδή των κερδών στο δείκτη, με αποτέλεσμα την αύξησή του από 50,3% το 2001 σε 58,7% το 2002, 95,5% το 2003 και 135,8% το 2004 αποτελώντας σαφή ένδειξη ευρωστίας της εταιρείας.

Μέσα στα πλαίσια της συνεχόμενης αύξησης των κερδών διαμορφώθηκε και ο δείκτης περιθωρίου κέρδους, ο οποίος επίσης δίνει σαφή εικόνα της κερδοφορίας της εταιρείας. Κατά την περίοδο 2000-2001, ο εν λόγω δείκτης διαμορφώθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα και συγκεκριμένα σε 40,9% και 47,5% αντίστοιχα, αλλά στη συνέχεια ακολούθησε καθοδική πορεία από 24,4%, σε 15,5% και 9,2% το 2004. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη μεγάλη αύξηση του συνολικού ποσού των ασφαλίσεων που καταγράφηκε κυρίως από το 2002 και έπειτα.

Γενικότερα, τα κέρδη της περιόδου 2000-2004 θεωρούνται πολύ ικανοποιητικά αν ληφθεί υπόψη ότι την κατέταξαν και σε πολύ καλή θέση

μεταξύ των υπολοίπων ασφαλιστικών εταιρειών, αλλά η αλματώδης αύξηση της παραγωγής, δηλαδή του παρονομαστή του δείκτη περιθωρίου κέρδους κατά 224% και 258% το 2003 και 2004, είχε ως φυσικό επακόλουθο τη σταδιακή μείωσή του. Δηλαδή, τα καθαρά κέρδη που καταγράφηκαν θεωρούνται χαμηλά σαν ποσοστό επί των ασφαλιστρών και θα ανέμενε κανείς να πραγματοποιήσει περισσότερα κέρδη για τη δεδομένη παραγωγή, ώστε ο δείκτης περιθωρίου κέρδους να είναι μεγαλύτερος.

Η θετική πορεία που διαφαίνεται για την EFG EUROLIFE A.E.A.Z. δεν αποτυπώνεται στο δείκτη ρευστότητας ο οποίος κυμαίνεται στα ίδια χαμηλά επίπεδα με τις υπόλοιπες εξεταζόμενες εταιρείες.

Όσον αφορά στις επενδύσεις, αντιπροσωπεύουν μεγάλο ποσοστό του ενεργητικού, της τάξεως του 80%, με το χαμηλότερο ποσοστό να φτάνει το 53,1% το 2004, το οποίο όμως θεωρείται αρκετά υψηλό.

Η αποδοτικότητα των επενδύσεων όπως προκύπτει από τον αντίστοιχο δείκτη παρουσίασε υψηλό ποσοστό το 2001, 6,9%, στη συνέχεια όμως μειώθηκε το 2002 σε 0,4% λόγω των χαμηλών καθαρών εσόδων των επενδύσεων του έτους. Από το 2003 και μετά, ο δείκτης ανακάμπτει σταδιακά καθιστώντας τις επενδύσεις περισσότερο συμφέρουσες.

Ο δείκτης ανεισπράκτων της εταιρείας παρουσίασε μικρές αυξομειώσεις καθ' όλη την πενταετία 2000-2004 παρέμεινε ωστόσο σε πολύ καλά επίπεδα

συνεισφέροντας σημαντικά στην ικανότητα της εταιρείας για έγκαιρη είσπραξη των ασφαλίσεων της.

Την ίδια θετική επίδοση παρουσίασε και ο δείκτης ζημιών, ο οποίος μετά από τους υψηλούς ρυθμούς που σημείωσε έως και το 2002, κατέγραψε σημαντική κάμψη, μειώνοντας σε 6,2% τα ποσά που οφείλει να καταβάλλει η εταιρεία για αποζημιώσεις το 2004.

Τέλος, στο ποσοστό ανασφάλισης παρατηρήθηκε συνεχής μείωση επιβεβαιώνοντας τα χαμηλά ποσά ανασφαλίσεων που κατέβαλε η εταιρεία ως ποσοστό επί των συνολικών ασφαλίσεων της.

Σε γενικές γραμμές η επίδοση της EFG EUROLIFE A.E.A.Z. κατά την περίοδο 2000-2004 ήταν πολύ θετική καταγράφοντας πολύ καλά αποτελέσματα και θετικές μεταβολές σε όλα τα υπό εξέταση μεγέθη.

7.5 ING ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΖΩΗΣ Α.Ε.

Η πενταετία 2000-2004 δεν ήταν ευνοϊκή για την ING Πειραιώς Ζωής καθώς κατέγραψε σημαντικές ζημιές κατά τις χρήσεις 1999, 2000 και 2002 (Πίνακας 12). Στο έτος που μεσολάβησε έγιναν εντατικές προσπάθειες ανατροπής των αρνητικών αποτελεσμάτων, οι οποίες πέτυχαν την καταγραφή κερδών της τάξεως των 197.000 Ευρώ το ίδιο έτος. Η πορεία αυτή συνεχίστηκε το 2003

με κέρδη 422.194 Ευρώ και το 2004 η εταιρεία ανέκαμψε οριστικά με αύξηση κερδών κατά 4 φορές έναντι του 2003.

Η παραγωγή των ασφαλιστρών του κλάδου ζωής σημείωσε χαμηλά ποσά το 2000, από το επόμενο όμως έτος η αύξηση που παρατηρείται είναι πολύ αξιόλογη, με αποτέλεσμα τα ασφάλιστρα να ανέρχονται σε 4.775.938 Ευρώ έναντι 842.017 Ευρώ το 2000. Η ανοδική τάση συνεχίστηκε και τα επόμενα έτη με αυξήσεις της τάξεως του 37%-39%, ενώ το 2004 τα ασφάλιστρα εκτιμώνται σε 19.178.145 Ευρώ. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι παρά τις συνεχείς και σημαντικές αυξήσεις της παραγωγής, η ING ΠΕΙΡΑΙΩΣ εξακολουθεί να υστερεί έναντι των υπολοίπων ασφαλιστικών εταιρειών και σύμφωνα με στοιχεία του 2004 κατατάσσεται στην 14^η θέση από πλευράς ασφαλιστρών μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο ζωής. Στην εν λόγω κατάταξη η EFG Eurolife Ζωής και η ALPHA Ασφαλιστική βρίσκονται στην 2^η και 11^η θέση αντίστοιχα.

Όσον αφορά στην εξέλιξη του ενεργητικού σημειώθηκε συνεχής άνοδος καθ' όλη την πενταετία και διαμορφώθηκε από 3.759.549 Ευρώ το 2000 σε 41.710.757 Ευρώ το 2004, με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή να παρατηρείται το 2001 προερχόμενη κυρίως από την αύξηση του ποσού της κατηγορίας μετοχών και άλλων τίτλων μεταβλητής απόδοσης.

Επίσης, κατά την εξεταζόμενη περίοδο μικρές αυξήσεις κατέγραψαν τα ίδια κεφάλαια, με εξαίρεση το 2002 όπου σημειώθηκε μείωση της τάξεως του 11,2%. Οι αποζημιώσεις που κατέβαλε η εταιρεία για τον κλάδο ζωής ανήλθαν

σημαντικά καθ' όλη την περίοδο με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση να καταγράφεται το 2001.

Στο σημείο αυτό και με βάση τα παραπάνω στοιχεία υπολογίζονται οι αριθμοδείκτες της εταιρείας οι οποίοι απεικονίζουν ως ένα βαθμό την χρηματοοικονομική κατάστασή της (Πίνακας 13). Μία πρώτη ένδειξη αυτής δίνει ο αριθμοδείκτης της συνολικής αποδοτικότητας, ο οποίος διατηρήθηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα, φτάνοντας ακόμα και σε αρνητικά ποσοστά ακολουθώντας την πορεία των κερδών (στη συγκεκριμένη περίπτωση ζημιών). Επομένως τα χαμηλά ποσά που σημειώθηκαν προσδιορίζουν την έλλειψη κερδοφορίας της εταιρείας και τη δυσχερή θέση όπου βρέθηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος της πενταετίας 2000-2004.

Η ύπαρξη κερδοφόρας δυναμικότητας μιας εταιρείας προκύπτει επίσης από τον αριθμοδείκτη της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων, ο οποίος επίσης κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα κατά την περίοδο 2000-2004, σαφώς επηρεασμένος από τις καταγεγραμμένες ζημιές και λιγότερο από τις ανεπαισθητες αυξήσεις των ιδίων κεφαλαίων.

Ομοίως, το περιθώριο κέρδους παρά τις μικρές βελτιώσεις που σημειώνει παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, καταγράφοντας ακόμα και αρνητικά ποσοστά. Είναι φανερό ότι όλοι οι αριθμοδείκτες με συνιστώσα τα συνολικά κέρδη/ζημιές, επηρεάστηκαν αρνητικά από τις ζημιές που κατέγραψε η εταιρεία καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι προοπτικές της δε διαγράφονται θετικές αν δεν συνεχιστούν οι προσπάθειες, που

παρατηρούνται από το 2004, αύξησης της παραγωγής και κατ' επέκταση των κερδών.

Η παραπάνω δυσχερής θέση ενισχύεται από την έλλειψη ρευστότητας όπως προκύπτει από τον αντίστοιχο δείκτη, ο οποίος κατά τα έτη 2000-2001 είναι μηδενικός. Αυτό σημαίνει ότι το κυκλοφορούν ενεργητικό δεν επαρκεί για να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και εύλογα από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι η εταιρεία δεν είναι σε θέση να καλύψει τις υποχρεώσεις της, προκαλώντας σοβαρά προβλήματα στην τρέχουσα οικονομική θέση της. Από το 2002 και έπειτα, η αύξηση των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού βελτίωσε τη ρευστότητα, με αποτέλεσμα αυτά να επαρκούν για να καλύψουν κατά 2 και 3 φορές τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Όσον αφορά στο δείκτη των επενδύσεων επί του ενεργητικού παρουσιάζει σημαντικά ποσοστά τα οποία φανερώνουν τη σύνθεσή του. Ερμηνεύοντας το συγκεκριμένο δείκτη συμπεραίνεται ότι οι επενδύσεις αποτελούν υψηλό ποσοστό επί του συνόλου του ενεργητικού αντιπροσωπεύοντας μέχρι και το 80% το 2004.

Παρόλα αυτά δεν είναι αρκετά αποδοτικές όπως προκύπτει από το δείκτη αποδοτικότητας, γεγονός που οφείλεται στα χαμηλά έσοδα που αποφέρουν (Πίνακας 12). Αναλυτικότερα, ο εν λόγω δείκτης κυμαίνεται από -1,6% έως 4,4%, ποσοστά τα οποία δεν αποκλίνουν σημαντικά από τα αντίστοιχα των υπολοίπων ασφαλιστικών εταιρειών, ωστόσο όμως δεν είναι ικανοποιητικά αποδεικνύοντας ότι οι επενδύσεις δεν είναι αρκετά συμφέρουσες. Αξίζει

επίσης να αναφερθεί ότι τα αποτελέσματα αυτά προέκυψαν χωρίς να υπολογίζονται έξοδα επενδύσεων, δεδομένου ότι από το 2002 και έπειτα δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό ανάλογα στοιχεία εξόδων επενδύσεων.

Εξίσου αρνητικά με την αποδοτικότητα των επενδύσεων είναι και τα στοιχεία που προκύπτουν από το δείκτη ανεισπράκτων ασφαλίστρων, ο οποίος κατέγραψε σχετικά υψηλά ποσοστά, με εξαίρεση το 2000 όπου διατηρήθηκε στο 0,7%. Ο δείκτης αυτός προσδιορίζει την ύπαρξη ενός σημαντικού ποσοστού των ασφαλίστρων το οποίο δεν εισπράττεται έγκαιρα και ίσως αποτελεί μία από τις αιτίες συγκράτησης του κυκλοφορούντος ενεργητικού σε χαμηλά επίπεδα.

Παράλληλα, ο δείκτης ζημιών βαίνει αυξανόμενος κατά την περίοδο 2000-2004 με εξαίρεση το 2003, όπου παρουσιάζεται αρνητικός λόγω της ραγδαίας αύξησης που σημειώθηκε στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλίστρων του 2003 έναντι του 2002, από 62.990 Ευρώ σε 26.306.730 Ευρώ. Ο εν λόγω δείκτης επηρεάστηκε σημαντικά από την ανοδική εξέλιξη των αποζημιώσεων.

Τέλος, καθοδική πορεία παρουσιάζει το ποσοστό αντασφάλισης σε όλη την πενταετία, το οποίο εκφράζεται ως μείωση των αντασφαλίστρων που καταβάλλονται και το οποίο συνεπάγεται μείωση του αντασφαλιστικού κόστους προς όφελος της εταιρείας.

7.6 ΩΜΕΓΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.

Η οικονομική θέση της Ωμέγα Ασφαλιστικής κρίνοντας από την πορεία των αποτελεσμάτων της, κατά την περίοδο 2000-2004, χαρακτηρίζεται δυσμενής. Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν ζημιές επί σειρά ετών, γεγονός που προδιαγράφει ένα δυσοίωνο μέλλον για την εταιρεία. Πιο αναλυτικά, οι ζημιές το 2004 ανήλθαν σε 2.430.594 Ευρώ, καθιστώντας πολύ δύσκολη την ανατροπή της κατάστασης (Πίνακας 14). Η αρνητική πορεία όμως συντελέστηκε με ταυτόχρονη αύξηση της συνολικής παραγωγής.

Πράγματι, τα συνολικά ασφάλιστρα αυξήθηκαν σημαντικά, γεγονός που υπό φυσιολογικές συνθήκες συνεισφέρει θετικά στην πορεία κάθε εταιρείας. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, η αύξηση της συνολικής παραγωγής δεν ήταν αρκετή ώστε να ανατρέψει τα αρνητικά αποτελέσματα και αυτό οφείλεται στην ισχυρότερη επίδραση των υψηλών αποζημιώσεων, τα ποσά των οποίων ξεπέρασαν τα ίδια κεφάλαιά της.

Επανερχόμενοι στην πορεία της παραγωγής παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη αύξηση κυρίως στον κλάδο αυτοκινήτου της τάξεως του 142% το 2003, ενώ οι λοιποί κλάδοι αυξήθηκαν καθ' όλη την περίοδο αλλά με χαμηλότερους ρυθμούς.

Το ενεργητικό κατά τα πρώτα έτη σημείωσε μικρή αύξηση της τάξεως του 4%, από το 2002 όμως διπλασιάστηκε και ακολούθησε μια αξιόλογη ανοδική πορεία, ανερχόμενο στα 21.722.250 Ευρώ το 2004 (Πίνακας 15).

Όσων αφορά στα ίδια κεφάλαια (Πίνακας 14) ειδικά μέχρι το 2002, θεωρούνται εξαιρετικά χαμηλά για να διασφαλίσουν μια ομαλή πορεία για την εταιρεία. Από το 2003 και έπειτα, κινούνται ανοδικά με πιο γοργούς ρυθμούς, ωστόσο όμως υπολείπονται των συνολικών υποχρεώσεων.

Η δύσκολη οικονομική συγκυρία που αντιμετωπίζει η Ωμέγα Ασφαλιστική αντανακλάται στους αριθμοδείκτες του Πίνακα 16. Ο αριθμοδείκτης συνολικής αποδοτικότητας φανερώνει, χωρίς αμφιβολία, την έλλειψη ευρωστίας της εταιρείας. Η Ωμέγα Ασφαλιστική όχι μόνο εμφανίζεται ανίκανη να πραγματοποιήσει κέρδη, αλλά καταγράφει και τεράστια ποσά ζημιών. Τα αρνητικά αποτελέσματα του αριθμοδείκτη προέρχονται από τις συνεχόμενες ζημιές που καταγράφηκαν κατά τα έτη 2000-2004, οι οποίες αποτυπώνονται εμφανώς στο δείκτη αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων καθώς και στο δείκτη περιθωρίου κέρδους.

Και ο δύο παραπάνω δείκτες σημειώνουν αρνητικά ποσοστά, με το δείκτη περιθωρίου κέρδους να εμφανίζει ανεπαισθήτα δείγματα βελτίωσης έως το 2004, τα οποία όμως εξακολουθούν να τον συγκρατούν σε αρνητικά επίπεδα.

Ο δείκτης ρευστότητας, επίσης, δεν θεωρείται ικανοποιητικός αποδεικνύοντας την ανεπάρκεια των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Όσων αφορά στο ποσοστό του ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν οι επενδύσεις ούτε αυτό θεωρείται ικανοποιητικό, ειδικά αν συγκριθεί με τα αντίστοιχα των υπό εξέταση ασφαλιστικών εταιρειών.

Ειδικότερα, το μέγιστο ποσοστό που καταγράφηκε το 2004, το οποίο ανέρχεται σε 30%, υπολείπεται των άλλων εταιρειών, των οποίων οι επενδύσεις αποτελούν πάνω από 50% του συνόλου του ενεργητικού. Στην εν λόγω εταιρεία το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργητικού το καλύπτουν οι απαιτήσεις γεγονός που εξηγεί την καθοδική πορεία της.

Επομένως το μικρό ποσοστό των επενδύσεων που αποφέρει ελάχιστα έσοδα, σε συνδυασμό με το υψηλό ποσοστό απαιτήσεων, ερμηνεύουν εύκολα τη δυσμενή θέση στην οποία βρίσκεται.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι οι συγκεκριμένες επενδύσεις δεν είναι ιδιαίτερα αποδοτικές όπως προκύπτει από τον αριθμοδείκτη αποδοτικότητας των επενδύσεων γεγονός που επιβαρύνει ακόμα περισσότερο την αρνητική κατάσταση.

Παράλληλα, ο δείκτης ανεισπράκτων ασφαλιστρων κινείται σε υψηλά επίπεδα, συμβάλλοντας και αυτός στη μείωση των εσόδων της εταιρείας και κατ' επέκταση στη διατήρηση της δυσμενούς κατάστασης.

Αναφορικά με το δείκτη επισφαλών απαιτήσεων υποχώρησε το 2001 και το 2003 στο 18% και 24% αντίστοιχα, αλλά από το 2004 ενισχύθηκε ξανά δημιουργώντας επιπλέον προβλήματα, καθώς σημειώνεται σημαντική καθυστέρηση στην είσπραξη των ασφαλιστρων.

Ολοκληρώνοντας την ανάλυση, ο δείκτης ζημιών δείχνει να αποτελεί την κύρια αιτία των αρνητικών φαινομένων διαμορφωμένος σε υψηλά επίπεδα κατά την περίοδο 2000-2004, με συνέπεια να καθιστά το κόστος καταβολής των αποζημιώσεων και κυρίως του κλάδου αυτοκινήτου, δυσβάστακτο για την εταιρεία. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τη μη ανάλογη αύξηση της παραγωγής η οποία θα απέδιδε περισσότερα οφέλη, τη συνεχή άνοδο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και τα προαναφερθέντα αρνητικά μεγέθη, δημιουργούν ένα γενικότερο αρνητικό κλίμα στο οποίο οποιαδήποτε εταιρεία θα δυσκολευόταν να ανταποκριθεί.

Συνεπώς γίνεται κατανοητό ότι, οι προοπτικές της Ωμέγα Ασφαλιστικής δεν διαγράφονται θετικές στο άμεσο μέλλον με αποτέλεσμα να απαιτείται συντονισμένη προσπάθεια εξυγίανσης όλων των μεγεθών και καθώς αυτά είναι αλληλένδετα μεταξύ τους, επιτυγχάνοντας έστω και κάποια μεμονωμένη βελτίωση, η επίδραση θα λειτουργήσει αλυσιδωτά.

7.7 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Η εξαγωγή και παρουσίαση των αριθμοδεικτών κάθε εταιρείας ξεχωριστά για την περίοδο 2000-2004 παρέχει σαφή ένδειξη της οικονομικής θέσης τους. Η μεταξύ τους όμως σύγκριση δίνει άλλη διάσταση στη χρηματοοικονομική ανάλυση και παρέχει μια γενικότερη και πιο ολοκληρωμένη θεώρηση της οικονομικής κατάστασης της κάθε μίας ξεχωριστά, αλλά και μεταξύ τους.

Συνοψίζοντας, από πλευράς κερδών, όπως αποτυπώνεται τόσο στο δείκτη συνολικής αποδοτικότητας όσο και στο περιθώριο κέρδους, η Efg Eurolife Ζωής και η Efg Eurolife Γενικών φαίνεται να υπερτερούν έναντι των υπολοίπων διαγράφοντας άριστες προοπτικές. Η πορεία της Alpha Ασφαλιστικής, της Aspis Πρόνοια και της Ing Πειραιώς δεν χρήζει ιδιαίτερης αναφοράς, ενώ η Ωμέγα Ασφαλιστική βρίσκεται στη χειρότερη θέση μεταξύ των έξι εξεταζόμενων εταιρειών.

Από τη σκοπιά της παραγωγής ασφαλίσεων, η Alpha Ασφαλιστική βρίσκεται στην πιο πλεονεκτική θέση, με τη συνεχώς αυξανόμενη παραγωγή να θέτει τα θεμέλια μιας ισχυρής παρουσίας στον ασφαλιστικό κλάδο, ενώ υπερβαίνει κατά πολύ την Aspis Πρόνοια, η οποία ακολουθεί δεύτερη. Σε αυτό το σημείο κρίνεται απαραίτητο να διευκρινιστεί ότι οι δύο εταιρείες δεν είναι απόλυτα ομοειδείς καθώς η Alpha Ασφαλιστική είναι μικτή εταιρεία, ενώ η Aspis Πρόνοια δραστηριοποιείται μόνο στις γενικές ασφαλίσσεις.

Η ρευστότητα όλων των υπό εξέταση ασφαλιστικών εταιρειών κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και χαρακτηρίζεται ανεπαρκής ακόμα και για τις εταιρείες που καταγράφουν κέρδη. Η μοναδική εταιρεία που ξεχωρίζει ελάχιστα παρά τα αρνητικά αποτελέσματά της, είναι η Ing Πειραιώς. Τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού της όπως διαφαίνεται καλύπτουν κατά 2 και 3 φορές τις υποχρεώσεις της κατά τα έτη 2002-2004, στοιχείο πολύ θετικό για την εταιρεία. Αυτό επιτυγχάνεται γιατί το κυκλοφορούν ενεργητικό της αυξήθηκε από το 2003 και έπειτα, με πιο γρήγορους ρυθμούς από τις υποχρεώσεις της.

Η αποδοτικότητα επίσης των επενδύσεων και των έξι εταιρειών διαφαίνεται χαμηλή, με εξαίρεση την Efg Eurolife Γενικών η οποία ξεχωρίζει ελάχιστα από τις άλλες με ποσοστό 4-6%. Η ίδια εταιρεία επίσης κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό των επενδύσεων επί του ενεργητικού το οποίο ξεπερνάει το 80%, με την Efg Eurolife Ζωής να ακολουθεί με ελάχιστες διαφορές.

Σχετικά με τα ανείσπρακτα ασφάλιστρα η Alpha Ασφαλιστική αντιμετωπίζει έντονο πρόβλημα, όπως επίσης και με τις επισφαλείς απαιτήσεις καθώς επιβαρύνουν σημαντικά τη θέση της σε αυτό τον τομέα. Ωστόσο, για το δείκτη των επισφαλών απαιτήσεων δεν έχουμε ολοκληρωμένη εικόνα και για τις έξι εταιρείες γιατί η Efg Eurolife Ζωής, η Efg Eurolife Γενικών και η Ing Πειραιώς δεν παρουσιάζουν την κατηγορία ληξιπρόθεσμοι χρεώστες ασφαλιστρων στους Ισολογισμούς τους, επομένως δεν είναι δυνατός ο υπολογισμός του συγκεκριμένου δείκτη για τις συγκεκριμένες εταιρείες.

Αναφορικά με το δείκτη ζημιών και τα στοιχεία των αποζημιώσεων που διαθέτουμε, η Efg Eurolife Γενικών παρατηρείται ότι καταγράφει τα υψηλότερα ποσοστά, έπειτα ακολουθεί η Aspis Πρόνοια και στη συνέχεια η Alpha Ασφαλιστική. Τα υψηλά αυτά ποσοστά αφορούν τον κλάδο του αυτοκινήτου αφού αυτός είναι περισσότερο επιρρεπής σε αρνητικά αποτελέσματα. Τέλος, στο ποσοστό ανασφάλισης η Ing Πειραιώς κατέχει την υψηλότερη θέση.

Συμπεραίνοντας, όλες οι υπό εξέταση εταιρείες επιβάλλεται να εντείνουν τις προσπάθειές τους, να επιταχύνουν τις εργασίες τους και να εστιάσουν στην καλύτερη διαχείριση των κεφαλαίων τους με απώτερο σκοπό να ενισχύσουν τη χρηματοοικονομική τους θέση, ώστε τα θετικά αποτελέσματα να είναι σύντομα ορατά. Πιο εντατικές προσπάθειες για την εξυγίανσή τους πρέπει να καταβάλλουν η Ωμέγα Ασφαλιστική και η Ing Πειραιώς, διαφορετικά οι συνέπειες για αυτές θα είναι καταστρεπτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ.

8.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας, η ιδιωτική ασφάλιση είναι ένας μηχανισμός αντιμετώπισης των κινδύνων και ένα σύστημα κατά το οποίο οι ασφαλιστικές εταιρείες, έναντι ορισμένου χρηματικού ποσού, υπόσχονται να αποζημιώσουν τους πελάτες τους στην περίπτωση που τυχαία ή απρόσμενα γεγονότα, όπως κάποια ασθένεια ή η καταστροφή της περιουσίας τους, ανατρέψουν το επίπεδο της ζωής τους. Με άλλα λόγια, ο ασφαλισμένος καταβάλλοντας στην εταιρεία ένα ποσό ως ασφάλιστρο, εξασφαλίζεται έναντι μιας συγκεκριμένης αβεβαιότητας, με αποτέλεσμα τη μείωση του αντικτύπου στην προσωπική του ζωή αλλά και στην οικονομία.

Συνεπώς, η ιδιωτική ασφάλιση είναι αγαθό ζωής καθώς συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ισορροπία των ατόμων που καταφεύγουν σε αυτή. Πρωταρχικά απαλλάσσει τα άτομα από επιπρόσθετα άγχη και ανησυχίες διότι τα καλύπτει οικονομικά και κατ' επέκταση ψυχολογικά, σε περίπτωση επέλευσης του κινδύνου. Παράλληλα, προσφέρει ποιότητα ζωής δεδομένου ότι διασφαλίζει τα οικογενειακά εισοδήματα αποτρέποντας την εμφάνιση σοβαρότερων κοινωνικών προβλημάτων και εξασφαλίζει την κοινωνική ισορροπία.

Επιπρόσθετα, η ιδιωτική ασφάλιση προάγει την αποταμίευση, δεδομένου ότι τα ασφάλιστρα αποτελούν διαθέσιμα αποταμιευμένα κεφάλαια, με αποτέλεσμα οι ασφαλιστικές εταιρείες να ενισχύουν τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου και να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτές. Από την άλλη πλευρά όμως, οι ιδιώτες επαφίονται στην ασφαλιστική κάλυψη που τους παρέχεται όταν επέλθει ο κίνδυνος, με αποτέλεσμα να μειώνουν την προληπτική αποταμίευση.

Επίσης, η ιδιωτική ασφάλιση αντισταθμίζει τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι επιχειρήσεις και οι οποίοι πιθανόν να προκαλέσουν ζημιές, βλάπτοντας την οικονομική δύναμή της. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι η ζημία εκτός από τις υλικές απώλειες τις οποίες συνεπάγεται, συμπεριλαμβάνει και άλλες απώλειες οι οποίες δεν είναι εύκολα μετρήσιμες όπως η διακοπή εργασιών, τραυματισμοί εργαζομένων, ενδεχόμενος θάνατος, δυσφήμιση της επιχείρησης.

Όπως γίνεται κατανοητό, η ιδιωτική ασφάλιση στηρίζει την επιχειρηματική δραστηριότητα και ενθαρρύνει ιδιαίτερα τις καινοτόμες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες οι οποίες διαφορετικά δεν θα υλοποιούνταν λόγω του υψηλού κινδύνου που εμπεριέχουν.

Τέλος, οι ζημιές που επέρχονται και οι απώλειες που συνεπάγονται αυτές, θα οδηγούσαν σε συνεχή μείωση του Α.Ε.Π. αν δεν υπήρχε η δυνατότητα αναπλήρωσής τους μέσω του ασφαλιστικού θεσμού.

Κατά συνέπεια γίνεται αντιληπτό ότι, ο ασφαλιστικός θεσμός απευθύνεται τόσο στα μεγάλα στρώματα του πληθυσμού, τα οποία αδυνατούν να ανταποκριθούν στις οικονομικές υποχρεώσεις που συνεπάγεται η επέλευση ενός κινδύνου, όσο και στις επιχειρήσεις, προκειμένου να διασφαλίσουν την οικονομική ανθεκτικότητά τους.

Στα πλαίσια της περαιτέρω ανάλυσης του ασφαλιστικού θεσμού κρίνεται απαραίτητη η μελέτη του ευρύτερου οικονομικού περιβάλλοντος, δεδομένου ότι αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του, καθώς και των βασικότερων οικονομικών μεγεθών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Η διεθνής οικονομία χαρακτηρίζεται από την παγκοσμιοποίηση, τον έντονο ανταγωνισμό, την εξωστρέφεια, την έντονη στροφή προς τις υπηρεσίες και την ολοένα ταχύτερη ανάπτυξη των αναδυόμενων οικονομιών, στοιχεία τα οποία οδηγούν σε γοργούς ρυθμούς μεταβολής των παραγωγικών μεθόδων, της τεχνολογίας, των προϊόντων και των υπηρεσιών καλώντας τις χώρες να προσαρμοστούν έγκαιρα στα νέα δεδομένα.

Υπό αυτούς τους όρους εισέρχονται στην αγορά χώρες με πολύ χαμηλό κόστος εργασίας ασκώντας ιδιαίτερη πίεση στις υπόλοιπες με υψηλά επίπεδα αμοιβών, μεταβάλλοντας ριζικά τα μέχρι τώρα δεδομένα. Στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τις προφανείς απειλές οι υπόλοιπες χώρες εντείνουν τις προσπάθειές τους στους τομείς όπου έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα, με αποτέλεσμα την ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας, τη βελτίωση της

ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών και τη συνεχή προώθηση καινοτόμων ιδεών.

Πιο αναλυτικά, το 2005 θεωρήθηκε ως ένα όχι καλό έτος για τη διεθνή οικονομία με κύρια χαρακτηριστικά, τη μεγάλη πιστωτική επέκταση, τη διόγκωση των ελλειμμάτων και τις έντονες αυξήσεις της τιμής των καυσίμων.

Οι παράγοντες αυτοί επηρέασαν αρνητικά όλα τα οικονομικά μεγέθη διεθνώς και κυρίως το Α.Ε.Π. των μεγαλύτερων προηγμένων οικονομιών, με εξαίρεση της Κίνας και της Ινδίας όπου σημειώθηκε αύξηση.

Επιπρόσθετα, η άνοδος της τιμής του πετρελαίου είχε αρνητικό αντίκτυπο στον πληθωρισμό των ΗΠΑ, της Αγγλίας, με τον αντίστοιχο της Ευρωζώνης να παραμένει στα ίδια επίπεδα των προηγούμενων ετών, ενώ της Ιαπωνίας να διαμορφώνεται σε επίπεδα κάτω του μηδενός. Ωστόσο, παρά τις αρνητικές εξελίξεις, οι αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας κατέγραψαν μείωση του πληθωρισμού επηρεασμένες από την σημαντική υποχώρηση του πληθωρισμού της Κίνας.

Όσον αφορά στην ανεργία, σημειώθηκε μικρή υποχώρηση του ποσοστού σε όλες τις προηγμένες οικονομίες, χαρακτηριστικό είναι ωστόσο ότι, παρά τις μειώσεις, το υψηλό επίπεδο στην Ευρωζώνη παραμένει αγγίζοντας το 8,5% του εργατικού δυναμικού.

Από τη γενικότερη ανάλυση του διεθνούς οικονομικού κλίματος δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε τις δημοσιονομικές και νομισματικές εξελίξεις. Και αυτό γιατί, το κυριότερο μέλημα των ισχυρότερων οικονομιών είναι η μείωση του ελλείμματος το οποίο αποτελεί εξ' ορισμού αιτία ποικίλων επιμέρους οικονομικών προβλημάτων. Ειδικότερα, η δημοσιονομική πολιτική των επτά μεγαλύτερων προηγμένων οικονομιών λειτούργησε περιοριστικά το 2005 σε μια προσπάθεια μείωσης του ελλείμματος.

Στο σημείο αυτό αξίζει να γίνει μια σύντομη αναφορά στην εξέλιξη της οικονομίας των ΗΠΑ των τελευταίων ετών. Η συγκεκριμένη οικονομία που αποτελεί την «ατμομηχανή» της ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας, διένυσε και πάλι μία περίοδο ανάκαμψης την περίοδο 2003-2004, έπειτα από μία φάση επιβράδυνσης που επιδεινώθηκε μετά το τρομοκρατικό χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001. Από το 2000 και έπειτα, κυρίως λόγω της μεγάλης πτώσης της χρηματοοικονομικής αγοράς, η αμερικάνικη οικονομία είχε αρχίσει να εισέρχεται στην καθοδική φάση του οικονομικού κύκλου η οποία επιταχύνθηκε από την τρομοκρατική επίθεση. Η επίπτωση του γεγονότος αυτού ήταν άμεση, καθώς το γενικότερο κλίμα αβεβαιότητας διοχετεύτηκε στις χρηματιστηριακές αγορές και κατέληξε στον κλονισμό της εμπιστοσύνης του επενδυτικού κοινού, με συνέπεια τη μείωση των επενδύσεων και των δαπανών.

Η Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ (FED) αντέδρασε με μείωση των επιτοκίων σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα προκειμένου να ενισχύσει την καταναλωτική εμπιστοσύνη και τις επενδύσεις σε κατοικίες, καθώς και με

φορολογικές περικοπές για τους ιδιώτες. Αυτό το μείγμα δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής έφερε μεν το επιθυμητό αποτέλεσμα της αύξησης του Α.Ε.Π. αλλά ταυτόχρονα αύξησε και το έλλειμμα της χώρας.

Μετά από συστηματικές ενέργειες και προσπάθειες, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης των ΗΠΑ υποχώρησε το 2005 παραμένοντας όμως σε υψηλά επίπεδα, αποτελώντας παράγοντα κινδύνου για την αμερικάνικη οικονομία.

Στην Ευρωζώνη, παρατηρήθηκε μικρή βελτιώση στα δημοσιονομικά του 2005 με μια μείωση του ελλείμματος έναντι του 2004 κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες, με την Ελλάδα να είναι μία από τις χώρες όπου σημειώθηκε μείωση.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το δημοσιονομικό έλλειμμα καθώς και το δημόσιο χρέος αυξήθηκαν, ενώ το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Κίνας εμφάνισε πλεόνασμα κυρίως λόγω των εξαγωγών.

Η νομισματική πολιτική που ασκήθηκε το 2005 ήταν σχετικά χαλαρή, με κυριότερο χαρακτηριστικό της την αύξηση των βασικών επιτοκίων. Αναλυτικότερα, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ αύξησε το βασικό βραχυπρόθεσμο επιτόκιο, ενώ τα μακροπρόθεσμα παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα.

Από την άλλη πλευρά, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διατήρησε αμετάβλητα τα επιτόκια κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2005, ωστόσο όμως

από το Δεκέμβριο του 2005 και έπειτα αποφασίστηκε περαιτέρω αύξηση των βασικών επιτοκίων. Αναφορικά στα επιτόκια των νομισματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα κατά τη διάρκεια του 2005.

Τέλος, οι Κεντρικές Τράπεζες του Καναδά και της Ελβετίας αύξησαν τα βασικά επιτόκια τους, η αντίστοιχη της Ιαπωνίας τα διατήρησε αμετάβλητα σε μηδενικό επίπεδο, ενώ της Αγγλίας μετά από διαδοχικές αυξήσεις του 2004, μειώθηκαν κατά 25 μονάδες βάσης.

Παράλληλα με τη μελέτη του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, απαραίτητη είναι και η ανάλυση της ελληνικής οικονομίας η εξέλιξη της οποίας βοηθάει στην ερμηνεία των διαφορών φαινομένων που παρουσιάζονται στην καθημερινή πρακτική.

Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της Ελλάδας κατά την προηγούμενη δεκαετία προήλθαν από μια συνδυασμένη προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής και μείωσης του πληθωρισμού ομοίως με το διεθνές περιβάλλον, χωρίς όμως να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας.

Επίσης, από τις αρχές του 2001 το αναπτυξιακό υπόδειγμα της Ελλάδας στηρίχθηκε στο γεγονός της πλήρους ένταξης στη ζώνη του Ευρώ και της

λειτουργίας σε ένα περιβάλλον νομισματικής σταθερότητας με εξαιρετικά χαμηλά επιτόκια.

Στη συνέχεια, η περίοδος 2002 – 2004 συνδέθηκε με ένα σημαντικά αυξημένο όγκο επενδύσεων λόγω της οργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι παραπάνω παράγοντες λειτούργησαν αλληλένδετα και συνέβαλαν στον υψηλό ρυθμό αύξησης των επενδύσεων και της παραγωγικότητας της ελληνικής οικονομίας, ο οποίος όμως διατηρήθηκε σε χαμηλότερους ρυθμούς από την προηγούμενη δεκαετία, κυρίως λόγω της ραγδαίας αύξησης των τιμών των καυσίμων και των δαπανών ολοκλήρωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Αυτά ήταν και τα κυριότερα χαρακτηριστικά που καθόρισαν την πορεία της ελληνικής οικονομίας το 2005.

Η ραγδαία άνοδος των τιμών των καυσίμων είχε ως φυσικό επακόλουθο την άνοδο του πληθωρισμού στα υψηλότερα επίπεδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατ' επέκταση την επιβάρυνση της κατανάλωσης και του κόστους παραγωγής.

Την ολοκλήρωση της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων, από την άλλη, ακολούθησε η μείωση των δαπανών και επενδύσεων με σαφή αποτύπωση στο ρυθμό αύξησης του Α.Ε.Π. Ωστόσο, το ποσοστό που καταγράφηκε μέσα στα πλαίσια των διαμορφωμένων δυσμενών οικονομικών συγκυριών θεωρείται ικανοποιητικό, καθώς υπερβαίνει το μέσο ρυθμό ανόδου στη ζώνη του Ευρώ.

Βέβαια, πρέπει να τονιστεί ότι αφενός υπερβαίνει το μέσο όρο της ζώνης του Ευρώ, αλλά ταυτόχρονα υπολείπεται των αντιστοίχων των νέων χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες εισέρχονται δυναμικά έχοντας καλύψει επαρκώς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Γενικότερα, το 2005 η ελληνική οικονομία χαρακτηρίστηκε από αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, συγκράτηση των συνολικών δαπανών του Δημοσίου για μισθούς και συντάξεις, αύξηση των στεγαστικών δανείων, μείωση των επιχειρηματικών επενδύσεων και θετική συνεισφορά των καθαρών εξαγωγών.

Η ανεργία ακολούθησε καθοδική πορεία το 2005 κυρίως λόγω της αύξησης της μισθωτής απασχόλησης και της συρρίκνωσης του αγροτικού τομέα. Η δημοσιονομική πολιτική που ασκήθηκε ήταν περιοριστική στα πλαίσια του περιορισμού του ελλείμματος, το οποίο κατατάσσει την Ελλάδα στην 2^η θέση στη ζώνη του Ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, οι δημόσιες δαπάνες και οι δαπάνες προσωπικού επιβραδύνθηκαν σημαντικά, ενώ οι δαπάνες για τόκους και πληρωμές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση αυξήθηκαν.

Ένας σοβαρός λόγος για τον οποίο είναι απαραίτητη η μείωση του ελλείμματος είναι ότι συνδέεται στενά με το δημόσιο χρέος. Το μέγεθος αυτό βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο της ΕΕ-25 και προκειμένου να μειωθεί είναι αναγκαία η δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων.

Αναφορικά με τη νομισματική πολιτική οι μεταβολές των τραπεζικών επιτοκίων ήταν μικρές στη Ελλάδα κατά το 2005, ενώ υπερβαίνουν το μέσο όρο της ζώνης του Ευρώ, χωρίς να είναι τα υψηλότερα.

Τα επιτόκια των νέων καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων υποχώρησαν, γεγονός που οφείλεται στον έντονο ανταγωνισμό μεταξύ των τραπεζών, τα αντίστοιχα των επιχειρηματικών δανείων παρέμειναν σχεδόν στάσιμα και της Ευρωζώνης μειώθηκαν.

Πριν διατυπωθεί οριστικά η συνολική εκτίμηση της ελληνικής οικονομίας κρίνεται αναγκαία μία συνοπτική αναφορά στην ανταγωνιστικότητά της.

Το παραγωγικό σύστημα της Ελλάδας χαρακτηρίζεται από το λεγόμενο «δυσμό». Ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις και απαιτήσεις που επιβάλλει η παγκοσμιοποίηση των αγορών, ενώ παράλληλα υπάρχουν επιχειρήσεις οι οποίες παρουσιάζουν εμφανή σημάδια εξωστρέφειας και δραστηριοποιούνται με επιτυχία στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον. Αυτό έχει επιτευχθεί καθώς οι συγκεκριμένες εταιρείες διακρίνονται για την υψηλή τεχνολογία που χρησιμοποιούν, την υψηλή ποιότητα προσφερόμενων υπηρεσιών, την καινοτομία τους και γενικότερα γιατί έχουν απαγκιστρωθεί από τα περιορισμένα πλαίσια λειτουργίας που ανέκοπταν την αναπτυξιακή πορεία τους. Οι υπόλοιπες, οι οποίες παραμένουν προσκολλημένες στο παραδοσιακό μοντέλο παραγωγικής διαδικασίας και ανάπτυξης καταγράφουν μια στάσιμη πορεία χωρίς προοπτικές.

Συνοψίζοντας, οι βασικές διαρθρωτικές αδυναμίες που χαρακτηρίζουν την ελληνική οικονομία απαιτούν αποτελεσματική αντιμετώπιση μέσω μιας σειράς καλά σχεδιασμένων και αποτελεσματικά υλοποιούμενων μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να συνεχιστεί η ομαλή αναπτυξιακή πορεία της στη μεσομακροχρόνια περίοδο.

Επιπλέον, μπορεί να γίνει επίκληση οικονομικών υποδειγμάτων τα οποία εφαρμόζονται από άλλες χώρες, οι οποίες κατάφεραν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις δικές τους διαρθρωτικές αδυναμίες και να μπουν σε τροχιά σταθερής ανάπτυξης και ευημερίας, συμβάλλοντας προς αυτή την κατεύθυνση.

Διαφορετικά, θα υποβαθμιστεί η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας, θα μειωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, με συνέπεια την επιδείνωση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων εις βάρος όλων.

Μέσα στα πλαίσια της ελληνικής οικονομίας εντάσσεται και ο ασφαλιστικός κλάδος, η ανάλυση του οποίου αποτελεί το κύριο αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

Ο ασφαλιστικός κλάδος διακρίνεται στους κλάδους των ασφαλίσεων ζωής και των γενικών ασφαλίσεων, καθένας από τους οποίους ταξινομείται σε επιμέρους τομείς. Κάθε ασφαλιστική εταιρεία μπορεί να δραστηριοποιείται στον ένα ή και στους δύο κλάδους, αλλά από το 1985 οι νέες ασφαλιστικές εταιρείες επιτρέπεται να δραστηριοποιούνται μόνο σε έναν κατ'επιλογήν.

Η ζήτηση των ασφαλιστικών υπηρεσιών είναι προσωπική επιλογή του κάθε ατόμου ωστόσο όμως υπάρχουν περιπτώσεις όπου η ασφάλιση λαμβάνει υποχρεωτικό χαρακτήρα, όπως στις ασφαλίσσεις αστικής ευθύνης αυτοκινήτου, σκαφών αναψυχής, ή όταν μια επιχείρηση πρόκειται να εισαχθεί στο Χρηματιστήριο οπότε επιβάλλεται η ασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων της.

Από την άλλη πλευρά, η προσφορά των ασφαλιστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα παρέχεται από 99 συνολικά επιχειρήσεις το 2004, πρέπει όμως να σημειωθεί ότι δεν πραγματοποιείται χωρίς προβλήματα.

Το χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα και η έλλειψη παροχής κινήτρων που θα επιτάχυνε τη στροφή των ατόμων προς την ιδιωτική ασφάλιση, αποτελούν βασικούς παράγοντες που εξηγούν την υστέρηση του κλάδου έναντι των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Παράλληλα, η αναξιοπιστία που δημιουργούν ορισμένες ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες τιμολογούν σε πολύ χαμηλά επίπεδα προκειμένου να προσελκύσουν περισσότερους πελάτες, με απώτερο στόχο την αύξηση του μεριδίου της αγοράς και οι οποίες τελικά αδυνατούν να καταβάλλουν τις αποζημιώσεις, σε συνδυασμό με τη χαμηλή ασφαλιστική συνείδηση των πολιτών, η οποία οφείλεται τόσο στην πολιτεία όσο και στους ασφαλιστικούς οργανισμούς, αποτελούν δύο από τα πιο σημαντικά προβλήματα του ασφαλιστικού κλάδου.

Σε αυτό το σημείο κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη μιας αρχής η οποία θα έχει ως αρμοδιότητες την εποπτεία, τον έλεγχο, την τήρηση της νομοθεσίας και θα αποσκοπεί στην εύρυθμη λειτουργία των ασφαλιστικών εταιρειών για την προστασία των καταναλωτών και την αποφυγή ανεπιθύμητων πρακτικών αθέμιτου ανταγωνισμού.

Αναφορικά πάλι στο μείζον θέμα της υστέρησης του ασφαλιστικού κλάδου έναντι των ευρωπαϊκών χωρών που προαναφέρθηκε, η ευρωπαϊκή αγορά παρά τις δυσμενείς συνθήκες και τη χρηματιστηριακή κρίση των τελευταίων ετών κατέγραψε αύξηση των συνολικών ασφαλίσεων κατά 5,5% το 2004. Η ασφαλιστική παραγωγή αντιπροσωπεύεται κατά 60,5% από τις ασφαλίσσεις ζωής και κατά 39,5% από τις γενικές ασφαλίσσεις, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών του 2004 οι γενικές ασφαλίσσεις καλύπτουν το 52,3% της συνολικής παραγωγής ενώ οι ασφαλίσσεις ζωής το 47,7%. Οι τελευταίες κερδίζουν ολοένα και περισσότερο έδαφος και δίκαια χαρακτηρίζονται ως ατμομηχανή του κλάδου αφού το 2004 σημείωσαν άνοδο 17% έναντι του 2003, ενώ η συνολική παραγωγή κατέγραψε αύξηση της τάξεως του 8,8%. Παρά την αύξηση που σημειώθηκε, το σύνολο του ασφαλιστικού κλάδου στην Ελλάδα κατέγραψε ζημιές οι οποίες προήλθαν από 29 εταιρείες.

Διαβλέποντας γενικότερα την εξέλιξή του ιδιαίτερα ευνοϊκή και τα περιθώρια ανάπτυξής του μεγάλα, ο ασφαλιστικός κλάδος θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο άμεσο μέλλον. Προς αυτή την κατεύθυνση θα βοηθήσει το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης το οποίο, λόγω των τεράστιων ελλειμμάτων των ασφαλιστικών ταμείων, θα δώσει στη δυνατότητα στον ασφαλιστικό κλάδο να λειτουργήσει ως συμπληρωματικός πυλώνας στην κρατική ασφάλιση.

Εναπόκειται, επομένως, στην ιδιωτική ασφάλιση να αξιοποιήσει στο έπακρον όλες τις πτυχές της και να εκμεταλλευτεί κατάλληλα τις ευκαιρίες που θα δοθούν, προς όφελος των καταναλωτών, του κλάδου και κατ' επέκταση της οικονομίας.

Ο καλύτερος τρόπος για την εκτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον ασφαλιστικό κλάδο είναι η διεξαγωγή χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Η χρηματοοικονομική ανάλυση, ανάλογα με τη θέση εκείνου που τη διενεργεί, διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική και η πιο διαδεδομένη μέθοδος που χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή της είναι η χρήση αριθμοδεικτών.

Η επιλογή των κατάλληλων αριθμοδεικτών αφήνεται στην ευχέρεια του αναλυτή, σε κάθε περίπτωση πάντως οι αριθμοδείκτες ερμηνεύουν την πορεία των οικονομικών μεταβλητών μιας εταιρείας και βοηθούν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, όπως έγινε στην παρούσα ανάλυση.

8.2 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Η χρηματοοικονομική ανάλυση που αναπτύχθηκε στο Κεφάλαιο 7 είχε ως αντικείμενο μελέτης έξι ελληνικές εταιρείες οι οποίες υπάγονται σε ένα σταδιακά ανερχόμενο κλάδο της οικονομίας, τον ασφαλιστικό.

Το κριτήριο επιλογής του δείγματος των εταιρειών ήταν να είναι θυγατρικές ελληνικών τραπεζών και μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Δεδομένου ότι πληρούν και οι έξι τις παραπάνω προϋποθέσεις ακολούθησε το επόμενο βήμα της ανάλυσης των βασικότερων μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων τους για την περίοδο 2000-2004 με τη χρήση αριθμοδεικτών.

Στο σημείο αυτό πρέπει να διασαφηνιστεί ότι οι εν λόγω ασφαλιστικές εταιρείες δεν παρουσιάζουν απόλυτη ομοιομορφία, καθώς δεν δραστηριοποιούνται όλες στον ίδιο κλάδο ασφαλίσεων. Η έλλειψη απόλυτης συγκρισιμότητας όμως δεν εμποδίζει την εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων για τη χρηματοοικονομική θέση τους με τα υπάρχοντα δεδομένα.

Ωστόσο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρουσίαζε η επέκταση της ανάλυσης και η διεξαγωγή μιας παρόμοιας με ένα πιο ομοιογενές δείγμα εταιρειών, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων οι οποίες από το 2005 συντάσσονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΛΦΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ Α.Ε. 2000-2004

ΕΤΗ	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΛΗΙΠΡΟΘΕΣΜΟΙ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΖΩΗΣ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ
2000	7.957.670	58.081.506	27.859.406	17.673.893	100.977.558	40.859.879	13.153.575
2001	3.691.157	58.549.380	27.994.699	17.773.494	112.897.851	54.228.669	11.809.064
2002	1.092.278	57.840.749	27.314.381	26.830.889	122.269.402	56.055.365	12.367.532
2003	2.759.716	62.477.225	31.741.319	19.530.710	134.049.509	59.104.657	11.041.368
2004	6.316.180	64.096.026	33.366.446	12.247.939	144.849.034	67.572.605	9.667.894

ΕΤΗ	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΛΟΙΠΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΖΩΗΣ	ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΚΛΑΔΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΛΟΙΠΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	ΑΠΟΘΕΜΑ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΖΗΜΙΩΝ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	ΑΠΟΘΕΜΑ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΖΗΜΙΩΝ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΗΣ ΛΟΙΠΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ
2000	46.964.105	19.066.447	9.740.084	16.525.974	21.953.622	21.766.101	1.334.191
2001	46.860.119	19.698.469	8.464.206	16.386.995	23.993.047	27.824.915	1.327.633
2002	53.846.505	20.586.099	9.653.882	19.182.453	24.956.934	34.018.655	1.854.365
2003	63.903.484	28.014.921	10.197.514	23.424.202	27.056.086	30.585.325	1.866.659
2004	67.608.536	34.485.683	9.391.916	21.058.102	26.938.027	27.517.403	1.630.259

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αρτίκης, Γ.Π., Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Ανάλυση και Προγραμματισμός, Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα, 2003
- Brealey, Richard A., Stewart C. Myers, and Franklin Allen, Corporate Finance, Eighth Edition, Mc Graw-Hill Irwin, New York 2006
- Ευθύμογλου, Π.Γ. και Ι.Τ. Λαζαρίδης, Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Τεύχος Α΄, Πειραιάς, 2000
- Νιάρχος Ν.Α., Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Σταμούλη, Πειραιάς 1989
- Πριναράκης Μ., Γενικές Αρχές Ιδιωτικής Ασφάλισης, Έκδοση Γ΄, Εκδόσεις Forum, 1998
- Απολογισμός Χρήσεων 2000-2004, Αιθα Ασφαλιστική Α.Ε.
- Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2004, Αθήνα 2006
- Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών, Annual Reports 2000-2004
- ICAP, Μελέτη Ασφαλιστικού Κλάδου, 2004
- IOBE, Κλαδική μελέτη, Η αγορά της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, 2004
- Ρουχωτάς Δ., Εγχειρίδιο Άνθρωποι και Αριθμοί της Χρηματοοικονομικής και Ασφαλιστικής Βιομηχανίας 2004-2005, Αμαρούσιο, 2005
- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής, Διεύθυνση Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Προβλέψεων, Έκθεση για τις εξελίξεις και προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, Οκτώβριος 2005, Τεύχ. 38.